
3 1761 07568974 5

UNIVERSITY OF TORONTO
VELUT ARBOR ÆVO

HYPATIA

EDVARD SØDERBERG

HYPATIA

DET NYE SAMFUND I REGNEGADE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1905

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

TIL

MALEREN CHR. F. BECK

FRA

FORF.

I

I det lille Værelse, som laa bagved Hans Huberts Cigarhandel, sad en Aften fire Mænd forsamlede omkring Bordet.

For Bordenden, nærmest Døren ind til Butiken, sad Hans Hubert selv.

Det var en Mand i Fyrrerne, alvorlig og rolig, med et Væsen, der røbede Opmærksomhed og Eftertanke.

Lige overfor ham, mellem Bordet og Vinduet, sad Journalist Amelung — V. B. Amelung — en Mand vel omtrent i samme Alder som Hubert. Hans Dragt var næppe efter nyeste Mode, men Maaden, hvorpaa han bar den, antydede som selvfølgeligt, at han var en Mand, hvis Betydning ikke beroede paa det tilfældige Valg af Paaklædning.

Der var over ham noget vist ejendommeligt, livligt, noget med Haandbevægelser og høj Røst, der undertiden af Fremmede opfattedes som Udtryk for Begavelse.

Hans Øgenavn var Sprællen — et Navn, som man dog ikke nævnede, naar han var tilstede.

Han var den eneste af Selskabet, der bar Lorgnetter.

I Hestehaarssofaen bag Bordet sad en Mand, der syntes at være i Trediverne eller lidt derover; i Virkeligheden var han syv og tredive. Han var iført sort Frakke, hans Øjne var vandblaa, og han havde et lille, lyst Overskæg.

Hans Navn var Petersen, Aron Petersen, og hans Stilling i Samfundet var Bogholder. Han var et stilfærdigt, beskedent Menneske, en Ensom, men som de fleste Ensomme paastaaelig indtil Fanatisme, naar han følte sig forurettet.

Den fjerde i Selskabet, den yngste af dem alle, hed Kristian Phil og var Musiker. Oprindelig havde han været Typograf, havde senere forsøgt sig med meget andet — en Tid havde han saaledes haft en lille Handel med Papir og Aviser — men havde nu sluttelig slaaet sig paa Musiken som det Fag, der tiltalte ham mest.

Kristian Phil var meget alsidig. Iøvrigt var han et grundskikkeligt Menneske, godmodig og umistænksom, opfyldt af de bedste Forsætter, men hyppigt kommende tilkort i Livets mangehaande Vanskeligheder.

— Disse fire Mænd, som her var forsamlede, syntes et Øjeblik at have hengivet sig til tankefulde Overvejelser, som om noget afgørende var umiddelbart forestaaende.

Hans Hubert rejste sig nu og fremtog fra et Skab i Væggen et Skrin, en Papirsrulle og en lille Bog.

Han viklede Papiret op, som viste sig at være et Landkaart, lagde det midt paa Bordet, stillede Skrinet foran sig og aabnede Bogen.

De andre fulgte hans Bevægelser med en Opmærksomhed, der viste, at de alle var grebne af Øjeblikkets Alvor.

Efter at Hubert havde ordnet Genstandene paa Bordet, satte han sig og ventede lidt.

„Naa, lad os faa begyndt," sagde Petersen en Smule utaalmodig. „Hvorledes staar altsaa Sagerne?"

Hubert rykkede sin Stol nærmere.

„Mine Venner," sagde han og søgte forgæves at skjule sin Bevægelse. „Det er i Aften en vigtig Aften for os alle. En vigtig og afgørende Bestemmelse skal tages, de Planer, vi saa længe har nøjes med at diskutere, skal nu føres ud i Virkeligheden. Er I endnu opfyldte af Haab, er I endnu villige til at give Afkald paa Fordele og Bekvemmeligheder, man har budt Jer, for i et fremmed Land at kæmpe for Grundlæggelsen af det nye Samfund, det Fredens, Frihedens og Endrægtighedens Samfund, som vi higer imod, som vi tror paa, og for hvilket vi hidtil har været villige til at tilsidesætte vore egne personlige Behageligheder? Jeg henvender mig først til Dem, Amelung, som den iblandt os, hos hvem jeg forudsætter den største Forstaaelse: Er De endnu villig til at gaa med os i det, som vil komme herefter?"

Den Tiltalte, der omhyggelig undgik at vise,

hvormeget han følte sig smigret over, at man først henvendte sig til ham, rettede paa Lorgnetterne og slog ud med Haanden:

„Hvortil alle disse Ord!" sagde han. „Det forekommer mig ogsaa, kære Hubert, at De har en vis Tilbøjelighed til at tage Sagen altfor pathetist. Jeg troede, vi var enige! Lad os altsaa blot faa begyndt."

Hubert nikkede og vendte sig til Petersen:

„Og De?"

„Jeg? Ja, naturligvis. Jeg er med. Det ved De jo godt, min Ven."

„Vel. Og hvad siger Phil?"

„Jeg er med. Selvfølgelig. Hvorfor skulde jeg ikke være med? De tror maaske, det er behageligt at være fattig Musiker. Jeg siger som Amelung: Lad os faa begyndt."

Hubert bladede i Bogen.

„Nuvel! Hør efter. Vor Kapital er i Aften ni hundrede Kroner i rede Penge — en Sum, som rimeligvis vil blive adskillig større, naar alt, hvad vi ejer, bliver gjort i Valuta. Foreløbig regner jeg kun med de otte hundrede. Passagertaksten til Amerika er firs Kroner — i alt: tre hundrede tyve. Rest: fem hundrede firs. Det vil sige, at i det Øjeblik, vi sætter Foden paa Amerikas Jord, ejer vi hver eet hundrede og fem og fyrretyve Kroner . . ."

Amelung rømmede sig:

„De tager fejl," sagde han.

Alle saa' op.

Amelung vedblev:

„Efter de Principper, vi har vedtaget, vil der ikke kunne blive Tale om, hvad hver enkelt ejer. Ingen af os ejer i Virkeligheden nogen bestemt Sum. Da vi ifølge frivillig Overenskomst har etableret Fællesskab i alt, tilhører ethvert forefindende Beløb os alle, og ingen i Særdeleshed har Ret til for sig at rejse Krav paa noget. Jeg bemærker dette kun fordi, jeg ønsker at være korrekt."

„De har ganske Ret," sagde Hubert. „Altsaa, mine Venner: I det Øjeblik, vi betræder Amerikas Jord, ejer vi tilsammen fem hundrede firs Kroner. Da det jo imidlertid ikke er vor Hensigt at tage Ophold i nogen af de store Stæder, men tværtimod at søge bort fra de gamle Samfund, antager jeg, at vor Restbeholdning vil være kendelig formindsket, naar vi omsider kommer til vort Bestemmelsessted."

„Undskyld," afbrød Petersen ham. „Undskyld; men De taler derom, som om der forelaa en Kendsgærning, man maatte beklage, medens Forholdet netop er dette, at Penge ikke skal findes i det Samfund, som vi ønsker at etablere."

„Paa ingen Maade. Jeg udtaler ingen Beklagelse, jeg refererer kun Fakta. Imidlertid: forinden vi gaar over til at drøfte Spørgsmaalet om, hvorledes vi skal indrette os, maa vi have det afgjort, hvor og hvilket Sted vi skal vælge som bedst

egnet for Grundlæggelsen af vore Fremtidsplaner. Behag at se paa Kaartet, mine Venner."

Alle dukkede sig over Landkaartet med en Ivrighed, som om det hele Amerika tilhørte dem, og det nu kun gjalt om at udsøge den kosteligste Part.

Kristian Phil satte Fingeren paa Dakota:

„Jeg har hørt, at Klimaet i Dakota skal være overordentlig mildt. Man forsikrer, at der endog vokser Druer paa Landevejen der."

„Deri tager De fejl," bemærkede Amelung. „De klimatiske Forhold i Dakota er ingenlunde paradisiske; tværtimod. Tillige skal Landet være ret ukultiveret, og de almindelige Samfærdselsveje i høj Grad forsømte. Dette er en Sag, som vi ogsaa maa tage i Betragtning."

„Hvadbehager!" udbrød Petersen. „De almindelige Samfærdselsveje! Hvad vedkommer de os? Det vil jeg nok spørge om! Jeg troede, det var vor Hensigt at etablere en Nybygd, at slaa os ned netop paa et afsidesliggende Sted for der at begynde fra Grunden."

Phil nikkede:

„Naturligvis," sagde han.

Amelung lænede sig tilbage i Stolen og rettede lidt nervøst paa Lorgnetterne:

„Jeg indrømmer, at det er godt at være Idealist. Men vi maa regne med Virkeligheden. Jeg sætter for Eksempel, at vi finder det formaalstjenligt at slaa os ned i en Egn, hvor der ikke findes

Skov. Nuvel, vi skal have bygget os et Hus, et Tilflugssted indtil videre. Hvis nu Samfærdselsvejene ikke er brugbare, hvorledes skal vi da hidskaffe Tømmeret, som vi skal bruge til dette Hus?“

„Jeg skal dertil svare,“ sagde Petersen, „at hvis vi ønsker at bygge et Hus af Tømmer, vil vi næppe finde det formaalstjenligt at slaa os ned paa et Sted, hvor sligt ikke kan skaffes tilveje.“

„Meget rigtigt,“ bemærkede Phil.

„Vel, vel! Men der er ogsaa en anden Side af Sagen, mine Herrer. Vi ønsker jo ikke bestandig og til evig Tid at forblive i det skjulte. Tværtimod, vi ønsker at gøre Propaganda for vore Ideer, vi ønsker, at saa mange som mulig skal kunne tage Eksempel efter os. Nu spørger jeg: Hvorledes vil dette være tænkeligt, naar ingen kan komme til os?“

I dette Øjeblik lød Butiksklokken, og Hubert rejste sig og forlod Selskabet for at gaa ud og ekspedere.

Da han vendte tilbage og havde taget Plads, begyndte Diskussionen atter. Kristian Phil opgav Dakota og nævnede Kalifornien, medens Aron Petersen foreslog Egnen ned imod Grænsen af Mexiko.

„Om Kalifornien kan der absolut ikke blive Tale,“ sagde Sprællen afgørende. „Grundene dertil er saa mange, at en Opramsning af dem kun vilde kede. Mexiko er ialtfald en Mulighed. Hvis

ingen uforudsete Hindringer kommer til, saa stemmer jeg for Mexiko. Eller Buenos Aires! Jeg stemmer for Buenos Aires!"

„Ved nogen, hvormeget Rejsen dertil vil koste?" spurgte Petersen.

„Det er mig ganske ligegyldigt," erklærede Amelung. „Buenos Aires er god. Der er Chancer der. Umaadelige Arealer staar os aabne. Skovene vrimler af Vildt, baade Fugle og Pattedyr. Saavidt jeg ved, er Faareklipning Landets vigtigste Indtægtskilde. Og at klippe Faar kan vi alle lære. Derimod kan vi ikke alle blive Agerdyrkere."

„Om Forladelse," sagde Petersen. „Agerdyrker — det er just det, vi alle kan blive. Og det er just det, vi alle burde blive. Jeg paastaar, at det er Menneskets oprindelige og egentlige Bestemmelse at dyrke Jorden. Fra det Øjeblik Havesyge og Begærlighed forledte os til at slaa ind paa andre Veje, fra det Øjeblik forfaldt Slægten. Det er ganske afgjort: Det Samfund, vi ønsker at etablere, maa grundes paa Agerbruget."

„Men vi er dog ikke alle skabt til at være Bønder," indvendte Amelung.

„Undskyld igen. Jeg formoder, at De ikke med Deres Bemærkning tilsigtede at udtale noget nedsættende om det: at være Agerdyrker."

„Naturligvis ikke. Men det er min Anskuelse, at ethvert nyttigt Arbejde maa regnes lige."

„Ja, netop: ethvert nyttigt Arbejde!"

„Det mener vi alle," sagde Hubert. „Og det

forekommer mig, at vi her beskæftiger os med Æmner, som ikke ligger for."

Men Sprællen vilde ikke give sig.

„Hvad forstaar De med nyttigt Arbejde?" spurgte han. „At være Journalist for Eksempel, at sprede Oplysning og Kultur ud til Folket — skulde det ikke være i det mindste et lige saa nyttigt og moralsk Arbejde som at sidde paa et Kontor og føre en Hovedbog?"

„De aner jo ikke engang, hvad en Hovedbog er," svarede Petersen og trak paa Skulderen. „Imidlertid, lad os vende tilbage til Sagen."

„Meget gærne. Jeg ønsker kun at fastslaa, at Skribentvirksomheden i al Almindelighed henhører under Kategorien: nyttigt Arbejde. Den er ikke alene nyttig, hvad der ikke siger meget, men den er uundværlig for Kulturen."

„Man kan dog eksistere foruden," bemærkede Petersen. „Men man kan absolut ikke eksistere foruden Føde, Klæder og lignende. Og De ved vel, at de største Reformatorer, de ypperste Aander, udtrykkelig har fremhævet, at egentlig kun Agerbrug og Haandværk er moralske Beskæftigelser. Forøvrigt bør De næppe, naar de vil fastslaa Skribentvirksomheden som nyttig og moralsk, henvise til dens Fortjenester af det, De kalder Kulturen, eftersom det just er denne Kultur, vi fordømmer og ønsker at unddrage os."

„Jeg tror, De forveksler to Ting: Kultur og

Overkultur. Det er denne sidste, vi ikke respekterer."

Hubert trommede i Bordet:

„Mine Venner, lad os vende tilbage til Sagen."

„Javel," sagde Kristian Phil. „Disse Theorier er ingenting til. Jeg har aldrig brudt mig det mindste om Theorierne. Lad os blive enige. Spørgsmaalet er: Hvor i Amerika skal vi slaa os ned?"

„Jeg vidste ikke af, at vi havde nogen Dirigent," sagde Sprællen fornærmet.

„Det har vi ganske rigtig heller ikke. Og det staar følgelig enhver frit at forhale Sagen. Jeg henstiller kun, at man ikke vil gøre det. Altsaa: Hvor i Amerika maa Forholdene siges at være heldigst for vor Ide?"

„Hør lidt!" sagde Petersen pludselig og rejste sig. „Hør lidt! Hvorfor behøver det igrunden netop at være Amerika? Verden er jo stor nok. Det gamle, raadne Europa taler jeg ikke om. Men hvad siger man til Asien? Eller Australien?"

„Ja, virkelig!" udbrød Amelung. „Asien! Hvorfor ikke!"

„Udmærket!"

„Storartet!"

„Vel, lad os da sige Asien. Naar det dog er vor Hensigt helt og fuldstændig at bryde med Samfundet, er det formodentlig det rigtigste at vælge et Sted, hvor der er Albuerum. Det er altsaa afgjort, og Spørgsmaalet foreligger nu: Hvor i Asien skal vi vælge at bo?"

„Frem med et Asienskaart," raabte Amelung begejstret.

Hubert meddelte, at et saadant ikke fandtes.

„Lad os faa fat i et! Gaa hen og køb."

Kristian Phil rejste sig.

„Hvormeget maa det koste?" spurgte han.

„Et Par Kroners Penge," sagde Hubert; han gav ham en Tokrone og førte Udgiften til Bogs.

Saa rullede han Amerika sammen og lagde det op i Skabet.

II

„Det er nu alligevel underligt," bemærkede han. „Her har vi nu i lange Tider gaaet og forestillet os Amerika som Stedet, hvor vi skulde tage fat, og saa pludselig og i et Øjeblik er alt forandret. Det forekommer mig, at den Omstændighed, at vi saa hurtig opgiver vor oprindelige Plan, ikke er noget godt Tegn."

„Sniksnak!" sagde Amelung. „Det gælder om at vælge det bedste, forinden vi skrider til Værket. Det er nu Overvejelsernes Tid, og Grundvolden maa lægges forsvarligt. Naar vi først begynder at tage fat, er det for sent at komme med Betænkeligheder. Alle Muligheder maa nøje prøves netop nu."

„Vel; naar blot ikke vor Rastløshed betyder, at

vor Bestandighed vil glippe, naar vi skal til at begynde paa Værket."

„Vist ikke nej!"

„Jeg tilstaar, at jeg undertiden tvivler."

„Om hvad?"

„Jeg tvivler først og fremmest om, at vi her er de rette Mænd. Og til Tider fristes jeg ogsaa til at betvivle Rigtigheden af vore Theorier."

„Hvadfornoget!" udbrød Petersen. — Men Sprællen afbrød ham:

„Lad mig."

Og han vendte sig til Hubert:

„Hvad mener De med det, at vi ikke skulde være de rette Mænd?" spurgte han.

„Jeg mener — aa, jeg mener oprigtig talt, at for at fuldføre dette Forehavende maa man have Tro til Sagen, man maa have Offervillighed, Begejstring."

„Fuldkommen rigtigt, Hubert. Men De tvivler jo ikke paa Dem selv i den Henseende. Deres Ord gælder altsaa os andre og indeholder en Fornærmelse. Er det virkelig Deres Opfattelse, at vi ikke er begejstrede for Sagen? Jeg forsikrer Dem: Vi strømmer over af Begejstring! De skal ikke blive ængstelig, fordi De undertiden er Vidne til, at vi er uenige. I Hovedsagen er vi enige. Og i et frit Samfund maa det være tilladt at udveksle Meninger. Nej, vær De ganske rolig. Netop vi er de rette Mænd. — Og saa tvivler De om vore Theorier?"

„Ikke egentlig om Theorierne, Amelung. Jeg ser jo Samfundet delt i Rige, som for en Velstand, de ikke selv har tilvejebragt, eller som de dog i det mindste har tilvejebragt paa andres Bekostning, tilraner sig alle Goder og Fordele — og Fattige, for hvem der ikke gives nogen Ret. Jeg erkender, at disse Forhold er begrundet i vor Kultur — eller Overkultur, som De hellere vil — og at den eneste Vej til at gøre alt godt og gøre det indlysende for Menneskene, at de er Brødre, er: at begynde forfra — at give Eksemplet. Nej, om Principperne tvivler jeg ikke. Men undertiden spørger jeg ganske vist mig selv, om det virkelig er muligt, at fire Mennesker — fire Mennesker som vi — vil kunne være i Stand til at udrette noget nævneværdigt."

„Det Spørgsmaal skal vi overhovedet sletikke stille," sagde Petersen. „Allerede at stille det, udtrykker en Mistillid til sig selv. Vil vi virkelig noget, saa er der ikke andet for os at gøre end at tage fat. Og forresten ser jeg ikke, at Forholdene skulde være saa haabløse. Jeg gaar ud fra, at Menneskene, eller i alt Fald den største Part af dem, er begavede med Evnen til at sammenligne. Man vil snart indse, hvad der er det rette, d. v. s. man vil forstaa at vælge det, der byder de største Fordele. Frihed, Uafhængighed, Retten til Arbejde og andet mere er de Fordele, vi vil kunne tilbyde Menneskeheden. Og hvad betyder det, at vi kun er faa? Det er ikke Tallet, der afgør

noget. Husk, det var alt i alt kun tolv Mænd, som kristnede Verden."

„Ganske vist. Men de gjorde det ogsaa forbandet daarligt."

„Indrømmet. Alligevel gælder Indvendingen ikke. Jeg er privat af den Anskuelse, at de vilde have gjort det endnu daarligere, saafremt de havde været to Gange tolv. Hvad jeg vil henvise til, er, hvor faa der behøves for at reformere Samfundet. De bør derfor ikke begynde med at tvivle, fordi vi kun er faa. Jo færre, des bedre — til at begynde med. Har jeg ikke Ret?"

„Det er muligt."

„Tro mig: kun at ville er Sagen! Og hvad betyder hele den øvrige Verden overfor fire Mænd, der ved, hvad de vil? Intet! Mindre end intet! Den hele øvrige Verden virker ved sin Mængde, ved Tallet alene — vi repræsenterer Ideen. O, De skal se, min Ven: Den Tid vil komme engang, da man vil oprejse Monumenter til vor Ihukommelse — en Ære, som forresten er ligegyldig."

„Ganske ligegyldig," forsikrede Sprællen. „Vi arbejder ikke for at vinde Bifald hos Mængden som Mængde betragtet."

„Undskyld," sagde Petersen. „Jeg tilsigtede ikke med mine Ord at sige noget ufordelagtigt om Folket."

„Jeg heller ikke."

„Jo, De er Aristokrat."

„Hvorledes kan De sige det! Hvis saa var, tror

De da, jeg sad her? Mine Principper er saa radikale som Deres; men ganske vist" — Amelung bøjede sig let — „ganske vist: I mit Væsen ønsker jeg at forblive Aristokrat."

„Javist saa! De foretrækker alligevel at reservere Dem en lille ophøjet Plads. Det smigrer Deres Selvfølelse, ikkesandt? Maa jeg spørge: Var Christus Aristokrat? Var Stoikerne Aristokrater? Eller Valdenserne? Og de senere Aander af Betydning ned gennem Tiderne til de sidste: Saint Simon, Krapotkin, Tolstoi — vil De kalde nogen af disse Mænd Aristokrater?"

I det samme aabnedes Døren, og Kristian Phil traadte ind med Kaartet over Asien, som han bredte ud paa Bordet.

III

„Dette er et meget daarligt Kort," sagde Sprællen. „Meget utydeligt. Man kan næppe engang se, hvor Bjærgkæderne ophører i Landskabet."

„Saa burde De selv have gaaet og købt et bedre," svarede Phil. „Kaartet har kostet halvtredje Krone, saa jeg antager, det maa kunne benyttes."

Den anden lod, som om han overhørte hans Bemærkning.

„Behag at se, mine Herrer,“ sagde han og viste med Fingeren paa Kaartet. „Her har vi Sibirien. Her gaar Grænsen for Mansjuriet. Dette er det egentlige Kina. Om ingen af disse tre Landskaber kan der formentlig blive Tale. Kina er allerede overbefolket; vi kan ikke komme til der. Mansjuriet er Krigens Skueplads. Sibirien skal vel ifølge de nyeste Oplysninger være ret frugtbart, men alene Forestillingen om Landet som Despotismens Forvisningssted synes mig tilstrækkelig til at betage os Lysten til der at grundlægge det nye Samfund. Japan kan vi paa Forhaand lade ude af Betragtning; der er formange Jordskælv. Tilbage bliver Mellemasien, navnlig Persien, Indien og Øerne. Valget synes mig ikke vanskeligt. De to sidste Steder vrimler det af Slanger; jeg kan ikke fordrage Slanger, som befinder sig i Frihed.“

„Man kunde indrette et Bur til dem, man fik fat i,“ foreslog Phil spøgende.

Sprællen betragtede ham uden at svare.

„Nej, mine Herrer,“ vedblev han. „Persien forekommer mig at være Stedet, hvor vi med Haab om Held kan tænke at realisere vore Planer. Hvad mener De?“

„Hm,“ sagde Hubert. „Jeg ved ikke . . . Hvad mener de andre?“

„Jeg sidder og tænker paa Syrien,“ sagde Phil.

„Syrien — ja hvorfor ikke! Ogsaa Syrien er god."

„Hm," sagde Hubert. „Jeg tror alligevel, Amerika var bedre."

„Eller Australien," bemærkede Phil.

Forhandlingerne gik i Staa.

Aron Petersen havde længe siddet ubevægelig, fordybet i Betragtninger, som om han kæmpede med en Tanke, en Ide, der trængte paa.

Da alle de andre tav, løftede han Hovedet og saa' sig om.

„Hør lidt," sagde han.

Amelung lagde Kaartet fra sig.

„Naa — hvad vil De foreslaa?"

Petersen tav endnu.

„For Pokker! saa tal dog!"

Den anden rejste sig langsomt og saa' fra Amelung til Hubert og fra denne til Kristian Phil.

„Sig mig," sagde han. „Hvorfor skal vi i det hele taget rejse bort? Lad os blive herhjemme."

Et Øjeblik var der ganske stille i Værelset.

„Blive herhjemme," mumlede Hubert og tilkastede ham et Blik.

„Blive herhjemme," gentog Sprællen. „Aa, det mener De ikke."

„Hvadfornoget!" sagde Phil. „Hvad skal det betyde! Vil De gøre Nar af os!"

„Paa ingen Maade."

„Jeg haaber dog, De vil forklare —."

„Det er netop det, jeg ønsker," sagde Petersen alvorlig. „Mine Venner, jeg udbeder mig Deres Opmærksomhed et Øjeblik."

Hubert nikkede.

Kristian Phil trommede i Bordet.

Amelung lænede sig tilbage i Stolen med en Mine som en Dommer, der afventer den Anklagedes Forsvar.

„Jeg ved godt," sagde Petersen, „at mit Forslag tilsyneladende bryder med vore Ideer, og jeg indser, at det i første Øjeblik maa forekomme umuligt. Jeg haaber imidlertid, at man vil høre mig. Hvad angaar Planen om at rejse bort, saa har vi erfaret, hvilke Vanskeligheder der frembyder sig, naar det gælder om at vælge Stedet, hvorhen vi skal rejse. Hvis vi fortsætter Diskussionen herom, vil vi formodentlig kun blive endnu mere uenige og det vilde ende med Splid — maaske med Kuldkastelse af vort hele Formaal. Jeg foreslaar, at vi bliver, hvor vi er, og her søger at gennemføre vore Planer. Forslaget synes vanvittigt, men vent lidt. Der er straks adskillige Fordele, som springer os i Øjnene. For det første sparer vi Rejseudgifter, Udgifter til Ekvipering, Bagage, Ophold paa Hoteller, Drikkepenge til Opvarterne og lignende. For det andet: naar vi bliver herhjemme, løber vi ingen Risiko af nogen Art, som Ukendskab til Stedet, Sproget, Sæder og Skikke ellers upaatvivlelig vilde berede os; vi undgaar Overfald af Røvere og vilde Dyr, Jernbaneulykker og Ulykker som Følge af

Storm, Skibbrud og Ildsvaade. Dette betyder noget. Vi skylder Ideen og Menneskeslægten ikke letsindig at sætte Livet paa Spil."

„Hørt!" raabte Sprællen.

„Jeg kommer nu til Indvendingerne, som straks vil rejse sig imod mit Forslag. Man vil kunne sige, at vi, ved at forblive i Samfundet, underkaster os dets Love og derved indirekte godkender disse. Man vil formentlig videre kunne fremhæve, at Grundlæggelsen af et nyt Samfund under disse Forhold vil være vanskelig om ikke umulig. Disse Indvendinger anser jeg for de væsentligste, og begge beror efter min Opfattelse paa Misforstaaelser, som jeg ønsker at gendrive. Hvad angaar den første, at vi ved at forblive paa Stedet skulde godkende Overleveringen, da er Paastanden i den Grad latterlig, at jeg næppe behøver at imødegaa den. Alene vor Tilstedeværelse er jo en Protest. Og igrunden: Er det ikke klogere, mandigere, mere tappert, at føre vore Ideer ud i Livet herhjemme, istedetfor at pakke Idealet i en Kuffert og som Flygtende føre det over Oceanet til en fjærn og uvis Fremtid?"

Petersen tav et Øjeblik og saa' sig om. Da ingen sagde noget, vedblev han:

„Saa er der den anden Indvending: at det vil være os umuligt at grundlægge det Nye i Hjærtet af det Gamle. Jeg svarer: det er ingenlunde umuligt. Jeg henviser blandt andet til Apostlene, om hvem det hedder, at de forblev i Jerusalem og

daglig lærte i Templet. Tror man, at de virkelig havde kunnet reformere Verden, hvis de straks vilde have begivet sig paa Vandring! Aldrig! Mine Venner, ogsaa vi er Apostle. Vi er ikke Slagne, vi er Angribere; vi er ikke Flygtninge, vi ønsker tværtimod at besejre. Jeg gentager det: Herhjemme, just her, hvor vi hører til, bør vi grundlægge det nye Samfund."

Han tav og satte sig.

„Hvad siger De, Amelung?" spurgte Hubert.

„Jeg finder Tanken tiltalende og synes, at den fortjener at overvejes."

„Det er ogsaa min Mening," sagde Hubert og rejste sig. „Paa Tirsdag Aften, naar vi igen mødes, vil vi nærmere tale sammen derom."

Amelung og Petersen bød Godnat.

Kristian Phil, som for Tiden boede hos Hubert, rullede sit Asienskaart sammen og blev siddende i Tanker.

IV

„Det er muligt, jeg tager fejl," sagde Phil, „men jeg har aldrig haft nogen rigtig Tiltro til Amelung; der er noget vigtigt ved ham, noget Hu-hej, som jeg ikke holder af."

Hubert gik frem og tilbage over Gulvet; det lod ikke til, at han hørte, hvad den anden sagde.

„Saa holder jeg alligevel mere af Petersen, skønt han er en Skvadronør. Han har i hvert Fald en Overbevisning. Jeg er bange for, at Sprællen har et halvt Dusin i det mindste."

„Aa, min Ven," sagde Hubert. „De er ung, og derfor er De tilbøjelig til at dømme. Men det er ikke vor Sag at sigte Menneskene, og den, der er skrøbelig og trænger til Overbærenhed, er i Virkeligheden mere skikket for det Samfund, der skal komme, end den, der finder en Tilfredsstillelse ved at udpege Fejl hos andre. Jeg siger ikke dette for at dadle Dem; men forinden vi lærer at forstaa, at Fordragelighed er en Hovedsag, vil vi intet kunne udrette."

Phil tog en lille Pibe frem af sin Lomme og begyndte at stoppe den.

„Det er altsammen meget godt, Hubert," sagde han. „De er Idealist og uforbederlig. Hvorledes det end gaar, vil De vedblive at tro paa det Gode. Men jeg siger Dem, at Menneskene er noget forbandet Kram, og det er min Mening, at vi ikke skal spilde vor Tid med at gøre Propaganda iblandt dem. De vil blot bedrage os, og bagefter vil de le os ud."

„Men hvis De ikke mener, at det er vor Pligt at oplyse Menneskene —."

„Oplyse Menneskene," sagde Phil og blæste Røgen fra sig. „Ja, forsøg det engang! Tal til dem om Ret og Retfærdighed, og De skal se, hvor vanskeligt man har ved at forstaa. Men prøv paa

at appellere til deres Egoisme, og De vil i samme Øjeblik faa Tusinder med Dem. — Nej, man skal ikke forudsætte noget Godt hos Menneskene; man skal, hvis man vil være klog, tværtimod forudsætte alt andet."

„Ved De hvad, min Ven," sagde Hubert. „Jeg begriber ikke, at De med saadanne Anskuelser ønsker at være med os."

„Det er ikke vanskeligt at forstaa. Just fordi jeg har studeret Menneskene, kan jeg dømme om Principperne. Men forøvrigt maa De for mig gærne forestille Dem, at jeg handler af Beregning, idet jeg ønsker at faa Lejlighed til at leve Livet saa ubekymret saa muligt."

Hubert tav lidt.

„Jeg tror, De misforstaar vore Hensigter," sagde han. „Nuvel, jeg gentager da for Dem, at med Vedtægter og Bestemmelser alene kan vi ikke bygge det nye Samfund. Det kommer ikke an paa Paragrafferne, men paa os selv."

„Netop. Det er ogsaa Grunden til, at jeg ikke anser Amelung for den rette Mand her."

„Jeg vil ikke disputere med Dem om dette, Phil. Vi er, hvad Livet gør os til. Og jeg har den Tro, at enhver af os skal blive bedre, klogere, dygtigere, naar vore Overenskomster først træder i Kraft."

„Aa, saa venter De alligevel, at Paragrafferne ikke skal være betydningsløse! De tror dog, at Overenskomster og Bestemmelser forbedrer Menneskene; men De vil blive skuffet, Hubert. Lad

os, — for hvem det passer, indrette vort Liv efter Principper, som vi finder fornuftige, men lad os for Guds Skyld ikke tilsigte at overbevise Menneskene. Det vil være spildt Ulejlighed. — Naa, jeg tror, jeg er bleven søvnig af alt dette. Godnat, Hubert, og sov godt."

V

Tirsdagen derefter sad Hubert, Kristian Phil og Amelung i Værelset bag Cigarbutiken og ventede paa Petersen.

„Han bliver længe borte," sagde Phil og saa' til Uhret.

„Var det ikke i Aften, han skulde holde Foredrag i Diskussionsklubben „Fremtiden?" spurgte Hubert.

„Jovist," svarede Amelung. „Men han maa være færdig dermed for længe siden; Klokken gaar jo til ni."

„Hvad vilde han egentlig tale om?" spurgte Phil.

„Om Individualitet og Fremskridt, tror jeg. Han paaviser, at kun de store Mænd evner at føre Slægten fremad."

„Naa," sagde Phil. „Nu har han talt derom i

to Timer, saa jeg antager, han snart maa have skrabet Bøtten til Bunden."

I det samme aabnedes Døren, og Petersen traadte ind fulgt af en lille, tyk Mand, som blev staaende ved Væggen og bukkede til alle Sider.

Den lille Mand var klædt i en sort Skødefrakke, bar tærnede Benklæder og blød, sort Hat med en stor Skygge. Hans Ansigt var temmelig rødt, rundt som Fuldmaanen, og Udtrykket i hans smaa plirrende Øjne fremkaldte Forestillingen om en gammelklog Gris, der overvejer Muligheden af at faa Forbenene i Ædetruget.

„Mine Venner," sagde Petersen og slog ud med Haanden i Retning af den Ubekendte. „Maa jeg forestille for Dem Hr. Organist Vestermann. Hr. Vestermann har i mange Aar interesseret sig overordentlig meget for alle sociale Spørgsmaal. Han er Ven af ethvert Fremskridt, men har i den sidste Tid særlig kastet sig over Studiet af Henry Georges, som han beundrer. Jeg har tilladt mig at føre ham ind i vor Kreds, fordi jeg er overbevist om, at jeg derved tilfører denne en Mand af Betydning og en Begavelse."

Organist Vestermann bukkede igen.

„Vær saa god at træde nærmere," sagde Hubert og rakte ham Haanden. Petersen forestillede de Tilstedeværende for ham, og den lille Mand tog Plads i Sofaen.

„Jeg ved ikke," sagde Hubert, „om man har forklaret for Dem Hensigten med vor Sammenkomst?

Naa, jasaa. De kender altsaa vort Formaal, som jeg antager, De billiger. — Mine Venner, vi vil nu lade Petersen fremsætte og udførligere begrunde sit Forslag fra sidst."

Petersen rejste sig.

„Jeg skal gøre det ganske kort," sagde han. „Hvem er vi? Nogle faa, som har faaet Øjnene op for, at Samfundet er forældet, dumt, uretfærdigt og meningsløst. Hvad ønsker vi? At leve Livet efter vort eget Program. Hvilket er dette Program? Kortest udtrykt kan det sammenfattes i det ene Ord: Frihed. Dette Ord er i sig selv alt, indbefatter alt, hvad vi har behov: Ret, Billighed, Fornuft, Velvilje, Agtelse for Ideen, Udholdenhed i Kampen, usvækket Haab — alt er indbefattet i det ene Ord Frihed."

Hubert nikkede.

„Til Sagen," bemærkede Amelung.

„Undskyld, jeg er netop ved Sagen. Spørgsmaalet, som skal besvares, er dette: Kan vi herhjemme gennemføre denne Frihed for vort eget personlige Vedkommende? Jeg mener Ja. Absolut Ja! Stærkere pointeret: Vi har endikke Ret til at drage ud. Hvad i Alverden skulde forhindre os i just herhjemme at indrette vort Liv efter visse Principper, visse ophøjede Principper, som vi anerkender? Det er hverken Tiden eller Stedet, men Mændene, det kommer an paa! Og just herhjemme, midt i et forsmædeligt og raadent Samfund, at kunne realisere Ideen, forekommer mig at være en større Triumf,

end at gøre det samme i en Afkrog, hvor selv de største Triumfer betyder mindre, fordi de er upaaagtede."

„Ganske rigtigt," sagde Amelung. „Jeg erklærer, at jeg er vunden for Tanken."

„Skal vi ikke have en Taar Øl," sagde Organisten i Sofaen.

Der blev stille i Stuen.

„De kan godt faa et Glas Øl, Hr. Vestermann," sagde Hubert.

„En Carlsberg Pilsner!"

„Naturligvis. Vi bruger det ellers ikke her, men det vilde være i Modstrid med vore Principper ikke at lade enhver gøre, som han har Lyst."

Hubert rejste sig og gik ud i Butikken, hvor han hentede Glas og Flaske, som han stillede paa Bordet foran Organisten.

„Gaa saa videre, Petersen."

Petersen rømmede sig:

„Jeg ved ikke, om det egentlig er nødvendigt yderligere at udvikle Sagen, saameget mere, som jeg antager, at man i Virkeligheden er enig med mig. Hvis man ikke bifalder Tanken allerede nu, vil man dog ikke gøre det, fordi jeg taler en Time til. Jeg foreslaar, at vi stemmer derom straks."

Hubert bankede i Bordet:

„Hvis ingen har noget at indvende, sætter jeg altsaa Spørgsmaalet under Afstemning. Ønsker man, at simpel Stemmeflerhed skal være afgørende? Skønt det strider imod vore Principper, tilraader

jeg det undtagelsesvis i dette Tilfælde. Men jeg gør opmærksom paa, at det i saa Fald bliver nødvendigt, at vi alle først forbinder os til at følge Flertallet. De, som indvilger i dette, række Hænderne i Vejret."

Alle Hænder kom op.

Hubert nikkede.

„Der er endnu et Spørgsmaal," sagde han. „Skal Hr. Organist Vestermann have Ret til at deltage?"

„Aa hvad," sagde Petersen. „Lad ham bare stemme."

„Men Forslagsstilleren selv?"

„Javist! Hvorfor ikke."

„Vel. Vil De, Amelung, lede Stemmeafgivningen. Her er Papir, Pen og Blæk."

Amelung klippede fem lige store Stykker Papir og skrev de Tilstedeværendes Navne, et paa hvert.

Han foldede Papirerne sammen og delte dem ud, idet han forklarede, at Ja under Navnet betød, at man tiltraadte Forslaget — Nej, at man forkastede det.

— „Desuden finder jeg det heldigt, at Stemmegivningen sker i Enrum og henstiller, at vi en for en begiver os ud i Butiken og der paategner Sedlen, hvorefter denne i sammenfoldet Tilstand overgives til mig."

Alle bifaldt dette, og en ad Gangen forlod Selskabet Stuen og kom tilbage med Stemmesedlen, som Amelung modtog og nedlagde i en tom Cigar-

kasse. Den sidste, som afgav sin Stemme, var ham selv.

Der var ganske stille i Værelset, da Sprællen aabnede Cigarkassen og udtog Papirerne, som han omhyggelig udfoldede.

Hans Ansigt udtrykte den højtideligste Alvor, da han omsider tilkendegav at være kommen til Ende med Optællingen:

„Mine Herrer; der er i alt afgivet fem Stemmesedler. Af disse er den, som bærer Navnet Hans Hubert, afgivet blank. Den, der bærer Navnet Kristian Phil, har vel en Paategning, men denne er i den Grad utydelig, at jeg kasserer den som ugyldig. Tilbage er Hr. Petersen, Hr. Vestermann og jeg selv — hvis Sedler alle har Paategningen: Ja. Forslaget er saaledes vedtaget med tre Stemmer mod ingen."

Alle rejste sig og rakte hverandre Haanden over Bordet.

„Skal vi ikke have et Glas Vin," sagde Organisten.

VI

„Ja, jeg synes ogsaa," bemærkede Phil. „Ved en saadan Lejlighed . . ."

Hubert hentede en Flaske Vin i Butiken. Man klinkede og ønskede hverandre til Lykke.

Petersen rejste sig og slog til Lyd:

„Mine Venner; Spørgsmaalet om, hvor det nye Samfund skal etableres, er nu afgjort, og vi er derved kommen et Skridt videre. Men vi har langt igen — rettere sagt: vi skal nu først til at begynde. Vi skal have gjort Udkast til Programmet, udkaste Grundrids og Planer, vedtage Beslutninger, Overenskomster og Regler, sociale, moralske og økonomiske — et kolossalt Arbejde staar tilbage! Men forinden vi begynder paa dette, maa vi være enige om Grundlaget, paa hvilket vi ønsker at rejse vort Samfund, og her frembyder sig straks Anledning til Uoverensstemmelse. Vi gør derfor vel i at erindre, at forud for alle Programmer staar det oprindelige og almene, som vi anerkender: Menneskene ere Brødre. Dette skal være den første Regel, som bør gælde i Forholdet mellem os. Idet vi da foreløbig nøjes med at indprænte os denne, vil vi nu gaa over til at drøfte Spørgsmaalet om Grundlaget: Skal dette være socialistisk eller anarkistisk?"

„Anarkistisk! Ubetinget anarkistisk!" sagde Sprællen og rejste sig. „Al Kultur, al Udvikling betyder i Virkeligheden Frigørelse — en Bevægelse henimod Anarkiet, og bestaar ikke i at opstille nye Regler og Vedtægter, men i at ophæve de gamle. Jeg indrømmer, at Menneskeheden i sin Helhed ikke er moden for Anarkiet. Hvis man paa eengang ophævede alle Instrukser og al Autoritet, vilde Verden blive en Skueplads for Virvar, et

Kaos, en Forbrydelsernes Arena. Men her er heller ikke Tale om Menneskeheden i sin Helhed. Her er kun Tale om nogle faa, nogle enkelte Udvalgte, som ikke behøver Tvang for at handle fornuftigt."

„Ganske vist," sagde Hubert. „Men vi repræsenterer en Sammenslutning, en Ide; og ved enhver Sammenslutning gælder, at man paatager sig visse Forpligtelser, anerkender visse Bestemmelser — jeg tænker her ikke egentlig paa de sociale, men nærmest paa de moralske, som er de vigtigste. Jeg haaber, at vi til at begynde med vil kunne enes om at vedtage visse almindelige Grundsætninger, som paa samme Tid skulde udtrykke vore Rettigheder, vore Pligter, og angive de Principper, vi agter at lægge til Grund for vort Liv herefter."

„Kun ubunden Frihed er Frihed," sagde Amelung afgørende.

„Men ubunden Frihed betyder dog ikke, at vi ikke anerkender de moralske Forpligtelser."

„Godt! Men om hvilken Moral taler De?"

„Naa," sagde Hubert. „Foreløbig tænker jeg, at vi alle kunne enes om at anvende den, der er udtrykt i disse Ord: Du skal handle imod din Næste, som du vil, din Næste skal handle imod dig."

„Om Forladelse," sagde Amelung. „Men disse Ord, som De citerer, maa dog vel opfattes som gældende kun for Mennesker, der paa en eller anden Maade er hverandres Lige. Den første den

bedste Handelsbetjent er dog ikke udenvidere min Næste."

„Jo," svarede Hubert. „Saaledes har i det mindste jeg altid opfattet det."

„Hør lidt," sagde Phil. „Jeg foreslaar, at vi lader Spørgsmaalet Socialisme eller Anarkisme hvile indtil videre og i Stedet for søger at komme til Enighed om Grundsætningerne, som Hubert taler om. Naar vi har vedtaget disse, vil det formentlig vise sig, i hvilken Aand det nye Samfund skal bygges."

„De har ganske Ret," bemærkede Hubert.

„Lad mig faa et Ark Papir," sagde Amelung. „Det er godt. Nu skriver jeg her øverst paa Siden: Grundsætninger, antagne af — Men hvilket Navn skal vi give vort Samfund?"

„Aa, det er jo ligemeget. Behøves der i det hele taget noget Navn?"

„Naturligvis. Et godt Navn er altid en Fordel. Jeg henstiller, at vi kalder vort Samfund Hypatia. Hypatia var Navnet paa en berømt kvindelig Filosof, der dræbtes af fanatiske Kristne. Der synes mig i dette Navn at ligge noget symbolsk, der karakteriserer."

„Hvad mener De om Harmonien?" spurgte Kristian Phil.

„O ja, hvis der var Tale om en Sangforening."

„Man kunde kalde Samfundet Majblomsten," bemærkede Organisten. „Eller Foraaret."

„Hør her!“ sagde Petersen. „Nu har jeg det: Avena!“

„Snak, det er jo Navnet paa en Slags Havregryn. Nej, lad os kalde Samfundet Hypatia, det er simpelt og tillige symbolsk. Altsaa: Grundsætninger, antagne af Hypatia, det nye Samfund.“

Amelung nippede til sit Glas.

„Naa, Hubert,“ sagde Phil. „Det var disse Grundsætninger.“

Sprællen dyppede Pennen.

„Nu ja,“ sagde Petersen. „Som den første almene Grundsætning foreslaar jeg den, jeg nævnede før: Menneskene ere Brødre.“

„Det er meget godt,“ sagde Hubert. „Vil De skrive saaledes, Amelung.“

Amelung tog Mancietterne af og skrev langsomt og med en stor, pyntelig Skrift øverst paa Papiret: Paragraf I: Menneskene ere Brødre.

„Hvad saa videre?“ spurgte han.

„Som Paragraf II foreslaar jeg: Du skal handle imod din Næste, som du vil, din Næste skal handle imod dig,“ sagde Hubert.

Amelung skrev.

„Videre!“

„Lad os trække Vejret lidt,“ sagde Organisten.

„Videre!“

„Behøver vi flere?“ sagde Petersen. „Disse to Grundsætninger er i sig selv tilstrækkelige som vor Fundamentallære, af hvilken alt øvrigt frem-

gaar. Vi maa nu nærmere fastsætte visse Bestemmelser, visse Leveregler, vilde jeg sige, der skal gælde som Rettesnor for vore Handlinger i alle forefaldende Tilfælde."

„Det er godt nok," sagde Sprællen. „Men Klogskab byder, at vi forbeholder os Retten til at revidere disse Regler engang senere, hvis vi finder det nødvendigt."

„Naturligvis."

Amelung satte en Streg under Grundsætningerne og skrev længere nede: Leveregler, foreløbig godkendte som gældende et Fjerdingaar fra Dato.

„Det største moralske Fortrin er Sandheden," sagde Petersen. „Sandheden betyder Ligevægt og Harmoni hos Individet, den forhindrer Overdrivelsen og udelukker Karrikaturen. Skriv altsaa: Leveregel I: Vær sand. Afsæt herunder Punkterne I og II og skriv henholdsvis: Vær oprigtig i din Tale og Stræb efter Forstaaelse."

„Hvad vil det sige: Vær oprigtig i din Tale?" spurgte Sprællen. „Er det Meningen, at vi til enhver Tid og overfor ethvert foreliggende Tilfælde forpligter os til at sige Sandheden, som vi opfatter den?"

„Javist saa."

„Nej, Død og Pine!" sagde Organisten. „Det gaar ad Helvede til!"

„Ja," sagde Phil. „Mine Erfaringer gaar ogsaa i Retning af, at Sandheden belønnes med Stokke-

prygl. Jeg vil ikke være med til at sige Sandheden udenvidere."

„Hvadfornoget!" Petersen for op. „Hvadfornoget! Vi er her ifærd med at oprette et nyt Samfund, der skal baseres paa det ædleste i Mennesket, og allerede overfor den første, simple, selvfølgelige Bestemmelse viger man tilbage!"

„Det vil ende med, at vi kommer paa Vridsløse allesammen," sagde Sprællen.

„Naa, og hvad —. Man tænker ikke her meget paa Idealerne."

„Jovist saa. Men De ved vel, at Idealerne er uopnaaelige. Idealet er Maalet, som aldrig indhentes. Jeg skriver altsaa: Vær oprigtig i din Tale og tilføjer i Paranthes: Ideal."

„Hm," bemærkede Hubert. „Jeg holder ikke af disse Parantheser. Men lad os gaa videre."

VII

„Nej, vent lidt!" sagde Petersen. „Vi forhaster os. Der er noget, vi har glemt. Forinden vi overhovedet indlader os paa at gaa i Detailler, maa vi tilegne os et Overblik over vor Stræben. Vi maa opsætte en Erklæring, i hvilken vi redegør for vort Standpunkt og vort Program."

„Ah!" sagde Amelung. „De tænker paa den

store Revolution — paa Erklæringen om Menneskerettighederne!“

„Netop. Vent et Øjeblik, mine Venner.“

Petersen dyppede Pennen og fordybede sig i Udkastet til Erklæringen.

Organisten gabede.

„Jeg holder igrunden ikke af Vin,“ sagde han. „Øl smager mig meget bedre.“

„De kan godt faa en Bajer lil, Hr. Vestermann,“ sagde Hubert og hentede den.

„Der er en Drik, som hedder Half-an-Half,“ vedblev den lille Mand. „Jeg skal forklare Dem Tilberedelsen: Man tager en Bajer og en Porter —“.

„Aa, ti stille et Øjeblik,“ afbrød Petersen ham. „Jeg er straks færdig med Erklæringen.“

Organisten tav misfornøjet.

Petersen kastede Pennen, gennemløb hastigt Aktstykket og nikkede.

„Naa, hør altsaa.“

Og han læste:

Erklæring

afgivet af Stifterne af Hypatia, det nye Samfund, forsamlede hos Hans Hubert, St. Regnegade 99, Tirsdagen den 21. Oktober 1904.

Vi Undertegnede anser det for vor Pligt hermed at udtale følgende:

Ethvert Menneske har lige stor Ret til at være lykkelig. Det er imidlertid en Kendsgærning, at denne Ret krænkes af Samfundet, som ved at op-

hobe Kapital skaber Ulighed i de menneskelige Vilkaar.

I oprigtig Bekymring over disse Forhold og under Arbejdet for at finde Midler til at raade Bod herpaa, har vi vedtaget at erklære:

Vi beklager, at et Mindretal som Indehavere af Kapitalen udnytter Menneskeheden.

Vi misbilliger, at Love og Institutioner i det nuværende Samfund stiller sig paa Mindretallets Side hæmmende det menneskelige Fremskridt.

Idet vi opfordrer Menneskeheden til med os at rejse sig til bevidst og aktiv Modstand mod dem, der forvalter Samfundet, udtaler vi overfor dette vor Uvilje og Foragt.

Petersen tav og saa' sig om.

„Hm," sagde Hubert. „Jeg synes ikke om Deres Erklæring. De udtaler Dem alene om det Sociale, skønt dette efter min Opfattelse er det underordnede. Man burde stærkere fremhæve, at vi først og fremmest ønsker at frigøre Menneskene ved at hæve dem moralsk."

„De har maaske Ret," sagde Petersen efter et Øjebliks Betænkning. „Lad mig faa et andet Papir."

Han smøgede Ærmerne op og tog fat.

Organisten var falden i Søvn i Sofahjørnet; hans Snorken var det eneste, som afbrød Stilheden.

Phil sad og glippede med Øjnene.

Petersen rejste sig.

„Har De det nu?“ spurgte Hubert.
„Javist. Hør efter. Altsaa“:

Erklæring.

Ethvert Menneske har lige stor Ret til at være lykkelig.

Al Udvikling er betinget af, at man anerkender denne Ret.

Saalænge Menneskene endnu følte sig forpligtede af de guddommelige Love, som Skaberen dikterede os, var alle Brødre, og Jorden var et Tempel for Lykke og Harmoni.

Men Egenkærlighed begyndte at røre sig hos nogle Enkelte, som misforstod den guddommelige Hensigt.

Egenkærlighed avlede Hovmod; Hovmod avlede Misundelse; Misundelse avlede Vold og Tyranni. Menneskene delte sig i Klasser, og de Stærkere begyndte at slaa løs paa de Svage. Verdenshistorien er Beretningen om, hvorledes dette gik til.

Stifterne af **Hypatia, det nye Samfund,** *udtaler følgende:*

Idet vi fordømme Verdenshistorien, beslutte vi med alle Midler at virke for, at den ophøjede Sandhed om alle Menneskers lige store Ret maa blive anerkendt.

Ned med Tyrannerne!

Saaledes vedtaget af os Undertegnede, forsamlede i St. Regnegade 99, Tirsdagen d. 21. Oktober 1904.

„Naa, hvad siger De nu?“ spurgte Petersen.

„Det forekommer mig, at vi burde stryge dette: *Ned med Tyrannerne*. Jeg er ganske enig med Dem angaaende Tyranner overhovedet, men —.“

„Nej, vist ikke,“ sagde *Sprællen*. „*Ned med Tyrannerne* er godt. Erklæringen vilde mangle noget, hvis vi strøg dette. Lad os kun underskrive.“

Alle underskrev.

„Skal Hr. Vestermann ikke være med?“ spurgte Phil.

„Naturligvis,“ sagde Petersen. „Hej, Vestermann!“

Organisten aabnede Øjnene.

„Har vi noget Cognak?“ sagde han.

„Det er her ikke Tale om. Vil De sætte Deres Navn under denne Erklæring?“

Hr. Vestermann greb Pennen og kom i det samme til at slaa en stor Blækklat paa Menneskerettighederne.

„Det skal De ikke bryde Dem om,“ sagde Hubert. „Det gør ikke noget.“

„Hvad skal vi forresten med den Erklæring?“ spurgte Phil.

„Og saaledes spørger De!“ udbrød Petersen. „Erklæringen er et Udtryk for vore Anskuelser, en Protest imod alle Tyranner. Den skal trykkes, og et Eksemplar af den skal ophænges i det nye Samfund. Hvem ved, maaske vil vi ogsaa finde det formaalstjenligt engang at tilstille den Re-

præsentanter og Institutioner, som vi maatte ønske at gøre bekendt med vore Principper. De skal slet-ikke lade Dem forvirre af, at Forholdene, hvor-under den er vedtagen, kun er smaa. En lille Ild, optændt af nogle faa, kan blive til en Brand, der omspænder hele Verden. Heller ikke bør det undre Dem, at vi, som har vedtaget denne Erklæring, kun indtager underordnede Stillinger i det sociale Samfund. De er Musiker, jeg er Bogholder, vor Ven Hubert er Cigarhandler. Hvadsaa? Kristus, som omdannede Verden, var oprindelig Tømrer, Muhamed oprindelig Handelsbetjent o. s. v. Enhver Sandhed opstaar hos de Smaa. Ethvert Lys tændes af dem, der sidder upaaagtede i Mørket."

„Fanden selv kan ikke hamle op med Dem, naar De begynder," sagde Phil.

„Klokken er bleven mange," bemærkede Hubert nu og rejste sig. „Jeg foreslaar, at vi allerede imorgen Aften møder og tager nærmere Bestemmelse blandt andet angaaende Oprettelsen af en Fællesbolig, Indretningen af denne og andet, som maa afgøres."

Petersen rakte ham Haanden:

„Godnat, Hubert. Det er et stort Arbejde, vi har faaet udrettet i Aften."

„Vistsaa, min Ven. Og dog er det intet imod, hvad vi skal udrette herefter."

VIII

„Enhver Hær maa have en Samlingsplads, enhver aandelig Bevægelse et Tilflugtssted," begyndte Petersen, da Selskabet Aftenen efter var samlet. „Paa den aabne Mark omkommer Ideen; uden Husly og Tag over Hovedet ruineres Idealerne. Mine Venner, vi vil i Aften lægge Program og Erklæringer til Side for alene at beskæftige os med det simple: Oprettelsen af en Fællesbolig, et Tilflugtssted, et Brændpunkt for den nye Kultur, der skal genrejse Samfundet."

Aron Petersens Indflydelse i den lille Kreds var i stærk og afgjort Stigen.

Sprællen kunde overfor ham sletikke mere gøre sig gældende. Han sad paa sin sædvanlige Plads for Bordenden og skulede over Lorgnetterne, mens et mellemfornøjet Smil tegnede sig om hans Læber.

„Hvorledes har De tænkt Dem Indretningen af dette Fælleshjem?" spurgte han. „Er det Meningen, at det skal være noget som et Pensionat — eller maaske en Slags Stiftelse?"

„Det skal, hvad der allerede ligger i Ordet, være et Hjem, paa samme Tid som det skulde være Stedet, hvorfra vor Virksomhed udgaar."

„Jeg tror," sagde Hubert, „at vi gør rigtigst i foreløbig ikke at se for langt frem i Tiden. Vi er her fem Mænd, som ønsker at leve Livet paa andre Principper end de, der er raadende i det nu-

værende Samfund. Idet vi indtil videre lader Spørgsmaalet om Propaganda ude af Betragtning, ønsker vi som en Begyndelse kun dette: i al Stilhed at forsøge for vort eget private og personlige Vedkommende at gennemføre de Principper, som vi anser for rigtige. Dette er alt. — Og nu, mine Venner, vil jeg bede Dem om, uden Hensyn til Theorierne, alene at overveje det ganske praktiske, som ligger for."

„Hvor stor en Sum raader vi over for Tiden?" spurgte Petersen.

„Som jeg oplyste, er vor Kapital i dette Øjeblik ni hundrede Kroner."

„Ni — hundrede — Kroner!" mumlede Organisten, som sad i Sofahjørnet med sin Bajer foran sig.

Hubert vedblev:

„Med denne Sum alene kommer vi ingen Vegne. Jeg har allerede en Plan; men forinden jeg gaar videre, maa vi have det afgjort, hvormeget vi yderligere vil kunne fremskaffe. Jeg for mit Vedkommende ejer tolv hundrede Kroner, der i sin Tid tilfaldt mig som Arv. Jeg erkender, at jeg er uberettiget til at besidde Penge, jeg ikke med eget Arbejde har fortjent. Jeg lægger disse tolv hundrede Kroner til de øvrige, og vor Kapital er saaledes vokset til en og tyve hundrede."

„Jeg," sagde Petersen, „skal i Løbet af nogle Dage bringe fem hundrede Kroner, som jeg venter at faa ind ved Salget af overflødigt Gods."

„Og De, Amelung?"

„Aa, kære Hubert; De ved, hvormeget det er mig imod at love uden bestemt at kunne vide, om jeg kan holde, hvad jeg lover. Imidlertid tør jeg sige, at hvad jeg paa nogen Maade kan afse af min Indtægt, sætter jeg med Glæde i vort Foretagende."

„Ja, ja. De ved, at mellem os gælder kun, at enhver bidrager efter Evne. Den gode Vilje er det afgørende. — Hvad angaar vor Ven Phil, saa kender vi hans Forhold og ved, at han, som hidtil bestandig har afset, hvad han formaaede at afse, for Tiden ikke evner at bidrage. Vi tør altsaa regne med et Beløb af foreløbig seks og tyve hundrede Kroner. — Men hvad siger Hr. Vestermann?"

„Jeg! Ih, jeg siger, at det er udmærket! Ganske storartet!"

„De misforstaar mig. Jeg mener: Er Deres Indtægter saaledes, at De er i Stand til at støtte Foretagendet pekuniært? Her er naturligvis ikke Tale om Forpligtelse. Men som Brødre og Grundlæggere af et Samfund, der ikke regner med Egenkærligheden —."

„De behøver ikke at gaa videre," afbrød Organisten ham. „De har ganske Ret. Imidlertid, jeg er en fattig Mand. Det er foreløbig min eneste Stolthed." Han tog sin Pung frem og rystede Indholdet ud paa Bordet. „Se der! Og i næste Uge skal jeg spille til to Begravelser. — Hvad jeg fortjener, vil jeg bringe hid."

Hubert rakte ham Haanden.

„De giver, hvad De kan," sagde han. „Ingen kan give mere. Jeg vil oprigtig tilstaa for Dem, at jeg i Begyndelsen nærede nogen Mistillid til Dem, rimeligvis fordi jeg fandt Deres Tilbøjelighed for visse Drikke noget overdreven —."

„Aa, Kære! Tal ikke derom. Jeg forsikrer Dem: det er ingenting; jeg drikker meget mere, naar jeg er tørstig."

„Hm — ja," sagde Hubert. „Ja — naturligvis — naar man er tørstig . . ."

„De sagde, at De allerede havde en Plan," bemærkede Phil.

„Javist! Hvad vilde De svare mig, mine Venner, naar jeg foreslog Dem at købe Huset her?"

„Hvorledes!"

„Hør efter! Ejeren af Stedet, Hr. Nielsen, som bor heroppe paa anden Sal, er gammel og ønsker at sælge. Han vil overlade os Ejendommen for atten tusinde Kroner med femten hundrede Kroners Udbetaling. Af Restbeløbet, som bliver staaende indtil videre, svares en Rente af fem Procent pro Anno. I Ejendommen staar en første Prioritet, stor seks tusinde, som forrentes med fem hundrede aarlig — og en anden paa tusinde, som forrentes og afdrages med hundrede og halvtreds. Lad os gøre Regnskabet op. Vor Udgift for det første Aar bliver efter dette: Kontant Udbetaling: femten hundrede. Rente af Restkapitalen: Otte hundrede fem og tyve. Rente og Afdrag ved Prioriteterne: seks

hundrede halvtreds. Ialt: To tusinde, ni hundrede og fem og halvfjers Kroner foruden Stempelpapir. Dette gælder imidlertid alene for det første Aar, eftersom den kontante Udbetaling falder bort de følgende. Vor senere aarlige Udgift vil derefter udgøre fjorten hundrede fem og halvfjers Kroner. Vistnok kommer hertil Udgifter som Skatter, Vand- og Gasafgift og videre, men paa den anden Side er der Lejeindtægten, som er ca. ni hundrede om Aaret."

„Ypperligt!" udbrød Amelung.

„Jeg finder, at det er en fortræffelig Ide," sagde Petersen. „Naar vi udbetaler femten hundrede Kroner, har vi endda elleve hundrede tilovers til Indretningen af Hypatia. Jeg foreslaar, at vi her bemyndiger Hubert til at foretage alt fornødent for at ordne denne Sag."

„Naturligvis," sagde Amelung.

Organisten skænkede i Glasset.

„Jeg drikker paa, at alt det Gode, som vi elsker, her maa vokse, trives og sætte Blomst," sagde han.

„Da denne Sag nu altsaa maa betragtes som afgjort, vil vi nu vende tilbage til det, hvormed vi begyndte," sagde Petersen. „Skal Hypatia bygges paa et socialistisk eller et anarkistisk Program?"

„Derom har jeg allerede tidligere udtalt mig tilstrækkelig tydelig," sagde Sprællen. „Det maa her i alleregentligste Forstand gælde, at vi er frie Mænd i et frit Samfund. Visse Forpligtelser maa

vi naturligvis vedtage og overholde, saaledes den: hver Ugedag at bringe vor Indtægt til Fælleskassen. Men iøvrigt er det min Mening, at vi ikke bør bestemme nogetslags Regulativ for vor Optræden. Jeg vil i denne Forbindelse foreslaa, at vi overdrager Hubert Stillingen som Forvalter af vore Midler, over hvilke han fører Bog. Jeg gør straks opmærksom paa, at der med denne Stilling selvfølgelig ikke forbindes nogenslags Udmærkelse, Titulatur eller ydre Tegn, som skulde berettige til større Anseelse indenfor Samfundet end nogen anden Broders."

„De havde ikke behøvet at gøre opmærksom paa dette," sagde Hubert. „Men jeg ønsker at rette et Spørgsmaal til Dem. Naar De udtaler, at ingenslags Regulativ bør gælde for vor Optræden, er det da saaledes at forstaa, at for Eksempel enhver af Brødrene naar som helst og udenvidere kan komme og tage af Kassen?"

„Naturligvis — naar De fører Udgiften til Bogs."

„Husk, at vi er Brødre," sagde Petersen.

„Hm," sagde Hubert. „Vil ikke en af de øvrige Brødre være Forvalter?"

„Men hvorfor! Det er ikke Deres Mening."

Organisten rømmede sig:

„Hvis man maatte ønske, at jeg —."

„Nej, vi er alle enige om, at Hubert bør staa for Kassen, som han har gjort det hidtil. Vi vil ingen bedre kunne finde."

„Men hvorledes tænker man sig Indretningen af Fælleshjemmet?“ spurgte Phil.

„I al Simpelhed naturligvis,“ svarede Petersen. „Der maa være fem smaa Stuer, hvor enhver af os har sin Seng, Servante, et lille Bord og øvrige Effekter. Der maa desuden være et større Lokale, hvor vi kan samles for at arbejde, læse, udkaste Planer, drøfte de sociale Ideer, overveje, undersøge og prøve alle Spørgsmaal af Interesse. Lokalet bør nærmest indrettes som et Bibliothek, simpelt og dog hyggeligt. Et Eksemplar af vor Erklæring bør ophænges paa Væggen, som iøvrigt prydes med Billeder af Mænd og Kvinder, der har arbejdet for det menneskelige Fremskridt. Under Loftet tænker jeg mig malet en Frise med forskellige Mottoer og Valgsprog, som vi altid kan have for Øje, for Eksempel: *Elsk alle, had ingen*, — *Sandheden, og intet uden Sandheden* — *Døm ikke* — *Morgenstund har Guld i Mund* o. s. v.“

„Fem Værelser og et større Lokale kan vi umulig faa Plads til,“ indvendte Hubert.

„Jovist saa. Vi opsiger Høkeren, som har Butik ved Siden af Dem, og indrager hans Lejlighed under Fælleshjemmet.“

„Høkeren har lejet for fire Aar endnu. Vi kan ikke opsige ham udenvidere.“

„Passiar,“ sagde Amelung. „Manden maa flytte. Vi kan ikke opsætte Realisationen af vor Ide og

forhale Udviklingen, fordi Spækhøkeren har lejet paa Aaremaal.“

„Det vilde dog kun lidet stemme med vore Principper at tvinge Manden bort.“

„Undskyld,“ sagde Petersen. „Men jeg mener som Sprællen — Om Forladelse — som Amelung, vilde jeg sige. Vi har ikke Lov til at opholde Idealet af Hensyn til den Mand. Først Idealerne, og derefter Spækhøkerne! Men det var jo muligt, at han godvillig vilde fortrække, naar det gøres ham indlysende, hvad det gælder. — Hør lidt. Kan vi ikke faa Manden i Tale nu med det samme? Jeg er vis paa, at jeg skulde kunne gøre ham begribeligt, at han tjener sig selv ved at tjene Ideen.“

„Jeg ved ikke,“ sagde Hubert og rejste sig. „Jeg skal forsøge —.“

Han forlod Værelset og vendte fem Minutter efter tilbage med Høkeren, en lille, rund Mand, som traadte frem tørrende Fingrene i Forklædet.

IX

„Træd nærmere, min gode Mand,“ sagde Petersen. „Vær saa venlig at tage Plads. Jeg har tilladt mig at bede Dem komme, fordi jeg ønsker at appellere til Deres Højmodighed.“

Den lille Mand saa' sig om, sagde intet.

Petersen vedblev:

„Tillad mig at sætte Dem ind i Sagen, som er af Vigtighed. En Kreds af Mænd, der har indset, at de Principper, hvorefter Samfundet ledes, er forfejlede, har til Hensigt at danne et nyt, baseret paa Ideen om det almindelige Broderskab. De forstaar mig, ikkesandt?“

Den anden nikkede.

„Det glæder mig. Jeg tør maaske forudsætte, at De selv er gennemtrængt af denne Ide, og kan derfor tale uden Frygt for at blive misforstaaet. Men vil De ikke sidde ned?“

Den lille Mand, hvis Ansigt var bleven endnu rødere, og hvis hele Skikkelse i dette Øjeblik mindede om en Kaalstok, satte sig paa Kanten af en Stol.

„De Mænd, hvorom jeg har talt,“ fortsatte Petersen, „agter som en Begyndelse at grundlægge en Anstalt, et Fælleshjem, og kunde ønske dertil at benytte ogsaa de Lokaler, som for Tiden indtages af Deres Lejlighed og Butik.“

Det skinnede mistænksomt i Høkerens Ansigt:

„Hvordan var det,“ sagde han. „Jeg forstod Dem vist ikke rigtig . . .“

„Jeg indser godt,“ sagde Petersen, „at vor Plan rimeligvis maa forekomme Dem overraskende, naar De alene ser hen til de materielle Interesser. Men de materielle Interesser er overalt de underordnede. Jeg er overbevist om, at De ved nær-

mere Overvejelse vil finde en Tilfredsstillelse og en Glæde ved at ofre disse for Ideen."

„Hvad er det for en Ide?" spurgte Spækhøkeren.

„Lad ham læse vor Erklæring," sagde Sprællen.

Petersen nikkede.

„Behag at gøre Dem bekendt med denne," sagde han og rakte ham Erklæringen.

Den anden læste den opmærksomt igennem to Gange; hans Mine blev betænkelig.

„Det er saadant noget, der staar i Aviserne", bemærkede han.

Petersen lod, som om han overhørte dette, og sagde:

„Jeg haaber nu, at vi forstaar hinanden, og jeg er vis paa, at De efter Gennemlæsningen af vor Erklæring vil føle Dem foranlediget til at komme os i Møde. Vi har tænkt os at ville begynde Ombygningen af Lokalerne saa snart som mulig."

„Jeg vil sige Dem noget," sagde den lille Mand. „De maa for mig gærne bygge om paa den hele Verden, om De vil. Men De maa ikke tro, at jeg er tilsinds at ville finde mig i, at man river Huset ned over Hovedet paa mig."

„Naturligvis. Det er heller ikke vor Hensigt. Selvfølgelig opsætter vi Ombygningen, til De er flyttet ud."

„Men jeg kan forsikre Dem, at jeg sletikke tænker paa at flytte. De første Par Aar ialtfald tænker jeg at blive boende, hvor jeg bor."

„Det kalder jeg uforskammet!“ bemærkede Sprællen.

„Min gode Mand,“ sagde Petersen. „Indser De da ikke, at Deres Handlemaade er forkastelig? Har De ingen Idealer? Hvad vil De sige, naar om hundrede Aar det kommer til at hedde, at den nye Kulturs, det nye Samfunds Dannelse blev forhalet og vanskeliggjort paa Grund af Chikaneri fra Deres Side.“

„Det er mig revnende ligegyldigt, hvad man vil fortælle om hundrede Aar,“ sagde Høkeren og rejste sig.

„Endnu engang: De staar Dem selv i Lyset, min Ven. Ganske vist, med Lejekontrakten i Haanden er De i Deres gode Ret. Men Idealet staar over alle Lejekontrakter! Betænk dette. Og betænk, at hvis De virkelig vælger at staa som Modstander her, vil det til syvende og sidst gaa ud over Dem selv.“

„Ja,“ sagde Sprællen. „Jeg vil nødig være i Deres Sted, naar Historien med en Malmgriffel nedskriver sin Dom.“

„Aa, jeg giver Fanden i Deres Malmgriffel! Og i Deres Idealer med!“ sagde den lille Mand. „Jeg har ikke Tid til at staa her og høre paa Deres Snak.“

„Har man hørt Magen!“ udbrød Petersen, da Døren lukkede sig efter Spækhøkeren. „Den Mand har temmelig sikkert en slet Karakter. Jeg er vis paa, at det vil gaa ham ilde i Livet.“

„Jeg foreslaar en Resolution, som for bestandig udelukker ham og hans Efterkommere fra Optagelse i det nye Samfund," sagde Sprællen.

„De gør for meget udaf den Ting," bemærkede Organisten. „Hele Sagen burde i al Simpelhed afgøres med et Par paa Gummerne. Det er min Mening."

„Nej," sagde Hubert. „Det bruger vi ikke her og vilde kun daarligt stemme med vore Principper. Ogsaa forekommer det mig, at man ikke tilstrækkelig er opmærksom paa at følge disse, naar Lejligheden kræver det, men at man tværtimod med Vrede og Hæftighed stiller sig paa deres Standpunkt, som vi ønsker at bekæmpe. Jeg kan ikke indtrængende nok minde Dem om, mine Venner, at før vi lærer at beherske os selv, vil det være urimeligt at tænke paa at reformere vore Omgivelser."

„De har ganske Ret," sagde Petersen. „Det er imidlertid vor Undskyldning, naar vi oprøres, at vi oprøres for Ideen og imod den dumme og brutale Virkelighed. Men lad os gaa videre."

X

„Jeg er bange for," bemærkede Sprællen, „at vi ret hyppigt vil komme til at erfare Forskellen paa Ide og Virkelighed. Lad os foresætte os ikke

at imponeres af denne sidste. For os gælder det: overalt og ved enhver Lejlighed at hævde den førstes Ret."

„Jeg er overbevist om, at Spækhøkeren vil være villig til at flytte, naar han kan gøre sig en Fortjeneste deraf. Den Slags lave Sjæle regner alt efter Pengefordelen," sagde Petersen. „Skal vi bemyndige Hubert til at forhandle med ham?"

„Lad os det," sagde Sprællen. „Her gælder det kun om at komme i Gang snarest."

„Hør lidt," sagde Hubert. „Jeg vilde gærne vide Deres Mening angaaende visse praktiske Bestemmelser — Bagateller ganske vist, men saadanne, som maa afgøres. For Eksempel med Hensyn til Maden. Spiser vi paa bestemt Klokkeslet, eller hvorledes?"

„Enhver spiser, naar han er sulten naturligvis. Alle Ceremonier og Formaliteter bør undgaas. Se til Mennesket i Naturtilstanden, d. v. s. det af Kulturen ufordærvede Individ. Tilfredsstiller han maaske sine materielle Fornødenheder efter engang for alle trufne Bestemmelser? Nej, han overlader dette til sin Maves Forgodtbefindende. Saaledes ogsaa vi! Bestemte Spisetider er allerede en Indskrænkning af Frihedens Princip, som jeg modsætter mig."

„Det er godt nok," sagde Hubert. „Men jeg antager nu, at en af os ønsker at spise til Middag Klokken tolv, en anden Klokken tre, en tredje maaske Klokken otte. Hvorledes vil man holde for

Eksempel Grønkaal og Æbleskiver varme i den Tid?"

„Grønkaal og Æbleskiver spiser jeg overhovedet ikke," sagde Sprællen.

„Naa," bemærkede Phil. „Men De vil vel ikke forlange, at vi alle skal undlade at spise Grønkaal, fordi den ikke behager Dem."

„Grønkaal er en overmaade velsmagende Ret," sagde Petersen. „Vel at mærke: naar den tilberedes paa behørig Maade. — Men stop lidt! Hvem skal i det hele taget tillave vor Mad? Hvem skal holde Orden for os, rede Sengene, børste Tøj, stoppe Strømper, tørre Støv af i Stuerne?"

„Vi maa naturligvis dertil have en Husholderske," sagde Hubert.

„Hvadfornoget!" indvendte Phil. „Paa ingen Maade! Det gaar aldrig i Livet godt. Jeg forsikrer Dem: Det vil ende med de frygteligste Skandaler, med Ruin og Ødelæggelse. Aa, De kender ikke Kvinderne!"

„Men hvem skal da gøre alt dette, hvorom der her er Tale?"

„Naa," sagde Phil. „Hvis vi havde valgt at slaa os ned i en Urskov, maatte vi dog selv have besørget alt. Og hvorfor ikke? Kan vi ikke meget godt selv rede vore Senge, børste vort Tøj og holde vore Værelser i Orden? Mennesket i Naturtilstanden finder intet nedværdigende ved at udføre disse Arbejder. Og ganske rigtig. Hvorfor skulde da vi —?"

„Vel," sagde Sprællen. „Men nu med Hensyn til Skjorteknapper."

„Det er den simpleste Ting af Verden. Men forøvrigt kan vi jo endelig ogsaa lade alt sligt besørge ude. Og hvad det angaar med Madtillavningen, som er det vanskelige Punkt, da er jeg rede til at paatage mig at tilberede den mest velsmagende Bøf, man maatte forlange."

„Men vi kan dog ikke leve af Bøf hver Dag," indvendte Organisten.

„Aa, lad De kun mig derom. For det første har Erfaringen lært, at Bøf kan tilberedes paa fjorten forskellige Maader — alt efter Husholdning og Husgeraad, man tilfældig har ved Haanden. Og dernæst er jeg ikke ukyndig i Tillavning ogsaa af andre Retter. Som jeg siger, lad De kun mig om den Ting, og lad os for Guds Skyld blive fri for Kvindfolk, som ganske sikkert, inden der er gaaet fjorten Dage, vil have ruineret vort hele Samfund. Den Paragraf maa vi nødvendigvis have vedtaget, at disse paa ingen Maade tilstedes Adgang til Hypatia."

„Ja," sagde Organisten. „Jeg bifalder dette. Det er en vis og hensigtsmæssig Bestemmelse. Paragraf I: Fruentimmer er absolut udelukket fra Optagelse i det nye Samfund."

„Maa jeg spørge, om Kvinder ikke ogsaa er Mennesker?" spurgte Petersen.

„Det er de ikke?" sagde Vestermann. „Der staar i Genesis, at først skabte Gud Mennesket, og der-

efter skabte han Kvinden. Her er saa tydelig som muligt udtrykt, at der er Forskel."

„Naturligvis er der en Forskel; det ved vi allesammen," sagde Petersen. „Men denne angaar ikke det rent menneskelige. Jeg finder det forkasteligt at udelukke den ene Halvdel af Menneskeslægten, og jeg protesterer imod Vedtagelsen af den omhandlede Paragraf."

„Jeg tror dog," sagde Sprællen, „at vi af flere Grunde gør klogt i foreløbig at lade den gælde. Jeg siger: foreløbig. Det maa være Mænd, der skal grundlægge et Samfund. Kvinder duer ikke dertil."

„Netop!" udbrød Phil. „Kvinder er intrigante. De skriger op. Og de besvimer. Lad os bare være fri."

„Det er altsaa vedtaget," sagde Organisten. „Fruentimmer tilstedes ikke Adgang."

„Jeg vidste ikke," bemærkede Petersen spydig, „at man her var Tilhængere af Munkemoralen —."

„Her er ikke Tale om Moral, men om et ganske praktisk Spørgsmaal," svarede Sprællen. „Enhver, der ønsker at begunstige Kvinderne, han begunstige dem! Enhver, der ønsker at elske dem, han elske dem! Jeg selv maa forbeholde mig Retten dertil. Men jeg erkender, at det foreløbigt og indtil videre er hensigtsmæssigt ikke at optage dem i Samfundet."

Petersen tav lidt.

„Ja ja; som man vil," sagde han. „Lad os nu til

Slut flygtigt gennemgaa, hvad vi i Aften er bleven enige om. Altsaa: Hubert bemyndiges til paa vore Vegne at ordne Købet af Huset og til at affinde sig med Spækhøkeren. Saasnart dette er fra Haanden, tages straks fat paa Ombygningen af Lokalerne og Indretningen af Fælleshjemmet efter den Plan, jeg har udkastet. Kvinder udelukkes foreløbig, og vor Ven Kristian Phil paatager sig Madlavningen indtil videre, mens enhver af os selv holder vort Værelse i Orden og iøvrigt er hverandre behjælpelig med, hvad der forefalder. Alt dette, som ganske vist kun er Smaating, er altsaa nu afgjort, og vi vil saaledes herefter alene kunne leve for Realisationen af vor Ide, forenede i et inderligt Broderskab, frie Mænd i et frit Samfund, der ikke kender til Autoritet, Love eller Forskrifter."

„Det leve!" sagde Organisten og skænkede i Glasset.

XI

Det viste sig, at Petersen ikke havde overdrevet, da han nævnede fem hundrede Kroner som den Sum, han kunde skaffe tilveje. Han bragte seks hundrede, som Hubert modtog og nedlagde i Kassen.

Ogsaa Amelung bragte Penge, ganske vist kun

Smaasummer; og selv Organisten indbetalte trolig, hvad han kunde afse.

Det var, som om disse Mænd, nu, da alt omsider syntes at skulle lykkes, vilde begynde at kappes med hverandre i Offervillighed. Det var ikke alene Penge, der indkom, men ogsaa meget andet, som der kunde blive Anvendelse for. Petersen bragte saaledes Bøger, Tidsskrifter, et Par Messinglysestager og et Bornholmeruhr, Amelung ligeledes Bøger og desuden Billeder til Vægprydelse; og Vestermann kom med sex Vinglas, en Kumme og en Opøserske.

Hertil kom, at Kristian Pihl, som i lange Tider havde gaaet og hutlet sig igennem ved at spille en Aften hist og her i en Forening, uformodet fik Engagement ved Orkestret i et lille Forstadstheater og tillige blev Dirigent i en Sangforening, hvor han holdt Prøver to Gange om Ugen. Hans Indtægter forøgedes saaledes betydelig, og alt, hvad han kunde undvære, nedlagdes i Kassen.

Hubert havde heldig faaet Købet af Ejendommen ordnet paa de fastsatte Vilkaar, og denne var lovformelig overdraget ham som Repræsentant for Selskabet „Hypatia". Ogsaa med Høkeren var det lykkedes at komme til en Forstaaelse; en Dag sidst i November flyttede han efter at have modtaget to hundrede Kroner, og endnu samme Dag mødte et Par Mursvende og begyndte efter Petersens Anvisning at bryde Vægge og Skillerum ned.

Det var en højtidsfuld og bevæget Stund, da de

fire Stiftere en Aften i December for første Gang samledes i „Hypatia“.

Man var bleven enig om at fejre Indvielsen ved et Glas Vin; Organisten og Phil gav desuden Kransekage — hvilket Sprællen forøvrigt misbilligede som uværdigt for denne Forsamling.

Petersen, som sad for Enden af Bordet, slog til Lyd og rejste sig:

„Brødre,“ sagde han. „En stor Glæde opfylder os, et stort Haab skinner over os. Hvad vi har drømt og attraaet, hvad vi har villet og vovet, er i Aften bleven til Virkelighed. Det nye Samfund eksisterer! Fra Utopiernes Fantasiverden er det traadt ud i Livet. Hvad dette betyder for os, føler vi alle. Hvad det vil komme til at betyde for Menneskeslægten, er ganske uberegnelig; men Overbevisningen om, at store og mærkelige Omvæltninger herfra skal udgaa, er levende i vore Hjærter. Det er jo ikke saaledes, at vi af Egoisme har grundlagt det nye Samfund, for at vi her, uforstyrrede af andet, kan tilbringe vor Tid med Adspredelse og Selskabelighed. Nej, dette Samfund er ikke grundet for vor Bekvemmeligheds Skyld. Det er ikke først og fremmest af Hensyn til os selv, men af Hensyn til Menneskeheden, vi arbejder og virker. „Hypatia“ er Eksemplet, Lyset, der skal skinne stedse klarere, indtil Verden ligger aabenbart i dets Glans. Dette er Maalet! Mens andre strides om Theorierne, fører vi dem ud i Virkeligheden. Dette er vor Ære! Mine Venner, Brødre,

jeg opfordrer Jer til med mig at tømme Glasset paa, at det Brodersind, der opfylder os, de Idealer, der løfter os, maa vokse og styrkes til Gavn for Menneskeslægten."

Alle klinkede.

„Det er meget godt," sagde Organisten. „Men vi behøver dog ikke straks og med det samme at tage fat paa alt det sociale. Der staar skrevet, at en Arbejder er sin Løn værd. Det er en Bemærkning, som jeg altid har fundet træffende. Lad os puste lidt. Hvorfor skulde vi ikke have en Smule Adspredelse og Selskabelighed? Deri er dog intet forkasteligt."

„Om Forladelse," sagde Petersen. „Men jeg deler ikke Deres Mening. Hvorledes er det muligt, at man her skulde kunne hengive sig til Selskabelighedens Glæder, saalænge der er Mennesker, som lider Uret, Brødre, som sukker i Mørket og forgæves spejder efter Morgengry! Hvorledes er det muligt, at vi skulde kunne glemme vor Pligt, glemme, at Tusinder venter Befrielse!"

„Nej, naturligvis — De misforstaar mig . . ."

Petersen rejste sig og fremtog fra et Skab en stor Protokol, indbunden i Sort, som han lagde paa Bordet foran sig.

„Hvad er det for en Bog, De har der?" spurgte Hubert.

„Denne Bog, mine Venner, er vor Forhandlingsprotokol, i hvilken vi vil indføre, hvad vi ved hver Sammenkomst drøfter og beslutter. Ved at slaa op

i den, vil vi altid kunne have et Overblik over vort Arbejde. Jeg foreslaar, at Amelung som den mest skrivekyndige ansættes som Sekretær. Og da vi formentlig vil komme til at diskutere mange Æmner, finder jeg det klogt, at der vælges en Ordstyrer. Hertil foreslaar jeg Hubert."

„De glemmer vist, at Hubert allerede beklæder en Tillidspost, nemlig som Forvalter af vore Midler," bemærkede Amelung.

„Det er sandt. Og vi maa principielt være imod at sammendynge Æresposter paa eet Sted. Lad os da til Ordstyrer vælge vor Ven Organist Vestermann. Aa, Phil, vil De tage den Klokke, som staar paa Hylden bag Dem og give Vestermann. Tak. — De, Vestermann, er altsaa vor Ordstyrer herefter og har den Pligt at paase, at Diskutionen føres i en sømmelig Tone. De har at paatale Udtryk, som De finder forkastelige, ligesom De ogsaa er berettiget til at standse Diskutionen eller helt at udsætte den i en vis Tid. Deres Plads bliver midt for Bordet med Klokken foran Dem. Sekretæren sidder her med Protokollen."

„Jeg synes ikke rigtig om dette," bemærkede Sprællen. „Alle disse Formaliteter strider imod —."

Organisten greb Klokken og ringede:

„Diskutionen er udsat indtil videre."

Han lagde Klokken fra sig og skænkede i Glasset.

„Lad os puste lidt," sagde han.

Petersen rejste sig:

„Jeg maa protestere —."

Organisten ringede:

„Man maa ikke protestere imod Ordstyreren. Jeg fratager Dem Ordet. Sæt Dem ned."

„Om Forladelse," sagde Sprællen. „Men jeg vil tillade mig at bemærke, at i et Samfund, der er grundlagt paa den anarkistiske Ide —".

„Ja," sagde Petersen. „Hvad skal vi i det hele taget med Ordstyrer?"

„Ganske vist. Men det var jo Deres Paafund!"

Vestermann ringede stærkere:

„Jeg gør opmærksom paa, at Diskutionen er udsat."

„Hvorledes?" spurgte Hubert. „Er det Deres Hensigt ganske at forbyde Diskution?"

„Aldeles ikke. Men jeg ønsker at ansætte et andet Spørgsmaal til Forhandling. — Maa jeg spørge: Er der nogen af de Herrer, som spiller Kort?"

„Kort!"

„Javel. Seksogtreds? Eller Sjavs for Eksempel? Sjavs er et overmaade interessant Spil, forsikrer jeg Dem. Det spilles af fire, med Makkere. Jeg skal forklare Dem Spillet. Højeste Matador er Klør Dame, derefter Spar Dame, derefter i Rækkefølge Klør Knægt, Spar Knægt, Hjærter Knægt —."

„Undskyld," bemærkede Hubert. „De sagde, at De vilde ansætte et Spørgsmaal til Forhandling."

„Ganske rigtig. Jeg vilde anmode Dem om at

diskutere Spørgsmaalet om Anskaffelse af et Spil Kort her i Samfundet."

„Et Spil Kort!"

„Ja, eller to. Eet bliver rimeligvis for lidt, og i hvert Fald er det jo altid heldigt at have et Spil i Reserve. Spillekort opslides nemlig umaadelig hurtigt."

„Hm," sagde Hubert. „Jeg tror, De misforstaar vore Hensigter. Vi er ikke her forsamlede for at spille Kort, men fordi vi ønsker praktisk at gennemføre Ideen om det sociale Broderskab, samtidig med at vi overvejer og tager Stilling til alle Spørgsmaal, der berører dette."

„Men Ideen om det sociale Broderskab udelukker dog ingenlunde, at man engang imellem splller en Sjavs. Vi spiller selvfølgelig smaat — lave Indsatser naturligvis. Som sagt, jeg opfordrer Dem til at undersøge dette Spørgsmaal."

„Jeg foreslaar, at vi forkaster Forslaget uden Diskussion," sagde Petersen.

„Hvad mener De om Dam og Domino?" bemærkede Phil.

„Dam!" sagde Organisten og tilkastede ham et Blik. „Dam! og Domino! Er det ikke det, Børnene spiller?"

„Hør lidt," sagde Hubert. „Vi glemmer een Ting: Vi glemmer, at enhver her har den fuldkomneste Frihed til at gøre og lade, som det behager ham. Jeg foreslaar, at vi afviser Forslaget som „Hypatia" uvedkommende; men hvem, der vil,

er selvfølgelig berettiget til at eje et Spil Kort eller flere og behøver ikke at spørge om Tilladelse."

„Naturligvis!" sagde Sprællen. „Dette er den eneste korrekte Løsning, og al videre Tale er overflødig."

Organisten ringede:

„Mine Venner!" sagde han. „Lad os puste lidt."

XII

„Jeg har et Forslag at fremsætte," sagde Hubert.

„Hvad drejer det sig om?" spurgte Ordstyreren og skænkede i sit Glas.

„Det er med Hensyn til vore Indtægter."

„Vel! Hr. Hubert har Ordet."

„Undskyld et Øjeblik," sagde Petersen.

„Det er ikke Dem, der har Ordet."

„Kun en kort Bemærkning —."

„Hr. Hubert har Ordet, siger jeg!"

Hubert rejste sig:

„Mine Venner; det Forslag, jeg ønsker at fremsætte, angaar, som jeg bemærkede, vore Indtægter eller rettere deres Anbringelse. Forholdet, der hidtil har været saaledes, at vi gav af vor Fortjeneste, hvad vi kunde afse til vort Formaal, er ganske vist allerede prisværdigt; men saalænge vi endnu for

os selv forbeholder en vis Del af vore Indtægter, er Broderskabets Ide ikke fuldbyrdet. Først, naar alt bliver Fælleseje, d. v. s. naar vi frivillig hver for sig bringer vor hele Indtægt til den fælles Kasse uden smaaligt at spørge om, hvor stor en Sum vor Broder evner at bringe, først da kan vi med Ret tale om, at vi giver et Eksempel. Dette er da mit Forslag, at vi herefter bringer alt, hele vor Fortjeneste, til Fælleskassen, som igen afholder alle vore Udgifter tilsammen. Hvis man nærer Betænkeligheder ved dette, er Grunden den, at vi i Virkeligheden frygter for at realisere vore Principper; jeg beder Dem isaafald undersøge nøjere de Følelser, der bringer Dem til at tænke saaledes, og De vil erkende, at disse alene hidrører fra Egenkærlighed og Mangel paa Forstaaelse af, hvad der tjener Mennesket til Gode. Det er ikke Formue og Privatejendom, der gør os lykkelige. Tværtimod. Lykken, som for de Oprigtige er nøje forbunden med Følelsen af Pligt og Ansvar, beror i Virkeligheden derpaa, at der er Overensstemmelse imellem vore Idealer og vore Handlinger."

„De behøver ikke at bruge alle disse Ord, kære Hubert," sagde Petersen. „Deres Forslag er ganske i den Aand, i hvilken vi arbejder, og vi kan overhovedet ikke undlade at tiltræde det. Hvis De ikke havde forebragt det, vilde jeg have gjort det."

„Standpunktet er ialtfald konsekvent," bemærkede Amelung. „Jeg tiltræder det."

„Naar de alle tiltræder det, gør jeg det samme," sagde Kristian Phil. „I det hele taget tror jeg, at vi nu begynder at faa fat i den rigtige Ende."

„Meget vel. Det er altsaa afgjort, at vi, lad os sige hver fjortende Dag, overbringer vor hele Indtægt til Hubert, som modtager den og paa vore Vegne fører Regnskab over Indtægter og Udgifter."

„Vent lidt!" sagde Organisten. „Vent lidt. Det er ikke fordi, jeg har noget at indvende imod Forslaget i og for sig —."

„Om Forladelse," sagde Petersen. „Men jeg gør Dem opmærksom paa, at De som Ordstyrer ikke kan deltage i Diskutionen. Giv mig Klokken, saa vil jeg være Ordstyrer, mens De taler. — Hr. Vestermann har Ordet."

Vestermann rejste sig:

„Som sagt, imod Forslaget har jeg principielt intet at indvende; men praktisk tror jeg, at det vil frembyde Vanskeligheder. Enhver af os har jo dog visse Smaaudgifter, Bagateller som Tobak, Sporvognspenge og lignende, maaske ogsaa visse delikate Udgifter, som vi ikke holder af at gøre Regnskab for —."

Petersen ringede:

„Jeg paataler Bemærkningen."

„Det er en Sag for sig. Jeg fastholder, at —."

Petersen ringede igen:

„Jeg fratager Dem Ordet."

„Det bryder jeg mig om. Jeg fastholder vedblivende —."

„Det er ikke tilladt at fastholde noget imod Ordstyrerens Afgørelse.“

„Vel! Vil De give mig min Klokke tilbage.“

„De glemmer, at jeg har frataget Dem Ordet.“

„Og De glemmer, at det er mig, der er Ordstyrer.“

„Det benægter jeg. Sæt Dem ned.“

„Man burde ikke have nogen Ordstyrer her,“ bemærkede Organisten brummende. „Efter min Overbevisning strider det imod vore Principper. Jeg vil fremsætte Forslag om, at vi afskaffer den Bestilling.“

„Det Forslag er jeg villig til at forebringe,“ sagde Petersen. „Mine Venner, de af Jer, som deler Hr. Vestermanns Opfattelse, række Hænderne i Vejret.“

Alle Hænder kom op.

„Vil De lægge denne Klokke hen i Skabsskuffen,“ sagde Petersen til Phil. „Og De, Amelung, vil behage at tilføre Protokollen, at Hvervet som Ordstyrer er ophævet.“

XIII

„Men hvorledes forholder vi os med Hensyn til de Smaaudgifter, som Vestermann omtalte?“ spurgte Kristian Phil.

„Ganske simpelt," svarede Petersen. „Da vi hverken er Røvere eller Tyve, maa vi, hvis vi virkelig ønsker at gennemføre vort Program, have Tillid til hverandre. Tilliden er Broderkærlighedens Væsen. Enhver tager af Kassen, hvad han har Brug for. Men naturligvis kræver Hensynet til Regnskabsførelsen, at man gør Forvalteren opmærksom derpaa."

„Er det Meningen, at Kassen skal staa uaflaaset fremme paa Bordet?" spurgte Phil.

„Naturligvis maa Kassen være aflaaset. Men enhver af os maa være i Besiddelse af en Nøgle, som lukker op."

„Det er meget godt," sagde Amelung. „Men Fremgangsmaaden bør simplificeres. I Stedet for at gøre Forvalteren opmærksom derpaa, hvergang vi har Brug for Penge, maa det være tilstrækkeligt, at vi i Kassen nedlægger en Seddel med Navns Underskrift, Dato og Angivelse af den Sum, vi har haft behov."

„Hvorfor igrunden Navns Underskrift?" spurgte Organisten. „Den Slags Kontrol synes mig overflødig mellem os. Naturmennesket, som endnu har bevaret sin oprindelige Ufordærvethed og er fjærn fra al Mistænksomhed, bruger ikke dette. Vi bør efterligne ham deri."

„Vestermann har Ret," sagde Petersen. „Jeg tror, vi gør rigtigt i at vedtage dette."

„Ja," sagde Hubert. „Lad os kun det. Men der er noget andet, som jeg vilde henlede Deres Op-

mærksomhed paa. Vilde det ikke være hensigtsmæssig ved hver Maaneds Begyndelse at henlægge forskellige Beløb til Anvendelse i bestemte Øjemed? Eet Beløb til Afdrag af vor Gæld, eet til Lokalernes Vedligeholdelse, Anskaffelse af Skrifter o. s. v., eet til Husholdningen, eet til Gaver til de Fattige."

„Om hvilke Fattige taler De?" spurgte Vestermann. „Verden er opfyldt af Bedragere, veed De, og af Folk, der ikke vil arbejde."

„Virkelig! Men hvis der er Folk, som ikke vil arbejde, er det værst for dem selv. Og med Hensyn til Bedragerne, saa tror jeg dog ikke udenvidere, at Verden er opfyldt af dem. Forøvrigt har jeg hverken talt om disse eller hine. Og det er min Opfattelse, at vi ogsaa for vor egen Skyld undertiden bør hjælpe med Penge og ikke lade det være nok med Resolutioner og Erklæringer."

„Resolutioner og Erklæringer udøver dog en moralsk Virkning, idet de bringer Folk til at tænke, hvilket, som bekendt, er det vigtigste for de Fattige. Men hvorfor give dem Penge? Vi er ikke berettigede til at ydmyge nogen, fordi han er nødlidende. Desuden ved vi alle, at Penge fordærver Menneskene, Kapital ødelægger Samfundet. Hvis der ikke gaves Penge, gaves der heller ikke Fattigdom. Og jo flere Penge, des større Fattigdom! Giv aldrig den Fattige Penge, thi De forøger derved hans Elendighed."

„Jeg haaber dog, at De, naar vi alle er enige,

ikke vil modsætte Dem Sagen. Læg De kun for engangs Skyld Deres Theori tilside og indrøm, at et Otteøres-Franskbrød smager godt, naar man er sulten. Og det smager lige godt, enten den Sultne er en af dem, der ikke vil arbejde, en Bedrager, eller et honnet Menneske."

Organisten drak sit Glas ud og svarte ikke.

XIV

„Har vi flere Æmner at forhandle i Aften?" spurgte Amelung.

„De er maaske søvnig," sagde Vestermann.

„Jeg nægter ikke, at mine Øjne begynder at svie. Klokken er over et."

„Aa, hvad vil det sige! Jeg har mange Gange siddet oppe den hele Nat og har gaaet lige hen i Kirken og spillet Orgel til Morgengudstjenesten. Under saadanne Omstændigheder præluderer jeg altid med en ganske overordentlig Fantasi."

„Det er muligt. Imidlertid henstiller jeg, at vi begiver os til Ro."

„Om Forladelse," sagde Petersen. „Men det forekommer mig, at vi ikke bør afslutte vort første Møde i „Hypatia" foruden at vedtage en Tilkendegivelse, en Resolution —."

„Nej, det behøves ikke," sagde Hubert.

„Vi kunde ialtfald vedtage en Protest," bemærkede Amelung.

„Hvorfor? I hvad Hensigt?"

„Jeg forstaar ikke Deres Spørgsmaal, min Ven. Hvorfor skulde vi ikke protestere? Er dette ikke netop vor Opgave? Jeg forsikrer Dem: den Dag, da der ikke længere er noget at protestere imod, er det nye Samfund ruineret. Det gaar ikke an at udelade Protesten."

„Men hvad vil De, vi skal protestere imod?"

„Aa, Kære; der er jo tusinde Ting! Hvad mener De for Eksempel om Prygleloven, for at nævne noget, som ligger nærmest!"

„Nej," sagde Petersen. „Efter min Mening er Prygleloven et altfor underordnet Fænomen, til at vi allerede den første Aften bør spilde en Protest paa den. Det er andre og større Ting, som i dette Øjeblik beskæftiger Verden. Jeg tænker paa Begivenhederne i St. Petersborg."

„Jeg foragter Pobodonesjef," sagde Amelung. „Og jeg hader Kosakkerne."

Petersen tog et Papir frem og satte sig til at skrive.

„Hør her," sagde han og læste:

Stifterne af „Hypatia", forsamlede den første Mødeaften udtaler følgende:

Vi protesterer imod Regeringen i St. Petersborg, imod Czaren og hans Embedsmænd, først af alle imod Pobodonosjef, den hellige Synodes Øverste!

Vi dadler og misbilliger Selvherskermagten og alle dens Redskaber: Censor, Deportation, Masakre og enhver Voldshandling!

Vi fordømmer Krigens Fortsættelse som unyttig og skadelig!

Sluttelig protesterer vi imod enhver, der støtter og opretholder det nuværende Regimente!

„Det er meget godt," sagde Vestermann anerkendende. „Kort og tydelig!"

„Men hvad skal vi med den Protest?" spurgte Hubert.

„Og saaledes spørger De? Indser De da ikke, at Hovedsagen er, at vi i det hele taget udtaler os — at vi protesterer? Dette er det væsentlige, og alt andet af underordnet Betydning. Foreløbig kan vi jo opbevare vore Protester til en senere Lejlighed."

„Vi burde anskaffe en Mappe til at opbevare dem i," bemærkede Organisten.

„De siger noget! En stor og rummelig Lædermappe med paatrykt forgyldt Indskrift: Protester, dikterede i „Hypatia". Mappen bør være inddelt i fire Rum, saaledes: Protester mod fremmede Regeringer i Almindelighed — Protester mod fremmede Regeringer i særlige Tilfælde — Protester mod vor egen Regering i Almindelighed — Protester mod vor egen Regering i særlige Tilfælde."

„Der burde være endnu et Rum til Opraab, Erklæringer og lignende," sagde Organisten.

„Nej, dertil maa vi have en anden Mappe. Det skal jeg nok besørge altsammen."

„Klokken er to," bemærkede Amelung. „Jeg tillader mig at foreslaa, at vi hæver Mødet."

„Javist. Vil De oplæse, hvad De har tilført Protokollen."

Amelung lagde Pennen fra sig og læste:

Den syvende December 1904, Aften, afholdtes første Møde i det nye Samfund „Hypatia".

Efter at Aron Petersen havde budt Velkommen og udtalt Haabet om, at „Hypatia"s Idealer maatte vokse til Gavn for Menneskeheden, foretoges Valg af Sekretær og Ordstyrer. Til at varetage det første Hverv valgtes Journalist V. B. Amelung, til det sidste Organist Vestermann.

Punkt I. Ordstyreren fremsætter Forslag om Anskaffelse af Spillekort. — Afvises som „Hypatia" uvedkommende.

Punkt II. H. Hubert fremsætter Forslag om, at al Indtægt tilfalder „Hypatia" ubeskaaren. — Vedtoges.

Punkt III. Ordstyrerhværvet ophæves.

Punkt IV. Forslag angaaende Henlæggelse af endel af Indtægterne i bestemte Øjemed. — Vedtoges.

Punkt V. Forslag, ifølge hvilket ethvert

Medlem har Ret til at tage af Kassen, hvad han behøver, imod at han vedlægger skriftlig Tilstaaelse (uden Navns Underskrift) for Beløbet. — Vedtoges.

Punkt VI. Protest mod Regeringen i Rusland, mod Czaren, Embedsmændene, Selvherskermagten og Krigens Fortsættelse, samt mod enhver, der støtter Reaktionen. — Vedtoges med Akklamation.

Punkt VII. Forslag angaaende Anskaffelse af Mapper til Opbevaring af Protester og Erklæringer. — Vedtoges.

Mødet hævet.

V. B. Amelung.

„Ned med Tyrannerne!" raabte Organisten og løftede Glasset. „De leve!"

XV

Den første Aften, da Indtægterne blev indbetalt, bragte Amelung og Petersen hver firsindstyve Kroner, Kristian Phil treds, Hubert fem og halvfjers, og Organisten treogtredive Kroner og treogtredive Øre, ialt tre hundrede otteogtyve Kroner og treogtredive Øre, som Hubert modtog.

Petersen, som var bedt ud den samme Aften

rejste sig straks, da han havde spist og gik efter at have udtaget en mindre Sum og vedlagt Kvittering derfor.

Ogsaa Vestermann, der skulde assistere ved en Kirkekoncert etsteds ude paa Vesterbro, bød kort efter Farvel og forsvandt.

Amelung, som allerede havde fremtaget Protokollen, lagde den igen tilside og satte sig til at læse. Hubert havde ligeledes faaet fat i en Bog, som han var meget fordybet i.

Kristian Phil sad og trommede med Fingrene paa Bordkanten. Han rømmede sig et Par Gange højt.

Hubert løftede Hovedet:

„Hvad vil De, min Ven?“

Phil støttede Armene paa Bordet og saa' op i Loftet med en bekymret Mine.

„Jeg tror,“ sagde han, „at vi her er noget for tilbøjelige til udenvidere at tænke godt om Folk.“

„Hvorledes mener De?“

„De husker Spækhøkeren, som vi betalte to hundrede Kroner for at flytte ud? Han har nu Butik herhenne i Gaden, og jeg hørte forleden, at han allerede havde lejet Butikken, endnu førend vi havde talt med ham.“

„Det vil sige, at han allerede dengang havde bestemt at ville flytte herfra, og de Penge, vi gav ham, kunde vi have sparet.“

„Netop.“

Hubert tav.

„Jeg omtaler det kun, for at vi kan lære at være lidt mere forsigtige herefter. Det er sletikke saa meget forkert, hvad vor Ven Vestermann bemærkede, at Verden er opfyldt af Bedragere. Men jeg er rigtignok tilbøjelig til at tro, at han selv er en af dem."

Sprællen lagde Bogen fra sig og saa' op.

„Det er ikke rigtigt af Dem," sagde Hubert, „at tale saaledes om en Broder, især naar han ikke er tilstede."

„Naa," bemærkede Amelung. „Man kan dog tale om Tingene. Og jeg tilstaar, at jeg i den Sag har omtrent samme Mening som Phil. Der siges, at han studerer Henry Georges; men jeg har endnu ikke med et eneste Ord hørt ham hentyde dertil. Jeg tror ikke rigtig paa dette med Georges. Hvad siger De, Phil?"

„Jeg siger ingenting. Jeg sidder og tænker paa, om en Organist i Løbet af fjorten Dage virkelig ikke skulde kunne fortjene mere end et Par og tredive Kroner."

„Har De undersøgt, hvormeget han tog af Kassen i Aften?"

„Nej. Hvorfor!"

„De burde gøre det," sagde Amelung.

„Naar De ønsker det, saa —. Men hvis De virkelig nærer nogen som helst Mistro, haaber jeg, De vil blive beskæmmet."

Han aabnede Pengekassen:

„Her er en Seddel. Det er Petersens Skrift. Fem Kroner. Og her Vestermanns — Hm . . .“

„Hvormeget?“

„Halvtreds.“

„Ører eller Kroner?“

„Nej, Kroner! Kroner!“

„Aa, det er formodentlig Deres Spøg,“ sagde Amelung.

„Hm,“ sagde Phil. „Jeg vil sige Dem noget, Hubert: Jeg tror ikke, dette svarer Regning i Længden.“

„Naa, hvorfor skal vi straks tro det værste? Maaske har Manden Gæld, som han først maa have fra Haanden, og i saa Fald —.“

„Naturligvis,“ sagde Amelung. „Men det tror De jo ikke selv. Og De vil dog vistnok indrømme, at der ingen Mening er i, at vi her betaler hans Udgifter, naar han bruger halvtres Kroner alene til de delikate.“

„Nej,“ sagde Phil. „Det er ikke i Overensstemmelse med Programmet.“

Hubert, hvis Sovekammer stødte op til Organistens, laa den Nat længe vaagen og lyttede efter, om han skulde komme hjem. Men det blev Morgen, uden at Vestermann kom, og heller ikke i Løbet af Dagen lod han sig se.

XVI

„Der maa være tilstødt ham en Ulykke," sagde Petersen, da de om Aftenen sad samlede i Fællesstuen.

„Passiar!" sagde Sprællen. „Sandheden er den, at hvis vi ikke skiller os af med ham, vil han prostituere os i Bund og Grund. Det er godt nok at være menneskekærlig, men vi er ikke af den Grund forpligtede til at ødelægge vort Forehavende. — Jeg begriber ikke, hvorledes det kunde falde Dem ind, Petersen, at indføre ham her."

„Jeg traf ham i Diskusionsklubben og fik det Indtryk, at han var stærkt interesseret for de sociale Spørgsmaal. Jeg kan heller ikke tro andet, end at hans Fraværelse er velbegrundet."

„Der kommer nogen!" sagde Phil.

Døren blev i det samme aabnet, og den længe Savnede viste sig paa Tærskelen. Han blev staaende der et Øjeblik og saa' frem.

„Godaften, mine Venner," sagde han og hilste med store Armbevægelser.

Saa vendte han sig:

„Kom kun ind, Amalie!"

En ung Dame kom tilsyne derhenne. Damen var klædt i en lang, lys Kaabe og havde en Hat, der gik ud i en Spids foran Ansigtet, mens den bagtil var opkrammet i en stor Skygge, som var beklædt med højrøde Tøjroser. Forresten var der Stænk af Gadesnavs højt opover den lyse Kaabe.

Hun stod der og saa' sig om.

„Naa, Tak for Sæben," sagde hun. „Jeg tror, Gud hjælpe mig, det er en Bedesal, jeg er kommen ind i!"

„Hvem er den Dame?" spurgte Petersen og rejste sig.

„Det er en meget god Pige," sagde Vestermann. „Hun hedder Amalie Kuchbeiner og bor i Landemærket Nummer tolv —."

„Det er her ikke Tale om. Men De ved, at ifølge vore Vedtægter har Kvinder ikke Adgang til „Hypatia".

„Jaja. Tag den nu med Ro. Amalie er ikke nogen almindelig Kvinde. Hun interesserer sig ligesom vi for sociale Spørgsmaal."

„Det er muligt. Men i ethvert Tilfælde anmoder vi Dem om at faa hende bort."

„Hvad er det, han siger!" sagde Frøknen. „Det er den stiveste! Maa vi ikke være her!"

Vestermann stod og saa' frem for sig, og Udtrykket i hans Ansigt viste, at han overvejede noget vanskeligt og anstrængte sig for at komme tilbunds i Sagen.

Pludselig vendte han sig til Damen:

„Skrub af!" sagde han. „Vil du se, du kommer afsted."

Og han gik hen og aabnede Døren:

„Væk, siger jeg! Det manglede bare . . ."

Frøknen betragtede ham et Øjeblik, saa trak hun

sig hen til Døren og forsvandt, idet hun til Afsked sagde noget, som man ikke kan nedskrive.

Vestermann lukkede Døren efter hende og gik hen og satte sig ved Bordet. Han var lidt rød i Ansigtet, og han nikkede, som om han i Tankerne bifaldt et eller andet, hvis Rigtighed han maatte erkende.

„Hvad drejer Diskussionen sig om?“ spurgte han.

„Aa,“ sagde Amelung. „Man har lige nu forebragt et Forslag om, at Organist Vestermann burde bringes til Sengs.“

„Jasaa. Er Forslaget vedtaget?“

„Med alle Stemmer.“

„Det er meget godt. Men hvor skal vi lægge ham?“

„Vi havde tænkt at lægge ham i Deres Seng,“ sagde Phil.

„Det er uforskammet. Jeg vil have Nattero og Plads til at vende mig. Vil De tilføre Protokollen min Protest . . .“

— En halv Time senere var Organisten trods sin Protest bragt til Sengs, og de fire øvrige Stiftere sad anstrængte og udhvilede sig omkring Bordet.

„Dette er en meget ubehagelig Historie,“ sagde Amelung. „Jeg forsikrer Dem: jeg er, som om jeg var mørbanket.“

„Ja,“ sagde Phil. „Jeg har endnu ganske ondt i Armene.“

„Jeg antager, vi er nødt til at ekskludere ham

efter dette," bemærkede Petersen. „Hvis det ikke sker, er jeg bange for, at vi inden ret længe kommer til at slaa af paa vore Idealer."

„Jeg vil dog foreslaa, at vi betænker os derpaa," sagde Hubert. „Lad os ikke handle i Overilelse. Det er ganske sandt, at vi har Grund til at føle os mistrøstige, og vi kan ikke skjule for os selv, at vor Ven Organisten næppe synes at være opfyldt af de Grundsætninger, vi her anser for de rette. Men han vil sikkert fortryde sin Opførsel og efterhaanden faa Øjnene op for Sandheden. Jeg vilde ønske, at vi, i Stedet for at kaste med Sten, kunde hjælpe ham dertil."

Der var nogen, som bankede paa Døren.

„Kom ind!"

En stor, svær Mand i Slobrok og Tøfler traadte frem henne i Døraabningen. Det var Justitsraad Jespersen, som havde Lejlighed paa første Sal ovenover „Hypatia". Han var ildrød i Ansigtet af Sindsbevægelse.

„Hvad Fanden er det for en Komedie, man holder hernede!" begyndte han. „Kan vi snart faa Ro her i Huset? Siden De har lavet denne forbandede Forening, eller hvad det skal kaldes, er her ikke til at være for ordentlige Folk. Det vil jeg sige Dem: hvis De ikke holder Dem paa Maatten, skal Politiet blive hentet! Er De med? Med det samme vil jeg meddele Dem, at jeg fraflytter min Lejlighed til April. Jeg har faaet nok af Deres Ballader. At De v e d det!"

„Vil De ikke komme indenfor?“ spurgte Hubert.

„Nej, jeg vil ikke! Jeg har nu sagt, hvad jeg vilde, og jeg antager, De har forstaaet mig. Ellers skal De komme til det!“

Han gik og smækkede Døren i efter sig.

„Der er ikke andet for,“ sagde Amelung. „Vi bliver alligevel nødt til at skille os af med Organisten.“

„Det er det værste, at Justitsraaden sagde Lejligheden op. Jeg vil haabe, det maa lykkes os at faa en anden Lejer,“ sagde Hubert, „thi vi kan ikke godt undvære Lejeindtægten. — Jeg har igrunden mest Lyst til at gaa op og bede ham blive.“

„Hvad tænker De paa!“ udbrød Petersen. „Skulde virkelig vi komme og bede om Forladelse hos en saadan Person, der ovenikøbet er Justitsraad? Det er ikke Deres Mening! Jeg foreslaar, at vi ufortøvet affatter en Erklæring, en Protest imod alt, hvad der hedder Rang og Titler, som kun tjener til at fordumme Menneskene.“

„Ja, gør De det,“ sagde Hubert. „Imidlertid vil jeg nu gaa ind og lægge mig. Godnat, mine Venner . . .“

XVII

De første Dage derefter lod Organisten sig kun se ved Maaltiderne og tog ikke Del i Samtalerne. Om Aftenen undskyldte han sig med Hovedpine og trak sig tidlig tilbage til sit Kammer.

Det var tydelig, at han fortrød, hvad der var hændt, og skammede sig derover.

Imidlertid genvandt han snart sin Sindsligevægt, men han vedblev at være i fortrædeligt Lune, irritabel og ret uomgængelig. Det var næsten, som om han følte sig fornærmet over, at man tillod sig at synes mindre godt om hans Opførsel. Ved de aftenlige Diskussioner opponerede han principmæssig, og ethvert Standpunkt syntes ham forkastelig. Han plejede at ende med en Beklagelse over, at man, i Stedet for at drage ud i Urskoven, havde svigtet de oprindelige Idealer og slaaet sig til Taals herhjemme.

Under disse Omstændigheder begyndte Stemningen i det nye Samfund efterhaanden at blive noget trykket. Det var, som om Vestermanns onde Lune smittede, og alt, hvad der hændte, gav Anledning til Bebrejdelser og Beskyldninger. Hubert søgte til enhver Tid at stifte Fred, men hans Bestræbelser i den Henseende var oftest forgæves.

„Hvorfor faar man ikke her en Bajer til Maden?“ spurgte Organisten en Dag ved Middagsbordet.

„Aa,“ sagde Amelung. „Man kan vel spise sin

Middagsmad uden at drikke Øl til. Alle Læger er enige om, at Vand er meget sundere."

„Her er ikke Tale om, hvad man kan eller ej. Vand smager mig ikke. Jeg sætter Pris paa en Bajer til min Mad, og jeg kunde ønske, man vilde vise mig den Hensynsfuldhed at rette sig efter mig."

„Naa, da er De dog ikke selv meget hensynsfuld."

„Hvad mener De?"

„For at nævne et Eksempel: Undertiden naar jeg kommer hjem om Dagen og ønsker at hvile en Timestid, skriger Deres Kanariefugl saadan op derinde, at det er mig umuligt at falde i Søvn."

„Dagen er skabt til Arbejde og ikke til Søvn. Det er meget værre, at jeg om Natten ikke kan faa Blund i Øjnene, fordi Kattene i Gaarden giver Elskovsserenader. Det er Deres Skyld, thi De kaster Levninger fra Maaltidet ud af Vinduet, og holder dem paa den Maade til her."

„De skulde prøve at kaste Deres Kanariefugl ud af Vinduet."

„Man kaster ikke ægte Harzer-Kanariefugle ud af Vinduet. Forresten finder jeg det ogsaa højst urigtig at kaste Fødemidlerne ud."

„Virkelig. Men naar man tre Dage i Træk har faaet Labskovs til Middag, kan man saamænd undvære en Smule til Kattene."

„Tre Dage i Træk!" sagde Phil. „Det er jo ikke sandt!"

„Er det maaske ikke Labskovs, De serverer os i Dag? Og fik vi ikke det samme baade i Gaar og i Forgaars?"

„Igaar fik De Bankekød, og i Forgaars Bøf og Risengrød."

„Det overrasker mig at høre. Men det maa da formodentlig ligge i Tillavningen, antager jeg. Rimeligvis tilbereder De alle Retter efter en og samme Opskrift."

„Har De mere at indvende?"

„Deres Kaffe smager ikke godt. De bruger formeget Løvetand."

„Saa vil jeg anbefale Dem selv at lave Deres Kaffe herefter. Iøvrigt burde De næppe tale om, at jeg bruger formeget af nogen Slags. De bruger to Gange saa tykt Smør paa Brødet, som nogen af os; De er den første til at aabne Sardindaasen, og De tager altid af det dyreste Paalæg. Hvorledes vilde det gaa Dem, hvis De i Urskoven skulde leve alene af Kokosnødder og Krakmandler! De burde betænke, at en tarvelig og nøjsom Levemaade ikke alene er det heldigste for Sundheden, men tillige det bedst stemmende med vore Theorier, som fornægter Overdaadighed."

„Forleden Dag maatte jeg vente en Time, før jeg fik min Middagsmad."

„Det er det, jeg siger: De gør altfor meget ud af Mad og Drikke. Mad og Drikke er materielle Spørgsmaal, som man ikke bør lægge Vægt paa."

„Jeg tror, det vilde gaa bedre, hvis vi bestemte os til at antage en Husholderske.“

„Man skulde virkelig forsøge. Jeg er ialtfald snart ked af at staa paa Pinde her til enhver Tid.“

„Jeg kender en flink og paalidelig Dame, som jeg vil anbefale,“ sagde Organisten.

„Naa, er det hende med Sæben?“ spurgte Petersen.

„Jeg ved ikke, hvad De sigter til; og jeg bryder mig heller ikke om at vide det. Ganske vist er det i al Almindelighed min Overbevisning, at Fruentimmer er Pøbel, men jeg er dog ikke blind for, at der gives Undtagelser. Overhovedet er det min Mening, at man bør være overbærende.“

„Ja, især overfor Undtagelserne,“ sagde Amelung ondskabsfuldt.

Organisten lod, som om han ikke hørte. Han var ifærd med at skære en Skive Ost til sit Smørrebrød.

„Jeg ønsker i Aften at foreslaa Vedtagelsen af en Resolution,“ sagde han. „Resolutionen angaar netop Spørgsmaalet, vi her har berørt. Den er en Protest imod den moderne Kvindebevægelse, som jeg finder forkastelig, fordi den lærer Kvinden, at hun har andre og vigtigere Opgaver end den, der foreligger i Hjemmet.“

„Æmnet er os maaske noget uvedkommende,“ bemærkede Hubert.

„Det indser jeg ikke. I ethvert Tilfælde er vi dog forpligtede til at angive vor Stilling."

„Har De allerede gjort Udkast til Deres Resolution?" spurgte Petersen.

Vestermann tog et Stykke Papir frem fra Brystlommen.

„Kun nogle Tanker," sagde han. „Nu skal De høre."

Og han læste:

I Hjemmet har enhver sand Kvinde sin egentlige Opgave . . .

I det samme blev Døren aabnet, og der kom en Kone ind.

Denne Kone var tarvelig klædt, og ved Haanden holdt hun et Barn, en Purk paa fire, fem Aar.

Organisten satte Osten, som han endnu sad med, fra sig, og dukkede ned under Bordet formodentlig for at søge efter noget, han havde tabt. Det maatte imidlertid have forstukket sig et eller andet Steds, thi han var meget længe om at finde det.

XVIII

„Hvem vil De tale med?" spurgte Hubert og gik hen til Konen.

Hun stod lidt og saa' sig om. Pludselig styrtede

hun hen til det nærmeste Vindue og tog fat i Gardinet, som hang der. Hun holdt det op foran sig og betragtede det opmærksomt. Med et Ryk rev hun det hele ned.

„Naa, *her* finder jeg mine Gardiner!“ sagde hun. „Det er ikke nok, at man trækker min Mand fra Kone og Børn, men man lader ham ovenikøbet plyndre Hjemmet, for at De her kan have det behageligt. Jo, det vil jeg nok sige!“

„Deres Mand —?“

„*Min* Mand, ja! Og *mine* Gardiner! Men nu kan De bare vente lidt!“

I det samme fik hun Øje paa Stolen, i hvilken Hubert havde siddet. Og som en Tiger kastede hun sig over den.

„Se, se! Naa, saadan! Aa, du gode Gud, hvor det er skammeligt!“

Og hun begyndte at græde.

„Men — min gode Kone . . .“

„Ja, jeg skal give Dem *gode Kone*! *Jeg* skal give Dem . . .“

„Hvad bestiller De dernede?“ spurgte Amelung og puffede til Organisten.

„Jeg — jeg —. For Pokker! saa hold dog Mund!“

„Hvis det er Resolutionen, De søger efter, saa vil jeg oplyse Dem om, at den ligger paa Bordet,“ bemærkede Phil.

„De behøver ikke at raabe saa højt,“ sagde Vestermann. „Jeg er ikke døv.“

Og han dukkede sig over Papirerne og syntes meget fordybet, mens han med en Blyant gjorde Notitser i Resolutionen.

Konen holdt pludselig op med at græde og gik nogle Skridt frem. Hun støttede Armene mod Bordet og bøjede langsomt Overkroppen forover; hendes Fingre bevægede sig, som om de var bestrøet med Kløpulver.

Petersen, som sad nærmest, rykkede i en Hast til Siden.

Organisten saa' op et Øjeblik.

„Forstyr mig ikke," sagde han adspredt.

Konen bøjede sig stadig længere og længere frem over Bordet.

„Naa!" sagde hun. „Naa; naa . . ."

Kristian Phil flyttede sig lidt bort.

„Hvad bestiller du d e r?" spurgte hun.

Der var noget i hendes Stemme, der tydede paa Forventning, en uudsigelig Fornøjelse.

„Jeg udarbejder en Protest."

„En Protest. Virkelig!"

Organisten saa' op med et blidt bebrejdende Blik.

I det samme løftede Konen Armen. Den faldt som en Kran. Der lød et Klask, et Knald i Luften, og Medstifteren af det nye Samfund snurrede rundt og forsvandt.

„Aahaa! Vent bare lidt, min Ven! Vent lidt, siger jeg . . ."

Hun blev pludselig ganske ustyrlig, aldeles vild.

Hun rev Overtøjet af sig, greb en Kniv paa Bordet og skreg, at hun vilde myrde dem allesammen. Organisten løb omkring Bordet, idet han spærrede Vejen efter sig med Stole, som han væltede; hans Mund var fuld af Blod, han prustede og spyttede og raabte, at han protesterede imod enhver Voldshandling. Det lille Barn henne ved Døren græd højt.

Pludselig kastede Konen Kniven fra sig, faldt ned i en Stol og begyndte at snøfte højt og ustandseligt.

Vestermann var i eet Spring ude af Døren.

„Dette er en højst ubehagelig Historie," sagde Sprællen og kom frem fra en Krog. „Hvad skal vi nu gøre?"

„Vi maa selvfølgelig først og fremmest overlade hende de Ting, som tilhører hende," sagde Hubert. „Og da hun synes at være meget ulykkelig, foreslaar jeg, at vi giver hende en lille Sum Penge, hvilken hun kan betragte som Leje for sine Ejendele i den Tid."

„Lad os det," sagde Petersen. „Lad os give hende de tre og tredive Kroner, som er hendes Mands Indskud. Naar vi saa desuden sørger for, at de Ting, som han har frataget hende, bliver bragt til hendes Bopæl, maa Sagen dermed være afgjort. Det er en Selvfølge, at Organist Vestermann ikke længere er Medlem af „Hypatia" og ikke vil blive taalt her herefter."

„Naturligvis," sagde Hubert. „Naar en Mand

viser sig som en Pjalt overfor dem, der staar ham nærmest, vil han ogsaa være det overfor andre, og det er ganske sikkert haabløst at tænke paa at indprænte ham Grundsætninger, som han er ude af Stand til at begribe."

Hubert tog af Kassen tre og tredive Kroner, som han gav Konen. Hun tørrede Øjnene og gik taknemmelig bort.

„Det har været en lærerig Dag," sagde Petersen. „Lad os herefter være enige om ikke udenvidere at tro for godt om Menneskene. Det kan ikke nytte at nægte det: der er Personer til, som synes uden al Samvittighed. Jeg tror, at der kun behøves en eneste saadan for ganske at forstyrre og forhindre selv de ædleste Bestræbelser."

„Ja," sagde Hubert. „Herefter haaber jeg rigtignok, at Fred og Fordragelighed maa vende tilbage, saaledes at vi her i Samdrægtighed alene kan beskæftige os med de Opgaver, som ligger for."

I et samme gik Døren op, og Justitsraad Jespersen viste sig paa Tærskelen.

„Nu kan det Fanden gale mig være tilstrækkeligt," brølede han. „Jeg underretter Dem herved om, at baade jeg og Fru Hansen flytter herfra imorgen den Dag! Saa kan De for min Skyld holde Balfaldera, saa meget De lyster! Men min Husleje vil jeg have tilbagebetalt!"

„Om Forladelse," sagde Hubert. „Hvis De vil være saa venlig at tage Plads, saa skal jeg forklare Dem —."

„Jeg siger, vi flytter herfra imorgen, og jeg giver Fanden i Deres Forklaringer!“

„Naa,“ sagde Petersen. „Men vi tør maaske bede Dem vente et Øjeblik og høre, hvad vi har at meddele Dem.“

Han gik hen og trak Skuffen ud, hvori Mapperne laa, og kom tilbage med et Papir.

„Vil De gøre Nar af mig!“

„Aldeles ikke. Men jeg ønsker at gøre Dem bekendt med et Manifest, vedtaget i „Hypatia“, som ogsaa angaar Dem i Deres Egenskab af Justitsraad. Vær saa venlig at være opmærksom et Øjeblik, mens jeg læser. Altsaa: Det er en Kendsgærning, som ikke behøves at kommenteres, at Rang og Titler fordummer Menneskene ...“

„Faar jeg mine Penge, eller faar jeg dem ikke!“

„Rang og Titler fremavler hos alle Stænder Hovmod og Indbildskhed, de gør Menneskene selviske, frastødende, ubehagelige og naragtige ...“

„Mine Penge!“

„Det er tillige en uomtvistelig Sandhed, at kun saadanne Mennesker, hvis Enfoldighed er større end deres Selvkritik, eller som uden Idealer henlever deres Liv i Hysteriets og Barnagtighedens Regioner, kunne føle en Tilfredsstillelse ved disse Tegn paa indbildte Fortrin ...“

Justitsraaden eksploderede i et Kvælningsanfald.

Han styrtede ud og knaldede Døren i efter sig, saa det sang i Luften.

„Det er en udmærket Protest,“ sagde Petersen og lagde Aktstykket tilbage i Mappen. „Forhaabentlig indrømmer De nu, Hubert, at vore Protester sletikke er saa overflødige, som De hidtil har ment. I det hele taget tror jeg, at det er godt at have sin Mening færdig ved Haanden ved enhver Lejlighed.“

„Jeg tænker paa,“ sagde Hubert, „at hvis virkelig Justitsraaden og Fru Hansen gør Alvor af at flytte en af Dagene, vil det for os betyde et Lejetab af to hundrede og halvtreds Kroner Kvartalet. Og jeg er bange for, at det ikke nytter at protestere, naar de for Retten henviser til, at de ikke kan faa Ro her.“

„Det skal De ikke bryde Dem om,“ sagde Petersen. „Vi faar nok andre Lejere i deres Sted. Overhovedet forekommer det mig, at De har for mange Betænkeligheder, kære Ven. Det bedrøver mig, thi det synes at antyde, at De ikke er aldeles sikker paa, at den gode Sag nok skal sejre ved sin egen Magt. Men naar De tager dette saa nøje, hvorfor forlanger De saa ikke Huslejen af Jørgensens paa tredje Sal? De Mennesker skylder dog for flere Maaneder.“

„Jørgensens er Fattigfolk. De kan ikke betale, og vi kan ikke forsvare at jage dem ud. Tag over Hovedet skal Mennesker dog have.“

„Det glæder mig at høre Dem tale saaledes. Jeg er fuldstændig enig med Dem.“

„Jeg formoder, at denne Sag er uddebateret og gør Dem derfor opmærksom paa, at jeg har et Forslag at fremsætte,“ sagde Sprællen. „Kort og godt: Burde vi ikke se os om efter en Kvinde til at føre Hus for os? Jeg mener det alvorligt og skal tillade mig at fremføre, hvad der taler til Gunst for Forslaget. For det første synes vor Ven Phil jo ikke utilbøjelig til at opgive Husførelsen, hvad jeg forøvrigt ikke fortænker ham i. For det andet kan kun en Kvinde skabe den Hygge, som gør, at man føler sig hjemme. For det tredje forefalder der i ethvert Hus adskilligt, som Mænd ikke kan udføre til Fuldkommenhed. For det fjerde endelig har vi jo nu Organistens Værelse staaende ledigt og kan tilbyde Damen som Privatbolig.“

„Jeg er ganske af Deres Mening,“ sagde Petersen. „Kun i Omgang med Kvinden udvikles Mandens Fortrin. Men naar De udtaler, at vi kan tilbyde den Paagældende en Privatbolig, tager De fejl. I „Hypatia“ findes ingen Privatboliger.“

„Hvad siger vor Ven Phil til dette?“ spurgte Hubert.

„Jeg siger, at hvis man tror, det vil gaa bedre med et Fruentimmer, saa bør man virkelig forsøge. Men jeg er rigtignok bange for, at det bliver Begyndelsen til Enden.“

„Hvorfor? Hvad har De imod Kvinderne?“

„Aa, hvis jeg skulde opregne mine Indvendinger,

vilde jeg næppe blive færdig før til Paaske. Som sagt: Man kan jo gøre Forsøget. I ethvert Tilfælde raader jeg Dem dog til ikke at antage noget Fruentimmer under tredsindstyve Aar."

„Vi er selvfølgelig ikke forpligtede til at antage den første den bedste, som melder sig. Helst skulde det jo være en Kvinde, der deler vore Interesser og sympatiserer med dem."

Kristian Phil fløjtede sagte.

„Hvorledes vil man faa fat i en saadan?" spurgte han.

„Naa, for Eksempel: ved at avertere," svarede Petersen. „Hvad mener De om følgende: En frisindet og fordomsfri Kvinde søges til et socialt Fælleshjem. Vedkommende, der vil blive optaget som Medlem, maa kunne forestaa alt forefaldende med Hensyn til Husførelsen."

„Det er meget godt. Men man burde angive Alderen."

„Behøves ikke. Vi maa naturligvis se og tale med vedkommende Dame og kan derefter tage vor Bestemmelse."

„Nu, ja," sagde Hubert. „Lad det da blive derved. Jeg foreslaar, at vi overdrager til Petersen og Phil at ordne denne Sag. Jeg tror, de vil kunne gøre det til Fuldkommenhed og saaledes, at vi alle bliver tilfreds."

XIX

Otte Dage derefter hentede Kristian Phil i Kiosken paa Gammeltorv seks og tredive Breve og Billetter fra Damer, der ønskede Pladsen som Husbestyrerinde i det sociale Fælleshjem.

„Vil De læse Brevene op, saa vil jeg gøre mine Notitser imens," sagde Petersen, da han og Phil om Aftenen sad sammen i dennes Værelse.

Kristian Phil greb i Bunken og fik fat i et Brev med Sørgerand. Han brød det og læste:

Jeg tillader mig herved at reflektere paa Deres Avertissement. Jeg er fyrretyve Aar og Enke efter en i enhver Henseende hæderlig Mand i Statens Tjeneste. Af Gemyt er jeg alvorlig og eftertænksom, og jeg er venlig mod alle, hvorfor jeg ogsaa er meget afholdt af enhver, der kender mig. Efter at jeg er blevet Enke, har jeg ikke noget at leve for, da jeg er uden Børn, men jeg kan paatage mig al Slags Madlavning, og jeg er bekendt for min Ordenssans, og fransk Vask og Strygning udfører jeg til Fuldkommenhed . . .

„Hm," sagde Petersen. „Jeg tror, det er tilstrækkelig. Lad os se det næste."

Kristian Phil tog et andet Brev og læste:

Jeg drømte i Nat, at der skulde ske en Forandring i min Skæbne, og da jeg i Morges læste Deres Avertissement, slog det mig som et Lyn fra Himlen: Der er din Livsopgave! Jeg syntes at høre denne Stemme saa tydelig, og da jeg bestemt tror, det er et Fingerpeg fraoven . . .

Phil krøllede Papiret sammen og kastede det i Kulkassen.

„Dumme Tøs!“ sagde han. „Men se; her er et Brev i en rosenrød Konvolut! Lad os høre:“

Kære Herre!

Hvis De vil yde en ung og smuk Dame med eget Hjem et øjeblikkeligt Laan af tolv Kroner, da vær saa elskværdig at indlægge Billet mærket . . .

Kristian Phil sukkede og saa' op med et resigneret Blik.

„Er det ikke det, jeg siger,“ udbrød han. „Kvindfolk er Rak. Enhver Lejlighed benytter de til at fremme deres specielle Hensigter. Det er meget sørgeligt.“

„Gaa videre,“ sagde Petersen.

„Tror De, det er til nogen Nytte at fortsætte?“

„Naturligvis. Der kommer nok noget, som passer os.“

„Jaja. Lad os se. Hør her:“

Undertegnede, der for Tiden beklæder Stillingen som Husholderske paa et Højskolehjem i Jylland, tillader sig at henvende sig til Dem begrundet paa Deres Avertissement. Men jeg ønskede gærne at tale med Dem, inden jeg binder mig, thi ved en Korrespondance aftegner sig kun Lyssiderne, mens Skyggesiderne ikke ses. Og begge Dele findes i Livet, og man kan ikke tænke sig Livet uden dem begge, saa det gælder om ikke at lukke Øjet for Skyggerne, thi Livet er ikke Lys alene, som ogsaa Digteren synger . . .

Kristian Phil lod Haanden synke:

„Vil De ikke hellere læse," sagde han. „Saa vil jeg gøre Notitser."

„Nej, vist ikke. Gaa kun videre, min Ven."

Phil greb i Bunken og læste:

Da det vilde interessere mig meget at blive Medlem af Foreningen, og jeg er i høj Grad interesseret for Anarkismen, som jeg sværmer for. Jeg er temmelig høj, mit Haar er guldengult, og jeg har smalle, hvide Hænder . . .

„Jeg vil sige Dem noget," sagde Phil og rejste sig. „De maa ikke blive vred; men jeg vil ikke være med til at gøre Nar af mig selv. Du gode Gud! jeg har ganske ondt i Hovedet."

„De glemmer, at vi har paataget os at bringe

Sagen i Orden, vi er forpligtede og kan ikke nu trække os tilbage. Taalmodighed, min Ven! Sæt Dem og lad os tage fat."

Det blev sent, inden de to Venner lagde det sidste Brev til Side. Resultatet blev, at man besluttede skriftlig at anmode tre af Damerne om at give Møde næste Dags Eftermiddag for af disse tre at udvælge den, hvis Interesse maatte synes at gaa mest i Retning af det sociale.

XX.

„Ønsker De, at jeg skal tale med Fruentimmerne, eller vil De hellere selv?" spurgte Phil, da de Dagen efter i hans Værelse afventede Damernes Besøg.

„Nej," sagde Petersen. „Før De kun Ordet. Imidlertid finder jeg det rigtigt, at vi forelægger vore Spørgsmaal efter en bestemt Plan. Først maa Vedkommende gøre Rede for sine Forhold, opgive Alder, Stilling, og dernæst tænker jeg, at vi stiller visse Spørgsmaal, af hvis Besvarelse det formentlig vil fremgaa, hvilke Interesser og Sympatier Damerne er i Besiddelse af. Jeg foreslaar disse tre Spørgsmaal: Hvorledes opfatter De Theorien om det sociale Fællesskab? Hvad er i al Almindelighed Deres Mening om det menneskelige Fremskridt

og Betingelserne derfor? Hvilket Standpunkt indtager De overfor Læren om Folkenes Ret til ved alle Midler at bekæmpe Undertrykkelsen?"

„Naa, det er saadan en Slags Eksamen," sagde Phil.

„Jeg tager denne Sag meget alvorlig, og jeg har her udarbejdet et Skema med forskellige Rubriker svarende til disse Spørgsmaal. Mens De fører Konversationen, sætter jeg i hver Rubrik et Tal, som betegner en Karakter, og Summa af disse Tal tilsammenlagte udgør Hovedkarakteren, der siger os, hvilken af Damerne vi bør foretrække."

„Det er meget godt. Vent et Øjeblik, mens jeg skænker mig et Glas Vand. Sesaa —!"

I det samme bankede det paa Døren, den blev aabnet, og der kom en Dame ind.

Hun var ganske lille, klædt i Sort, og hendes Ansigt lignede en Elfenbenskugle.

„Vær saa venlig at tage Plads," sagde Phil. „Det er formodentlig Dem, der søger Pladsen som Husbestyrerinde i det sociale Fælleshjem?"

„Ja, jeg vilde rigtignok meget gærne have den Plads," sagde Damen. „Jeg lover Dem, at De nok skal blive tilfreds med mig. Alle, som har haft noget med mig at bestille, har været tilfreds og har altid anbefalet mig til enhver."

„Tør jeg spørge: hvad er Deres Navn?"

„Vilhelmine Johansen."

„Deres Stilling?"

„Herreskræderinde. Og jeg er meget dygtig."

„Alder?“

„To og treds Aar.“

„Har De det?“ spurgte Phil og vendte sig til Petersen.

Denne nikkede:

„Gaa kun videre.“

„Vær saa venlig at fortælle os noget om Deres Forhold,“ sagde Phil til Damen. „De er Enke?“

„Ja. Og jeg maa meddele Dem, min Herre, at jeg har en Søn, som er Maler.“

„Jasaa! Hm.“

„Jeg haaber rigtignok ikke, De vil forlange, jeg skal skille mig af med min Søn. Saa haardhjærtet kan De ikke være.“

„Deres Søn er Maler?“

„Ja, han har lært Malerprofessionen, men han maler ogsaa Billeder. Han havde malet et, som forestillede St. Petri Kirke; Taarnet var bleven lidt skævt, og derfor vilde de ikke tage det paa Udstillingen. Hvad synes De! Som sagt, De maa ikke forlange, at en Moder skal skille sig af med sin Søn. Han holder saa meget af mig, og han har malet mig af, men det lignede ikke rigtig. Og tænk Dem, saa var han oppe hos en virkelig Kunstmaler og bad ham male mit Portræt, og han kommer hjem og fortæller mig, at Billedet skal koste fire hundrede Kroner, og for de Penge skal jeg holde Kunstmalerens Tøj i Orden baade med Knapper og Skridtfo'r og Stød forneden —.“

Phil vendte sig til Petersen:

„Hvad synes De?“ spurgte han.

„Forelæg hende et af vore Spørgsmaal,“ sagde Petersen.

„Meget vel! — Frue, vil De være saa venlig at sige mig: Hvorledes opfatter De Theorien om det sociale Fællesskab?“

Den lille Dame overvejede et Øjeblik.

„Jo,“ sagde hun. „Det er vist meget godt.“

Kristian Phil tav og ventede lidt.

„Ja Tak,“ sagde han omsider. „Saa vil vi ikke ulejlige Dem længer, og De vil en af Dagene høre nærmere fra os.“

Damen kniksede og gik.

„Naa,“ sagde Petersen. „Hvad synes De?“

„Det er ikke fordi jeg foretrækker Kvindfolk, der er unge og smukke,“ sagde Phil. „Men et Fruentimmer, som er baade mølædt og ormstukken, tiltaler mig heller ikke. — Naa, der har vi Nummer to!“

En høj, svær Dame kom ind; hendes Ansigt glinsede rødt af Anstrængelse. Hun klaskede straks ned paa en Stol.

„Det er et dejligt Vejr i Dag,“ sagde hun. „Man skulde tro, det var Foraar.“

„Hvad ønsker De?“ spurgte Phil og foldede Hænderne i Skødet.

„Min Gud! Er det da ikke her, man søger en Husbestyrerinde! Jeg kommer for at —“.

„Meget vel. Deres Navn?“

„Olympia Aloise Adrienne Svendsen, født Rasmussen."

Petersen dyppede Pennen.

„Hvormeget?" sagde han. „Vær saa god at sige det igen."

„Hvad er Deres Stilling?" spurgte Phil.

„Jeg er Enke og bestyrer Huset for min Søn."

„Hm. De har en Søn?"

„Jeg antager ikke, De har noget imod det, da han er født, inden min Mand døde. Jeg medbringer her forskellige Attester, som jeg vilde bede Dem læse. Her er en fra Pastor Vesselmann, som er ved Menighedsplejen. Han attesterer, at jeg er flittig, hæderlig og fører en moralsk Vandel. Jeg medbringer den, fordi jeg nu engang har faaet den, thi jeg lægger ellers ingen Vægt paa Pastorens Ord."

„De er maaske ikke religiøs?"

„Jo, aajo. Det vil sige: i den senere Tid søger jeg at opnaa en højere Erkendelse."

„Jasaa. De er maaske Spiritist?"

„Smil ikke, min Herre. Folk er saa tilbøjelige til at smile. Jeg vil sige Dem, at Spiritismen er en Videnskab. Mange store Lærde i alle Lande eksperimenterer med Spiritismen. Den giver Forstaaelse, og den giver Glæde. Min Datter, som døde ifjor — jeg har nemlig ogsaa haft en Datter, min Herre — talte jeg med i Aftes. Hun skriver undertiden til mig, og hun har lovet, næste Gang jeg ser hende, at lade sig fotografere. De tror maaske ikke, at der er Aander til? Jeg forsikrer

Dem: min Skytsaand er altid hos mig, og det er højst rimelig, at Stuen her i Øjeblikket er opfyldt af Aander. De skulde læse en Bog, som hedder: Mediernes Bog —."

„Ja, ja; det vil jeg gøre," sagde Phil. „Undskyld, Frue; vær saa venlig at besvare mig et Spørgsmaal: Hvad er i al Almindelighed Deres Mening om det menneskelige Fremskridt og Betingelserne herfor?"

„Det menneskelige Fremskridt, min Herre, fuldkommes ikke i denne Verden, der er som en Drøm og en Skygge; først naar vi ifører os Astrallegemet er Betingelserne til Stede. Jeg skal forklare Dem —."

„Om Forladelse, Frue; men vi har netop i Øjeblikket travlt og venter Besøg. En af Dagene vil vi tillade os at skrive til Dem og give Dem Besked."

„Jeg er ganske blød," sagde Phil, da Døren lukkede sig efter hende. „Hun var endnu et Nummer værre end den første . . ."

I det samme bankede det paa Døren, som blev aabnet, og en lille, ung, tarvelig klædt Pige traadte ind.

„Træd nærmere, Frøken. Det er Dem, der søger Pladsen i det sociale Fælleshjem?"

Den lille Pige nikkede; hun satte sig paa Stolen og saa' sig om.

„Sikke pænt, De har det," sagde hun og smilte.

Kristian Phil kunde godt lide, at hun smilte; det var ganske fornøjeligt, fandt han.

„Hvad hedder De?“ spurgte han.

„Jeg hedder Sofie Hansen,“ sagde den Lille og saa' stift paa ham.

Kristian Phil blev forlegen. Han gav sig til at tromme med Fingrene i Bordet og rynkede Panden.

„Hvor gammel er De?“ spurgte han og gjorde sin Stemme et Par Toner dybere.

„Jeg bliver snart atten Aar.“

Phil saa' til Siden og overvejede en Stund.

„Det er kedeligt,“ sagde han. „Atten Aar er en temmelig ung Alder. — Hvad siger De, Petersen?“

Petersen nikkede.

„En temmelig ung Alder,“ gentog Phil tankefuld og rystede paa Hovedet.

„Ja, det tænkte jeg jo nok,“ sagde Pigebarnet og sukkede.

„Naa,“ sagde Phil opmuntrende. „De skal ikke straks tabe Modet. Fordi man er ung, kan man godt være klog og dygtig.“

„Ja, det er ikke altid Alderdommen, der har Fortrinnet,“ bemærkede Petersen.

„Forstaar De Dem paa at lave Mad?“ spurgte Phil. „At rede Senge, tørre Støv af og holde Huset i Orden?“

„Naturligvis. Ellers vilde jeg ikke søge Pladsen.“

„Hvilken Mad kan De lave? Kan De lave forloren Skildpadde?“

„Nej, det tror jeg ikke.“

„Det gør heller ikke noget. Jeg kan godt lide, De er oprigtig. Kan De stege en Bøf?“

„Ja. Og jeg kan koge en udmærket Kødsuppe, Frikasé, Ærter, al Slags Grød og Fisk. The, Kaffe og Chokolade kan jeg ogsaa lave.“

„Det er meget godt. Ærter er min Livret. — Jeg kommer nu til noget andet. Hvilke er Deres Anskuelser med Hensyn til det sociale? Har De tænkt noget over det?“

„Jeg har hørt Fa'r sige, at Verden er meget uretfærdig indrettet, og det synes jeg ogsaa selv.“

Phil nikkede bifaldende.

„Deres Far,“ sagde han. „Lever Deres Far?“

„Nej, han er død for flere Aar siden. Min Mor er ogsaa død. Jeg var en Tid hos en Tante, men hun giftede sig sidste Vinter, og saa var den ikke længer. Senere har jeg været paa en Trikotage-fabrik, en Tid var jeg i en Mælkeforretning, og jeg har ogsaa gaaet ud og plejet Syge.“

„Tænk engang,“ sagde Phil til Petersen. „Kun atten Aar og allerede saa kendt med Livet!“

„Jeg har ogsaa optraadt,“ sagde den Lille og saa' op i Loftet.

„Optraadt? Paa Theatret?“

„Nej, i „Kisten“. Jeg var der to Maaneder og gjorde megen Lykke.“

„Naa — men det behagede Dem ikke? De vilde hellere være Sygeplejerske? Det er særdeles rosværdigt.“

Den Lille nikkede.

„Jeg ønskede gærne at vide,“ sagde hun, „hvilke Betingelser —“

„Meget gærne. Som vi oplyste i Avertissementet, er det vedtaget, at vor Husbestyrerinde skal være Medlem af vort Samfund, d. v. s. hun er i enhver Henseende vor ligestillede og har samme Rettigheder og samme Pligter, som de øvrige Medlemmer.“

„Vær saa venlig at forklare mig Rettighederne.“

„Lad mig,“ sagde Petersen og lagde Pennen fra sig.

„Vore Rettigheder er igrunden de samme som vore Pligter,“ sagde han. „De bestaar først og fremmest i at give Eksemplet. Dette er baade Ret og Pligt. Som Medlem af det nye Samfund har De Adgang til at deltage i vore Møder, til at tage Ordet i Diskusionen, at vedtage Protester, Proklamationer, Opraab til Nationerne og lignende.“

„Og saa?“

„De er fremdeles berettiget til selv at danne Dem Deres egen Moral — at leve Livet som De finder for godt uden andet Ansvar end det overfor Dem selv. Med andre Ord: Ved Deres Optagelse i „Hypatia“ hæves De fra det almene Standpunkt til det særlige — fra Autoritetstro til Ide.“

„Meget godt. Og saa?“

„Og saa! Nu, ja; finder De ikke, at allerede dette er meget?“

„Ganske vist. Vil De være saa god at nævne mig mine Pligter.“

„Pligterne, har jeg sagt Dem, er i Grunden de samme som Rettighederne. Hvad jeg her har nævnt som Deres Ret, er paa samme Tid Deres Pligt.“

„Men hvor stor Løn modtager jeg for Pligter og Rettigheder under eet?“

„I et Samfund, der er baseret paa den fuldkomneste Frihed, og hvor alle er ligestillede, vil der ikke kunne være Tale om Løn i den Forstand, hvori De tager Ordet. Betegnelsen Løn refererer sig til Tjenester ydede for Fordels Skyld. Det er i Grunden et religiøst Begreb, hvis oprindelige Grundelementer er Frygt, Selviskhed og Beregning. Sligt finder ikke Anvendelse hos os. Naar De behøver Penge til særlige og private Udgifter, tager De dem, som vi andre, af Kassen.“

„Hvorledes? Saadan udenvidere af Kassen?“

„Naturligvis.“

Den Lille rejste sig.

„Hvornaar ønsker De, jeg skal komme?“ sagde hun.

„De vil høre nærmere fra os,“ sagde Petersen. „En af Dagene, tænker jeg.“

„Mange Tak. Har De noget imod at lade mig se Lokalerne?“

„Nu skal jeg vise Dem omkring,“ sagde Phil og rejste sig. „Vær saa god at følge med.“

De to gik; Petersen dyppede Pennen og begyndte at tælle sine Tal sammen. Solen skinnede

ind til ham, Himlen var lyseblaa, han sad og fik Foraarsfornemmelser, skønt det var midt i Januar Maaned. Nu hørte han Pigebarnet le derinde, en høj, klingende Latter.

Omsider kom Phil tilbage.

„Naa,“ bemærkede Petersen. „Det var De længe om.“

„Jeg har tænkt, at jeg vil overlade hende mit Værelse,“ fortalte Phil. „Hun syntes bedst om det, fordi det ligger til Gaden.“

„De glemmer, at det ingenlunde er afgjort, at det bliver hende, der faar Pladsen.“

„Nej hør! De vil vel ikke paastaa, at nogen af de andre —!“

„Jeg ved ikke. Jeg har endnu ikke opgjort Skemaet. Vi glemte forresten at stille hende de vedtagne Spørgsmaal. De fik heller ikke at vide, om hun havde Børn.“

„Hvor vil De hen! Hun er jo Uskyldigheden selv.“

„Tror De? Men i ethvert Tilfælde er der een Omstændighed, som er uheldig for hende.“

„Hvad mener De?“

„Naa, har De maaske ikke selv foreslaaet, at vi ikke burde antage nogen Kvinde under treds Aar?“

„Det indrømmer jeg. Men her foreligger noget særligt. Alt taler for, at vi vælger hende. Hun er tækkelig, venlig —.“

„Ganske venlig, ja.“

„Dygtig, klog, vant til at bestille noget —.“

„Ret køn."

„Lagde De Mærke til det? Men forresten er Grimhed da ingen Fordel, antager jeg. Desuden — desuden: Hun staar ganske ene; hvem ved, hvorledes det vil gaa hende, hvis vi ikke hjælper? Kan De forsvare overfor Deres Samvittighed, at hun maaske skal gaa tilbunds? En ung Pige, som staar ene, er omgiven af Fristelser og Farer. Vil De med Idealerne paa Læben rolig se til, at hun omkommer? Jeg stemmer for, at vi antager hende og ingen somhelst anden."

„Naar De saa varmt taler hendes Sag, vil jeg ikke modsige Dem," sagde Petersen. „Men det er Synd for mit Skema."

„Det er altsaa afgjort, og vi skriver til hende om at møde her den første Februar."

„Som De vil, min Ven. Og skulde det vise sig, at der opstaar Vanskeligheder, fordi vi har antaget en Kvinde, som endnu ikke er fyldt de treds, saa er det i alt Fald ikke min Skyld."

XXI.

„Jeg har en ubehagelig Meddelelse at gøre Dem," sagde Hubert, da de Aftenen efter sad sammen. „Jeg har idag modtaget to Skrivelser, den ene fra Justitsraaden, den anden fra Fru Hansen. De ved,

de flyttede begge herfra i Torsdags. De forlanger Huslejen, som de har betalt forud til April, tilbagebetalt under Henvisning til, at de paa Grund af Spektakler og Optøjer i Ejendommen har været nødsaget til at flytte i Utide."

„Jeg antager ikke, De er saa naiv at tilbagebetale disse Folk en eneste Øre," sagde Sprællen.

„Men i saa Fald vil man overgive Sagen til en Prokurator, hvad der er ret uheldigt. For det første bliver da vi formodentlig nødt til ogsaa at henvende os til en saadan, hvilket strider mod vore Principper. Og for det andet maa vi befrygte, hvis Sagen skulde komme offentlig frem, at man vil give Klagerne Ret og virkelig betragte os som Spektakkelmagere. Dette vil være højst uheldigt for vort hele Forehavende. Jeg ser derfor ingen anden Udvej end at tilbagebetale dem deres Penge. Desuden: disse Folk bor her jo virkelig ikke længere, og vi har ingen Ret til at afkræve dem Husleje for en Lejlighed, de ikke benytter."

„Det er rigtigt," sagde Petersen. „Deres sidste Bemærkning overbeviser mig. Vi maa betale dem Pengene tilbage."

„Vel. Men jeg har endnu en Meddelelse af samme Slags at gøre Dem. Det forhenværende Medlem af „Hypatia", Hr. Organist Vestermann, har gennem en Sagfører Basse paa Vesterbrogade afkrævet os tre og tredive Kroner og tre og tredive Ører, foruden Renten, som han paastaar at have tilgode hos os."

„Nu synes jeg Fanden gale mig, det gaar for vidt!" sagde Sprællen.

„Ja," sagde Petersen. „Det er dog en utrolig Frækhed!"

„Dette er ikke alt," vedblev Hubert. „Foruden dette Beløb, som han forlanger udbetalt, er der indløbet til os forskellige Regninger fra Forretninger, hvor han har handlet. Her er en Regning fra en Vinhandler Kofoed paa seks Flasker Jameika Rom og lige saa mange Flasker Cognak; her er en Regning fra „Den hvide Flip" for fire Manciet-skjorter og en blød Hat; her er en fra Barber Schultze for fem og tyve Barberbilletter; her er en —."

„Du gode Gud!" sagde Petersen. „Det er jo ligefrem Bedrageri!"

„Jeg ved ikke, hvad man tør kalde det. Men da Varerne er bestilt, mens han endnu var Medlem af „Hypatia", tvivler jeg om, at vi vil kunne gøre Ansvar gældende mod Manden."

„Hvad har De foretaget Dem i Anledning af dette?" spurgte Phil.

„Jeg var i Eftermiddags oppe hos Sagfører Basse og forklarede ham Forholdet. Jeg meddelte ham, at vi allerede havde tilbagebetalt hans Hustru de tre og tredive Kroner og viste ham tillige Organistens Kvittering for de halvtredsindstyve Kroner, han tog af Kassen den første Aften. Med Hensyn til Beløbet, vi havde tilbagebetalt Konen, erklærede Sagføreren, at man ikke kunde betale til den ene,

hvad man var den anden skyldig. Og da Kvitteringen, som jeg forelagde ham, ikke bar den Paagældendes Underskrift, vilde den ikke kunne gælde som Bevis for noget somhelst. Hvad angaar Regningerne, man har sendt os, saa har jeg betalt dem, da jeg ikke fandt, der var andet at gøre."

„Det er en bedragerisk Verden, vi lever i," sagde Sprællen. „Vi er omringede af Underfundighed og Hykleri. Hvis vi et Øjeblik skulde være tilbøjelige til at overse denne Sandhed, vil man snarest skynde sig at minde os derom."

„Denne Vestermann!" udbrød Petersen forarget. „Denne Organist, der som en Kirkens Mand fremfor nogen burde hævde Idealerne. Men det er det, jeg siger: Hele Ortodoxien vakler; og Juraen støtter den. Jeg foreslaar en Protest imod Kirken og Juraen under eet!"

„Aa, De med Deres Protester!" sagde Hubert. „Det vilde være mere velbetænkt, om vi gav os til at overveje, hvorledes vi skal komme over Terminen. Jeg vil sige Dem, mine Venner, at efter alle disse uforudsete Udgifter er vor Status ikke den heldigste, og vi bliver rimeligvis nødt til at optage Laan — saafremt vi overhovedet kan finde nogen, som vil laane os noget. Foreløbig maa jeg anbefale den yderste Sparsommelighed."

„Ja," sagde Petersen. „Vi maa alle indskrænke os. Det er nødvendigt. Den, der hidtil har røget ti Cigarer om Dagen, bør fra nu af kun ryge fem; har man før betalt ti Øre for Stykket, bør man

herefter nøjes med at give seks Øre. Man kan meget godt faa en udmærket god Cigar for seks Øre."

„Det har De simpelthen ingen Forstand paa," sagde Sprællen. „En Cigar til seks brænder ikke godt. Og har man engang vænnet sig til kun at ryge gode Cigarer, kan man overhovedet ikke arbejde, hvis man skal nøjes med ringere Mærker. Desuden vil jeg gøre Dem opmærksom paa, at jeg kun undertiden ryger indtil ti Cigarer om Dagen."

„Det er meget godt," sagde Phil. „Men hvad vilde De gøre, hvis De befandt Dem i Urskoven, hvor man hverken kan faa bedre eller simplere Mærker?"

„De kommer altid med Deres Urskov," svarede Sprællen. „Men vi befinder os her i et kultiveret Samfund, og det kan ikke nytte, at man stadig anvender Sammenligningen med Urskoven. Naar alt kommer til alt er Urskoven ikke Idealet. Kulturmennesket stiller Krav til Livet, som den Vilde end ikke kender. Fordi den Vilde exempelvis ikke ikke benytter Sæbe og Haandklæde, ikke bruger Sennep til Maden og ikke gaar paa Variété, er vi dog ikke derfor forpligtede til at undlade noget af dette. Jeg indrømmer, at Sparsommelighed er en Dyd, og jeg er villig til at underkaste mig den, naar det er absolut nødvendigt. Men mine Cigarer kan jeg ikke undvære. Og det forekommer mig, at man med Grund kunde henvende sig til andre

end netop mig med denne Tale om Sparsommelighed."

„Hvad mener De?" spurgte Phil.

„Naa, det er for Eksempel ikke længere siden end i Forgaars, at Hubert kom herhjem med et Individ, som han havde fundet paa Gaden, en Gaardsanger, tror jeg, eller lignende, hvem han bespiste og gav Penge. Bør man ikke regne sligt for Ekstravagance, naar Forholdene er, som de er?"

„Det er ganske rigtigt," sagde Hubert, „at jeg kom hjem her med en gammel Mand, som jeg havde truffet paa Gaden, segnefærdig af Sult og Kulde. Jeg gav ham, hvad der var bleven tilovers af Middagsmaden, og skænkede ham desuden et Par Skilling, da han gik. Jeg antager ikke, man vil bebrejde mig dette. Hvis jeg havde handlet, som jeg burde, saa havde jeg beholdt ham her, indtil han var kommen fuldstændig til Kræfter, og jeg havde ikke ladet ham gaa, før jeg havde set, om han kunde hjælpe sig selv for Fremtiden."

„Men Mennesket ligefrem lugtede af Snavs, hans Klædedragt var forsømt, og jeg er vis paa, at han ikke havde barberet sig de sidste fjorten Dage," indvendte Sprællen.

„Det er rigtigt. Alt dette bemærkede jeg med det samme, og just derfor tog jeg ham med herhjem."

„De maa ikke misforstaa mig, kære Ven, som om jeg ikke billigede Deres Tænkemaade. Men forestil Dem Konsekvensen — tænk Dem, at Pe-

tersen, Kristian Phil, De selv og jeg hver Aften medbragte alle de Fattige og forkomne Mennesker, vi i Dagens Løb traf paa Gaderne! Tænk Dem en Forsamling her, et Selskab af ildelugtende, pjaltede, forsultne Mandfolk og Fruentimmer, der bredte sig i vore Stole, spiste vor Mad, røg Tobak og skraaede, mens de krævede ind og skældte ud, og formodentlig tilsidst endog nægtede at forlade Lokalet, saa vi maaske blev nødt til at rekvirere Politi for at sætte dem ud — alene at rekvirere en enkelt Betjent koster, saa vidt jeg ved, fire eller fem Kroner!"

„Det er aldeles uforsvarligt!" sagde Petersen. „Man burde ikke betale Politiet ekstra. Overhovedet burde der ikke findes Politi. Dette at ansætte visse Mennesker til at passe paa den hele øvrige Menneskehed, er et ganske latterligt Paafund, imod hvilket jeg protesterer."

„Ved De hvad," sagde Hubert. „Jeg vil tale, som jeg tænker: Jeg er undertiden oprigtig bekymret for, at det vil ende galt for os. Jeg mener dermed ikke, at man vil tiltale eller fængsle os. Nej, nej. Jeg mener snarere, at der maaske vil komme en Dag, da vi opdager, at vi har svigtet og forraadt vore Idealer, og da vi foretrække helt igen at vende tilbage til det Samfund, som vi jo igrunden sletikke har forladt."

„Er De nu mismodig igen, kære Hubert," sagde Petersen. „Fortæl os dog, hvad der bringer Dem til at tale saaledes."

„Gærne. Det er først den Omstændighed, at vi trods alle vore Forsætter lever i en bestandig Splid. Vi er uenige om alt. Det er med os akkurat som med alle de andre, og jeg ser intet eller næsten intet til det Brodersind, paa hvilket vi mente at bygge det nye Samfund. Dernæst: alt hvad vi foretager os, er Ord, tomme Protester, intetsigende Erklæringer. Vi arbejder ikke, vi udretter intet. Alt er, som det var, og vi kunde for den Sags Skyld lige saa godt have undladt at stifte noget nyt Samfund. Jeg giver Amelung Ret i, at Urskoven er ikke Idealet; alligevel ønsker jeg undertiden, at vi befandt os der."

„Lad mig svare Dem," sagde Petersen. „De klager over, at vi er uenige; men De overser, at vi er Mænd, vi er ikke Automater. Kun Diktaturet kan tilvejebringe Enighed, og et saadant ønsker De dog formodentlig ikke indført. — Dernæst vil De paastaa, at vi ikke arbejder, intet udretter. Men betænk, hvor kort en Tid „Hypatia" har eksisteret! Og dog — hvormeget har vi ikke allerede nu udrettet! Og vi har vakt Forargelse — — vore Lejere flytter fra os, man sender os Sagførere og Regninger paa Halsen, man bedrager os og bestjæler os for vore Penge: Er det ingenting? Hvad forlanger De mere? Hvad mig angaar, saa finder jeg, at vi har Grund til at være tilfredse. Det er min oprigtige Mening."

„Ja," sagde Sprællen. „Og De selv, Hubert, har jo hele Tiden hævdet, at vi ikke burde gøre

Propaganda. Jeg tror, vi bør ændre dette. Det er godt at sætte sig store Maal. Hvad nytter det, at vi har de bedste Hensigter, de ædleste Bevæggrunde, de redeligste Formaal, naar ingen hører os. Vi maa forlange at blive hørte. Kommer Lejligheden dertil ikke af sig selv, maa vi fremtvinge den. Den Tid, der er gaaet, har været en Forberedelsens; herefter vil vi handle. Mine Venner, jeg har et Forslag at gøre Dem."

„Tal," sagde Petersen. „Lad os høre Deres Ide."

„Som jeg har sagt: Vi maa forlange at blive hørte. Mit Forslag tilsigter at realisere denne Tanke. Hør da: Lad os oprette et Blad, lad os udgive en Avis, et Organ for vore Anskuelser, en Røst i Ørkenen, lad os tænde et Lys, der kan oplyse Mørket, i hvilket Menneskene famler!"

„De har Ret! Det er en storslaaet Ide!" udbrød Petersen. „At vi ikke har tænkt paa det før! Jeg beundrer Dem."

„Hvorledes har De tænkt Dem dette Blad?" spurgte Hubert. „Hvor ofte skal det udgaa?"

„Foreløbig engang om Maaneden eller engang hver fjortende Dag. Omkostningerne vil ikke blive betydelige. Første Nummer skal paa Forsiden bringe „Hypatia"s Erklæring, og inde i Bladet først et Digt „Morgengry, Morgenskær", som jeg har digtet. Det er et udmærket Digt. Hør Begyndelsen:

Morgengry, Morgenskær —
Det er Tid, at Drømmen endes,
det er Tid, at Kraften spændes,
Tid for Daad og Sværd og Spær...

Ikkesandt, der er Appel, der er Fart og Klang i Stroferne! Dernæst maa vi have en Redegørelse for Bladets Formaal og en Opfordring til at støtte dette; endvidere en videnskabelig tilrettelagt Kritik af det gamle Samfund, som jeg vil anmode Petersen om at skrive; derefter et eller andet socialt Virkelighedsbillede, rent novellistisk, og som Dessert Citater af berømte Mænds Skrifter, Fyndsprog og Aforismer — alt sigtende til at røre, at vække og opvække, at bringe Folk til at tænke. Dette er Bladets første Nummer, hvis Navn vistnok bør være „Faklen". Næste Nummer, tænker jeg, skulde først bringe —."

„Hvormeget skal Bladet koste?" spurgte Phil.

„Fem og tyve Øre."

„Er det ikke formeget?"

„Hvor vil De hen! Husk, at vi selvfølgelig maa betale saavel Redaktør som Medarbejdere Honorar — hvilket jo forøvrigt gaar til Fælleskassen sammen med det eventuelle Overskud. Nej, fem og tyve Øre er ingenlunde formeget, selv om vi faar Citaterne gratis."

„Det mener jeg ogsaa," sagde Petersen. „De, der ikke vil afse en saa ringe Sum paa deres aandelige Udvikling, er det overhovedet ikke værd at regne med. Jeg antager, at vi er enige om, at Amelung bliver Redaktør."

„Ja," sagde Amelung. „Og De skal være Redaktionssekretær."

„Det er altsaa afgjort! Aa, endelig kommer da

Lejligheden, da man skal høre os! Jeg forsikrer Dem: der skal staa Flammer omkring os! — Amelung, vil De tilføre Protokollen vor Beslutning . . ."

XXII

Den første Februar 1905 — det var en Tøvejrsdag med graa Himmel — medførte to for „Hypatia" og Menneskeheden uforglemmelige Begivenheder.

Frøken Sofie Hansen blev optaget som Medlem og Husbestyrerinde i det nye Samfund — og „Faklen" udsendte sit første Nummer.

Det var om Formiddagen, at Frøken Hansen ankom; hun bar i Haanden en lille Kuffert, der formodentlig indeholdt alle hendes Ejendele i denne Verden.

Kristian Phil, som var den eneste, der i Øjeblikket var tilstede, førte hende ind paa hendes Værelse og hjalp hende tilrette.

Hun var klædt i en tarvelig blaa Kjole med Bluse af samme Stof; om Halsen havde hun en hvid, nedfaldende Lærredskrave, som klædte hende fortræffelig. Hun stod og saa' sig om i Værelset og sagde, at hun var forfærdelig glad ved Tanken om at skulle bo her.

„Der burde være nogle Skilderier paa Væggene,"

bemærkede Phil. „Synes De ikke? Jeg har et Par Stykker hængende inde paa mit Værelse, som jeg havde tænkt at ville hænge op her; men jeg tænkte igen, at det var bedst at spørge Dem, om De havde noget imod det.“

„Tak for Deres Venlighed,“ sagde den Lille og rakte ham Haanden. „Det var pænt af Dem.“

De gik ind i Salen, og Phil forklarede hende alt og gav Besked.

„Holder De Møde hver Aften?“ spurgte hun.

„Aa ja; i Reglen.“

„Og det er nødvendigt at være tilstede hvergang? Naturligvis.“

„Naa; nødvendigt — det beror paa, om man har Lyst. Her er vi ikke forpligtede i nogen Henseende.“

Hun stod og saa' sig om:

„Hør, sig mig,“ sagde hun. „Hvor staar Kassen, Fælleskassen, som De omtalte?“

„Den staar her. De vil i Aften faa overrakt en Nøgle, som lukker op.“

Hun nikkede.

„Skal vi gaa ud i Køkkenet?“ sagde hun. „Det er vist paa Tiden at sørge for Middagsmaden. Hvad er Deres Livret?“

„Aa,“ sagde Phil og blev ganske rød i Hovedet. „Jeg er vis paa, at enhver Ret, De tillaver, vil smage os alle storartet.“

„Jeg tror, vi skal have Kødsuppe i Dag,“ sagde den Lille. „Det er saa længe siden, jeg fik Kød-

suppe, og jeg holder saa meget deraf. Har De Lyst til at hjælpe mig lidt? Kan De skrælle Kartofler? Tag den Kniv og forsøg."

Phil satte sig tankefuld. Han skulde egentlig have været til Prøve i Sangforeningen, men det faldt ham ind, at dette meget godt kunde udsættes til senere.

Han tog en Kartoffel op af Kurven, hun havde sat hen til ham, den største, han kunde finde, og begyndte omhyggelig at skrælle den.

„Har De ellers før tænkt noget over det sociale?" spurgte han.

„O ja — det vil sige: saadan i al Almindelighed . . ."

„Hm."

„Jeg vilde være Dem meget taknemmelig, hvis De vilde oplyse mig —."

Phil nikkede.

„Jeg kan godt lide, at De ønsker at sætte Dem ind i Sagerne," sagde han. „Jeg skal forsøge at gøre Dem begribelig, hvad vi tilsigter. Det er forresten en længere Forklaring, naar det skal gøres grundigt."

„Kunde De ikke tage det i mindre Afsnit — et Kapitel ad Gangen?"

„De siger noget. Hvormange Kapitler, synes De, vi skulde inddele det i? Tolv for Eksempel? Jeg tror, det omtrent vil komme til at passe."

„Ja, ja. — Men hør, De er jo udmærket til at

skrælle Kartofler! Har De før beskæftiget Dem dermed?“

„Engang imellem,“ sagde Phil og rødmede igen. „Hvad jeg vilde sige: Det er altsaa første Kapitel, vi begynder paa. Jeg haaber, De maa forstaa alting bedre, naar vi bliver færdige engang.“

„Det haaber jeg med,“ sagde den Lille. „Hvis der er noget, jeg ikke forstaar, maa De ikke blive vred, fordi jeg spørger.“

„Naturligvis ikke. — Naa, for at begynde med Begyndelsen: De ved, at i det nuværende Samfund er Menneskene delt i to Klasser: Fattige og Rige. Som De maaske ved, er det en stor Behagelighed at være rig, medens ingen bryder sig om at være fattig.“

„Det er sandt.“

„De kan sige Dem selv, at man ikke er rig, fordi man er bedre end den, der er fattig. Dette er ikke Grunden. Det er ikke Godhed, Menneskekærlighed og Dyd, som betinger Rigdom, saa lidt som det er Ondskab, Egoisme og Last, der er Skyld i Fattigdommen. Deri ligger Uretfærdigheden i Fordelingen af Goderne.“

„Bliv ved,“ sagde den Lille. „Jeg forstaar Dem godt.“

„Hvad jeg har sagt Dem her, er meget sørgeligt.“

„I højeste Grad sørgeligt.“

„I Stedet for, at Menneskene strides og raner

til sig, den ene fra den anden, burde de elske hverandre."

„Ja, det vilde virkelig være meget bedre."

„Men saa længe Menneskene endnu er opfyldt af Lysten til at berige sig, er det vanskeligt at bringe dem til at indse, at Kærligheden er det vigtigste."

„Man burde lære dem at indse dette."

„Netop. Tænk Dem, hvilket Paradis Jorden vilde være, hvis Menneskene kom hverandre i Møde med Velvilje, med Oprigtighed og Tillid. Det er desværre umuligt. Men de faa, som er opfyldt af disse Ideer, har det dog i deres Magt at give Eksemplet."

„Det maatte være herligt at kunne give Menneskene et skønt Eksempel."

Kristian Phil nikkede.

„Det er Deres oprigtige Mening?" spurgte han. „Javist saa. Det vil glæde de andre at høre. Man paastaar, at Kvinderne i Almindelighed ikke har Interesse for det sociale, og jeg er tilbøjelig til at tro det samme. Men jeg har heller aldrig tvivlet om, at der gives Undtagelser."

I det samme blev Køkkendøren aabnet, og Amelung traadte ind.

„Hvad bestiller De her, Phil?"

„Det ser De jo. Jeg skræller Kartofler. Og saa forklarer jeg Frøknen vore Ideer. Det er sandt — maa jeg forestille Dem vor Husbestyrerinde, Frøken Sofie Hansen."

Amelung satte Lorgnetterne tilrette. Han rakte hende Haanden.

„Mit Navn er Amelung," sagde han. „V. B. Amelung. Jeg er Sekretær i „Hypatia" og Redaktør af Bladet „Faklen."

„Naa," sagde den Lille. „Jeg har ikke set det Blad."

„Det er først udkommen i Dag," bemærkede Amelung og tog et Eksemplar frem af Brystlommen. „Det er et godt Blad. Der staar et Digt deri, som jeg har skrevet. Naar De vil læse den Artikelrække, som har Overskriften: Maal og Midler, vil De efterhaanden faa alt at vide med Hensyn til Programmet."

„Det behøves ikke," sagde Phil. „Jeg har allerede aftalt med Frøken Hansen, at jeg skal sætte hende ind i vore Ideer."

„Det er meget nemmere at læse dem i Bladet," svarede Amelung.

„Men det mundtlige Foredrag er dog nok saa oplysende."

„Jasaa; De skal holde Foredrag for Frøknen?"

„Ja, det vil sige: Foredrag og Foredrag — det bliver saadan lejlighedsvis . . . i tolv Kapitler."

„Ved De hvad," sagde den Lille. „Jeg vil baade læse Artiklerne og høre Foredrag; saa haaber jeg, jeg maa lære endel. — Men vil De ikke sige mig, hvis De ved det, om her findes flere Suppeurter end disse? For her bliver ikke nok til fem Mennesker."

„Jeg tror ikke, der findes flere," sagde Phil.

„Saa maa jeg virkelig afsted efter nogle. — Aa, Hr. Amelung, gør mig den Tjeneste at holde Øje med Gryden saa længe. Jeg skal straks være her tilbage."

Amelung tog Sleven og stillede sig hen ved Komfuret.

„Frøken Hansen er storartet," sagde han. „En rigtig Knop!"

„Naa, synes De."

„Ja, det synes jeg. Og jeg tror, vi vil faa Fornøjelse af hende."

Phil skrællede.

„Det kan ikke nytte at nægte det," vedblev den anden. „Det er en virkelig Sandhed, at kun i Omgang med Kvinder udvikles Mandens bedste Egenskaber. Egenskaber som Ridderlighed, Galanteri, hensynsfuld Opmærksomhed —."

„Jeg tror, De tager ganske fejl af Frøknens Karakter," bemærkede Phil og skrællede som rasende. „Undskyld, at jeg siger det, men Frøken Hansen er ikke af den Slags Piger, som ynder Galanteri. Hun er en respektabel Kvinde og fra Barnsben vant til at klare for sig selv. Desuden vil jeg sige Dem, at eftersom det er mig, der sammen med Petersen, har antaget den unge Pige som Husbestyrerinde her, føler jeg mig paa en Maade ansvarlig for hendes videre Udvikling."

„Paa hvilken Maade, om jeg maa spørge?"

„Ja, De maa godt le, men det er ikke desto

mindre Tilfældet. Og forresten synes jeg, De skulde tage Laaget af Gryden og passe paa, at Suppen ikke koger over. Det vilde være meget bedre end alle Deres galante Betragtninger tilsammen . . ."

XXIII

„Mine Venner," sagde Phil, da de om Aftenen sad sammen omkring Bordet. „Burde vi ikke i Aften drikke et Glas Vin med Frøken Hansen, som første Gang er tilstede iblandt os her?"

„Jeg sad netop og tænkte derpaa," sagde Hubert; han hentede Vinen og skænkede i Glassene.

„Det gaar vel ikke til Hovedet?" spurgte den Lille og nippede til sit Glas. „Hvor det smager dejligt! Det er længe siden, nogen bød mig Vin."

„Vi bruger det ogsaa kun ved særlige Lejligheder," sagde Hubert. „Drik De kun, naar det smager Dem. De maa ikke forestille Dem, at vi er en Forsamling af Gnavpotter, fordi vore Idealer er alvorlige. En saadan Opfattelse vilde være ganske forkert."

„Nej, det tror jeg heller ikke," sagde den Lille. „Man har jo Lov til at holde lidt Sjov, fordi man har sine Idealer; det forstaar sig."

„Jeg vil oplæse et Digt for Dem," sagde Sprællen og greb i Lommen.

„Vi vil ikke høre Deres Digt," sagde Petersen. „De har en Tilbøjelighed til at lade Deres Lys skinne, som jeg finder utiltalende. I Virkeligheden er De ikke Digter. Undskyld, at jeg siger Dem min Mening i Oprigtighed."

„Nej; naturligvis: De vilde hellere oplæse Deres Afhandling om Fremtidsstaten, som De arbejder paa. Men jeg tror, vi faldt i Søvn, før De blev færdig."

Den Lille bankede i Bordet:

„Lad os være fri for det Vrøvl," sagde hun. „Jeg troede, vi var blevne enige om at more os lidt i Aften. Det er kedeligt, her intet Klaver er; jeg vilde ellers gærne have sunget et Par Sange for Dem."

„Kan De ikke synge til Fløjteakkompagnement?" spurgte Phil. „Jeg har en Fløjte liggende inde paa mit Værelse. Jeg spiller sletikke saa daarligt."

„Det er storartet! Kan De den Melodi: Hist i Provences Rosenlund? Vil De spille den? saa skal jeg synge."

„Noget socialt," sagde Petersen. „Helst noget socialt."

„Javist."

Sprællen skænkede rundt, Kristian Phil hentede Fløjten; den Lille nippede til sit Glas og traadte ud paa Gulvet.

„Naa, begynd!" sagde hun. „Nu kører jeg."

Hun lagde Hovedet paa Siden, klemte det ene

Øje sammen og gjorde en Bevægelse med Armen, som om hun løftede en usynlig Kjole op over sig.

Saa sang hun:

Den Dag Viplustig blev halvtreds,
han gjorde Regnskab op og sa':
Fy føj, min Ven, du bliver graa,
og dine Lokker falder a'.
Nu er det Tid at se sig om
og tænke paa en Venneviv,
en lille Kys-mig-Snut, ja, det
var naa't for dig, dit gamle Liv!
Upla, Hupla, Højsa, Hej!
Det er li'e naa't for dig!

Viplustig viksede sit Skæg,
Han bandt sit Slips og strøg sin Hat:
Godmorgen, smukke Pigelil,
her kommer jeg til dig, min Skat.
Jeg er ej ung, men jeg har nok
af Mønt til Rejsen undervejs —.
Hun knalded Døren i og lo:
Aa, kære Gamle; ryg og rejs . . .
Upla, Hupla, Højsa, Hei!
Hvad vil du paa den Galej!

Viplustig til en Enke gik —
O Gud, hun bad, skaf mig en Mand,
ung eller gammel, mager, fed,
det er det samme, det gaar an.
Viplustig hun om Halsen faldt,
Og der blev Bryllup — Naa, Lala!
Den samme Nat han gik ombord;
og Dagen efter røg han a' —
Upla, Hupla, Højsa, Hej!
Gamle Jas, Farvel med dig!

„Hm,“ sagde Hubert.

Han sagde ikke mere.

„Jeg kan ikke rigtig se det sociale i den Sang,“ bemærkede Petersen.

„Jovist,“ sagde Phil. „Sangen giver dog en Karakteristik — et Livsbillede. Hvad vil De mere? Det er en udmærket Sang. Jeg vilde ønske, jeg kunde den udenad.“

„Jeg skal skrive den af til Dem,“ sagde den Lille.

„Mange Tak. Jeg vovede ikke at bede Dem derom.“

„Mine Venner,“ sagde Hubert. „Hvis der ikke er noget særligt, De ønsker at debatere, vilde jeg henlede Opmærksomheden paa, at det er Sengetid.“

„Allerede!“ udbrød den Lille.

„Klokken er elleve,“ bemærkede Hubert.

„Ikke mere end elleve! Gaar man virkelig her i Seng Klokken elleve?“

„Det behøver De ikke. Har De Lyst til at sidde oppe, saa er det noget, De selv bestemmer. Her er Bøger og Blade, hvis De ønsker at læse.“

„Nej Tak. Jeg bryder mig ikke om at sidde alene. Saa foretrækker jeg at sove. Godnat allesammen . . .“

XXIV

Da Kristian Phil lidt efter sad paa Sengekanten ifærd med at klæde sig af, bankede det paa Døren, og Hubert kom ind.

Han satte sig.

„Er De meget søvnig, Phil?“ spurgte han.

„Sletikke. Kom De kun frem med, hvad De har paa Hjærte.“

Hubert sad og saa' sig om i Værelset.

„De har foretaget nogle Forandringer herinde,“ bemærkede han.

„Hvorledes — Naa ja, De mener maaske med Hensyn til Billederne paa Væggen? Jeg har hængt dem op inde hos Frøknen. Jeg antager, hun holder af den Slags; og jeg selv bryder mig ikke om Billeder; de keder mig.“

„De havde ogsaa endel Messingtøj — og en Figur paa Kakkelovnen?“

„Ja, som sagt: Jeg sætter ingen Pris paa Luksus. Jeg tror, det er af Betydning, at man nægter sig sligt. Det er ialtfald et Eksempel, mener jeg.“

„Bliv ikke vred, kære Ven, men jeg tror, at Frøknen vil have vanskeligt ved at forstaa, at De netop ønsker at give hende et Eksempel til Efterfølgelse i Retning af tarveligere Livsvaner.“

„De har maaske Ret,“ sagde Phil betænksomt. „Kvinder har jo i det hele taget vanskeligt ved at opfatte. — Hvad var det ellers, De vilde sige mig?“

„Aa, jeg vilde blot sidde og tale lidt med Dem om et og andet — forresten ogsaa om Frøken Hansen."

„Naa, jaja. — Hm . . . Synes De ikke om hende?"

„Jeg har iagttaget hende temmelig opmærksomt i Aften. Hun er vistnok en god Pige. Men hun er ganske ukultiveret."

„I høj Grad ukultiveret, desværre."

„Lagde De Mærke til Visen, hun sang?"

„Jeg rødmede, forsikrer jeg Dem."

„Det kunde man ikke se paa Dem."

„Det er virkelig sandt. Og jeg roste den kun, for at Pigebarnet ikke skulde mærke Uraad og blive flov. Det er min Opfattelse, at hun selv ikke forstod Teksten."

„Hendes Mimik tydede dog paa det modsatte. Bemærkede De, at hun et Par Gange løftede temmelig højt op i Kjolen?"

„Nej, gjorde hun?"

„Det er umuligt, at De ikke skulde have bemærket det. Man kunde se hendes Strømper omtrent til Knæene."

„Til Knæene — virkelig!"

„Hør nu, kære Ven, jeg synes, De skulde lade være med at spille saa uvidende — De, som var saa overordentlig interesseret? Men lad os tale alvorligt sammen. De er igrunden den eneste her, til hvem jeg har nogen Fortrolighed. Hør nu: det gør mig ondt for den unge Pige. Hun har bestemt

faaet en daarlig Opdragelse, hvilket er mange Gange værre end sletingen. Vi bør hjælpe hende lidt — tage os lidt af hende."

„Det vil jeg gærne," sagde Phil.

„Ved De, om hun har nogenslags Interesser?"

„Jeg tror, hun har en vis Forstaaelse af det sociale. Imidlertid trænger hun til, at man oplyser hende om Principperne. Jeg har tænkt at gøre dette — lejlighedsvis."

„Jaja; som sagt: Hun er en god Pige, igrunden brav og ufordærvet. Og da hun er Medlem af „Hypatia", har vi her en vis Forpligtelse overfor hende."

„Det er ogsaa min Mening," bemærkede Phil. „De skal ikke være bange, kære Hubert; jeg skal nok tage mig af hende, saavidt min Tid ellers tillader det."

Hubert nikkede: „Godnat, Phil. Og sov godt."

XXV

„Hvorledes gaar det med Foredragene, som De holder for Frøken Hansen?" spurgte Amelung en Aften, da den Lille var gaaet et Ærinde i Byen.

„Jo Tak," svarede Phil uden at se op fra Avisen. „Det gaar godt."

„Finder De, at Frøknen gør Fremskridt?“

„Aaja.“

„Tør jeg spørge, hvorlangt De er naaet i Udviklingen af vore Theorier?“

„Jeg erindrer det ikke nøjagtig i Øjeblikket,“ sagde Phil, fordybet over Avisen. „Hvis jeg ikke tager fejl, er jeg vistnok naaet til de franske Socialøkonomer, hvis Ideer danner Grundlag for Kommunismen.“

„Jeg antager, at Frøknen er meget lærenem,“ bemærkede Amelung.

„Det er hun virkelig.“ Phil saa' op, som om han pludselig anede Uraad. „Hvorfor spørger De om dette? Hvad angaar det igrunden Dem?“

„Naa; jeg tænkte, det angik os alle. Forresten tror jeg, De tager fejl: Frøken Hansen er næppe saa interesseret for Foredragene, som De gærne vil give det Udseende af.“

„Hvad mener De dermed?“

„Jeg mener, at det formodentlig er ganske andet, der interesserer hende. Og jeg tror ikke, at De formaar at gribe synderlig omformende ind i hendes Tankegang. De har maaske ikke anlagt Deres Foredrag rigtigt. — Har De set hendes nye Hat?“

„Synes De ikke, den klæder hende?“

„Den er omtrent en Alen i Diameter. Fjæren derpaa har kostet mindst fem og tyve Kroner!“ sagde Amelung misbilligende.

„Hm.“

„Da hun kom her, var hun fattig og tarvelig

klædt; jeg er overbevist om, at hun ejede ikke den Særk, hun havde paa. Men se hende nu: Det er som at se en Grevinde eller en Theaterprimadonna! Hun vækker ligefrem Opsigt paa Gaden. Jeg er bange for, at De i Deres Foredrag ikke tilstrækkelig fremhæver, at vi føler som Proletarer, og at vore første Dyder maa være Nøjsomhed, Tarvelighed og Fornægtelse af alt det Forfinede, som alene er Kendemærke for en Kultur i Forfald."

Kristian Phil lagde Avisen fra sig.

„Nu skal jeg sige Dem noget," sagde han. „Det vedkommer hverken Dem eller mig, hvorledes Frøken Hansen klæder sig, eller hvilken Pris hun giver for sine Hatte. Hun har her den samme Ret som nogen af os og skylder Ingen Regnskab. Vi har ikke antaget en Tjenestepige, men en Dame. Og jeg gad nok se den Dame, som ikke gærne vil være smukt klædt. En Kvinde, der er ligegyldig for sit Ydre, er ingen virkelig Kvinde; en saadan vilde vi heller ikke være tjent med, thi hun vilde ogsaa være ligegyldig for alt andet. Fem og tyve Kroner for en Fjær er ikke overdrevent, naar man tager Hensyn til, at den skal kunne bæres i al Slags Vejr; de Fjær, som man kan faa for Eksempel for ti Kroner, taaler ikke Regn, det ved jeg bestemt. Hvad iøvrigt angaar Deres Bemærkninger om mine Foredrag, saa finder jeg ikke Anledning til at svare derpaa."

„Deres Fagkundskab vedrørende Hattefjær forbavser mig," bemærkede Amelung.

„Og Deres Betragtninger angaaende Frøken Hansens Særke finder jeg upassende."

„Naa, men for at tale om noget andet: Vær saa venlig at forklare mig, hvorledes det gaar til, at Frøknen har faaet nyt Betræk paa sin Sofa, nyt Bordtæppe, har faaet Portiere ophængt og en Palme i et Hjørne af Værelset?"

„Jeg ved virkelig ikke, hvor De vil hen med alle disse Spørgsmaal," sagde Phil. „Man skulde næsten tro, at De paa Forhaand nærer Uvilje imod Frøknen; det vilde vistnok være interessant at undersøge Aarsagen til denne Uvilje. Imidlertid, naar De saa meget ønsker det, skal jeg gærne meddele Dem, at Betrækket paa Sofa og Stole, Bordtæppet og Portieren har Frøken Hansen selv anskaffet. Palmen har jeg foræret hende."

„Virkelig! Men hvad betyder det, at hun selv har anskaffet alt dette? Det vil formodentlig sige, at disse Udgifter saavel som Hatten og den nye Kjole er betalt af Fælleskassen."

„Formodentlig; ja."

„Og De — De forærer hende Palmer — store Palmetræer — ogsaa paa Fælleskassens Regning!"

„De overdriver," svarede Phil. „Det er i det hele taget en Tilbøjelighed, De har, at De ser alting større, end det er i Virkeligheden. Her er ikke Tale om Palmer, endnu mindre om Palmetræer, som jo kun kan trives i Drivhuse. Sand-

heden er den, at jeg har foræret Frøknen een Palme, fordi hun tilfældig kom til at nævne, at hun holdt meget af Planten og fandt, at den tog sig ud i en Stue. Jeg antager, at enhver vil give hende Ret: der findes virkelig ingen Planter, der virker dekorativt som en Palme."

„Det er en Sag for sig; det er ikke derom, vi taler," sagde Sprællen. „Tillad mig at spørge: Er det Deres Hensigt herefter at ville opfylde ethvert Ønske, som Frøknen maatte udtale?"

„Jeg forstaar Dem ikke," sagde Phil uden at besvare Spørgsmaalet. „Har De ikke selv ofte fremhævet, at Omgang med Kvinder gør Mænd ridderlige og galante?"

„En smuk Ridderlighed! Et nydeligt Galanteri! Som vi andre maa bløde for!"

„Det gør mig ondt," sagde Phil. „Men jeg tror, at De hører til den Slags Mennesker, som overalt har Theorierne paa Læben, men ikke ønsker at føre dem ud i Virkeligheden."

„Jeg gad vide, hvad De næste Gang finder paa at forære Frøknen," bemærkede Amelung. „Maaske en Papegøje! Maaske et helt nyt Møblement? Ja, hvorfor ikke!"

Phil rystede beklagende paa Hovedet:

„De forglemmer vist, at De taler om en Dame," sagde han.

„En Dame! Det er godt, De minder mig om det. Der er nemlig endnu en Omstændighed, jeg vilde berøre."

„De skal endelig ikke genere Dem. Hvad vilde De spørge om?“

„Aa, en Bagatel! Sig mig: hvorledes kan det være, at Frøknen saa hyppig er fraværende her om Aftnen?“

„Naa, jeg antager ikke, De vil forlange, hun skal gøre Dem Regnskab.“

„Men har De ikke lagt Mærke til, at det altid er bestemte Aftener, hun er borte — i Almindelighed Tirsdag, Onsdag, Fredag og Søndag?“

„Det har jeg ganske vist ikke skænket en Tanke,“ svarede Phil. Udtrykket i hans Ansigt syntes at antyde, at han anstrængte sig for at gennemskue den Fælde, som Amelung formodentlig var ifærd med at lægge ud.

„De vil dog vist indrømme, at hendes hyppige Fraværelse just ikke tyder paa nogen overdreven Interesse for vore Formaal,“ vedblev Sprællen.

Phil gabede.

„Aa, jeg er snart ked af Deres Ophævelser,“ sagde han.

„De aner altsaa ikke, hvor Frøknen er henne disse samme Aftner?“

„Hvor Pokker skulde jeg vide det fra! Indbilder De Dem maaske, at jeg fører Dagbog over, hvad hun foretager sig!“

„Saa skal jeg fortælle Dem det,“ sagde Amelung tørt.

Og han fremtog af Brystlommen en lille Billet, som han triumferende holdt i Vejret.

„Ser De dette," udbrød han. „Ved De, hvad det betyder! Hør her? Jeg skal læse for Dem, hvad der staar trykt derpaa: Adgangskort til Aftenstjærnen. Offentlig Dans Tirsdag, Onsdag, Fredag og Søndag fra Kl. ti til fire."

„Se, se! De giver Dem ogsaa af med at spionere," sagde Phil forarget. „De undersøger Frøknens Skuffer! De gennemroder hendes Lommer!"

„Deres Bemærkninger er ganske fejlagtige," svarte Amelung. „Jeg fandt dette Kort paa Gulvet imorges, da jeg gik ud."

„Men saa er Kortet maaske sletikke Frøken Hansens! Er De vis paa, at De har fundet det paa dette Gulv? Har De i det hele taget fundet det? Tager De ikke fejl? Jeg finder, at det er et temmelig løst Grundlag at rejse en Anklage paa for Letfærdighed imod en Dame, som vi alle skylder Tak."

„Hør nu," sagde Hubert. „Jeg vil bede Dem om at holde op med denne Strid om ingenting. Hvis Frøknen virkelig har saa stor Lyst til at danse, bliver det — ialtfald foreløbig — hendes egen Sag. Paa den anden Side er det næppe rigtigt af Dem, Phil, at paaføre os unødvendige Udgifter paa en Tid, da vi har vanskeligt ved at klare vore Forpligtelser. Jeg vilde ønske, at De overfor Frøken Hansen fandt Lejlighed til at fremhæve, at vore Midler ingenlunde er uudtømmelige."

Hubert rejste sig.

„Vil De allerede til Ro?“ spurgte Petersen.

„Aanej, jeg vil blot gaa en lille Tur,“ svarede Hubert. „Jeg befinder mig ikke rigtig vel . . .“

XXVI

„Hvad mon der gaar af vor Ven i den sidste Tid?“ spurgte Amelung, da Hubert var gaaet. „Han er kommen til at se saa underlig trist ud, synes jeg.“

„Naa,“ sagde Petersen. „Lad os ikke tale derom. Hubert er maaske den eneste iblandt os, som oprigtig tror paa Idealerne og — trods alt — paa Menneskene. Det vilde gøre mig ondt, hvis han skulde blive skuffet.“

Sprællen nikkede.

„Sig mig, Phil,“ sagde han. „Blev der ikke noget Vin tilovers forleden Aften?“

„Ikke en Draabe!“

„Det forekommer mig dog —.“

„Som jeg siger, der blev ingenting tilovers. Men hvis De synes det, kan vi jo nemt skaffe Vin. Forresten tror jeg, at der staar omtrent en hel Flaske Portvin inde hos Frøken Hansen. Nu skal jeg se efter.“

Han gik og kom straks tilbage.

„Ganske rigtig. En hel Flaske! Maa jeg skænke?“

De sad lidt og nippede til Glassene.

„Vi har det igrunden godt," bemærkede Sprællen filosofisk.

„Spørgsmaalet er," sagde Petersen, „om vi har nogen Ret til at have det godt, naar saa mange har det usselt. Vi burde vistnok have Samvittighedsnag ved at sidde her."

„Det forekommer mig dog, at man engang imellem er forpligtet til at tage Hensyn ogsaa til sig selv," svarte Amelung. „Jeg tror, det giver Handlekraft. — Aa, Phil, spil et Stykke for os paa Deres Fløjte."

Phil tog Fløjten frem og spillede. Stemningen blev efterhaanden livligere, og de begyndte at tale om Kvinderne.

„Nu skal De høre en Vise," sagde Phil.

Og han sang:

Een Kvinde har jeg elsket,
een kun iblandt de mange!
Og da jeg blev opmærksom,
jeg saa', hun var en Slange.

Hvert Elskovsord, hun hvisked,
hvert Kys, hvert Klap paa Kinden —
Bedrag kun og Beregning!
Jo, jo, jeg kender Kvinden.

Først sa' hun, hun var Jomfru.
Jo Tak, det ved jeg bedre:
Tre Gange trind — for Pokker!
Den Jomfru maa vi hædre.

Hun svor, hun højt mig elsked'
og vilde dø i Havet,
ifald vi ej blev gifte —
Tror I, hun er begravet!

Hun listig lod mig ane,
der var et Skrin med Penge —
Hvis jeg har set en Skilling,
saa vil jeg la' mig hænge!

Een Kvinde har jeg elsket;
jeg elsker ingen flere —
Jeg var Bajads i Cirkus;
jeg er det ikke mere.

„Aa, det skal De ikke være vis paa," sagde Petersen.

„Undskyld," bemærkede Phil. „Hvis Deres Ord er en Hentydning til Sofie — til Frøken Hansen, vilde jeg sige . . ."

I det samme blev Døren aabnet, og den Lille kom ind.

Hun blev staaende et Øjeblik og saa' sig om.

„Naa!" sagde hun. „Den er glimrende."

Og hun vendte sig og vinkede:

„Hallo!"

En ung Pige traadte ind. Hun var ganske køn, havde et langt, lyst Overstykke, og en Hat med Slør ned ad Nakken.

„Godaften," sagde hun.

„Frøken Jensen, min Veninde," præsenterede den Lille. „Hun hedder Mathilde til Fornavn, men vi plejer at kalde hende Sukkerkringle."

„Vær saa god at lægge Tøjet," sagde Sprællen. „Maa jeg hjælpe Dem?"

„Det ved Gud De maa!" Frøknen rakte en Arm henimod ham. „Træk i Ærmet."

Han hjalp hende Overstykket af og hængte det hen.

„De bliver vel ikke vred, fordi jeg saadan kommer dumpende ind," spurgte hun.

„Paa ingen Maade," sagde Sprællen. „Tværtimod! Vil De ikke sidde ned? — Aa, Phil, hent et Par Glas til Damerne."

Han skænkede:

„Skaal, Frøken Sukkerkringle!"

Frøken Sukkerkringle lo, saa Vinen spruttede omkring hende.

„De maa ikke faa mig til at le," sagde hun. „Jeg kan ikke taale det."

„Passiar!" sagde Sprællen. „Ryk Deres Stol herhen, saa skal jeg fortælle Dem noget."

„Jeg tror, jeg vil lave os en Taar Kaffe," sagde den Lille. „Skulde jeg ikke?"

„Jovist," sagde Petersen. Han vendte sig til Phil: „Hvad mon det er for en Dame?" spurgte han og pegede til Sukkerkringlen.

„Det er vistnok en meget notabel Dame," mente Phil.

„Vor Ven Sprællen synes ret interesseret. — Hør lidt, Amelung: hvad er det, De fortæller Frøknen?"

„Jeg holder Foredrag,“ svarede Amelung. „De maa ikke forstyrre os.“

„Ah! Uf!“ hvinede Kringlen pludselig og hoppede i Stolen. „Lad være med at kille mig.“

„Naa, saadan,“ bemærkede Petersen. „De indleder Deres Foredrag med at kille Frøknen paa Ryggen. Det er formodentlig for at sætte hende i en velvillig Stemning.“

„Undskyld,“ svarte Sprællen. „Det var en rent mekanisk Bevægelse, jeg kom til at gøre.“

„Værsgod,“ sagde den Lille. „Her er Kaffe. Her er Likør. Her er Cigaretter. Der er serveret.“

„Aa, det er storartet!“ udbrød Kringlen og klappede i Hænderne. „Hør engang, Sofie: Hvad hedder Mennesket her? Han har endnu ikke præsenteret sig.“

„Sprællen,“ sagde den Lille.

Amelung rynkede Panden:

„Frøken —.“

„Haha! Ti stille!“ lo Sukkerkringlen og holdt sig i Siderne af Latter. „Er det sandt, at du vil være min egen lille Sprællemand? Saa skal du faa Lov at kille mig, hvor du vil!“

„Jeg synes ikke om den Dame,“ bemærkede Petersen til Phil.

„Nej,“ sagde Phil. „Jeg heller ikke. Hun er for ligefrem.“

„Jeg antager, at hun er henne fra „Aftenstjærnen“. Tror De ikke?“

„Det kender jeg ikke noget til. Men De kan jo spørge hende derom.“

„Aa, Phil,“ sagde Amelung. „Spil lidt for os.“

„Vil De danse?“ spurgte Phil.

Sukkerkringlen sprang op:

„Det er udmærket!“ sagde hun. „Lad os rykke Bordet lidt til Side, saa vi faar bedre Plads.“

Den Lille gik hen og nejede for Petersen.

„Jeg danser ikke,“ sagde han. „Jeg kan ikke.“

„Snak! Jeg er vis paa, De danser storartet. Kom nu!“

Petersen rejste sig. Kristian Phil spillede op.

„Aa, vent lidt!“ udbrød Sukkerkringlen pludselig. „Jeg taber min ene Strømpe. Laan mig et Strømpebaand.“

„Her!“ sagde Amelung. „Maa jeg hjælpe Dem?“

„Naada! Væk med Fingrene! Sesaa — nu begynder vi!“

Phil spillede, de to Par dansede. Midt under Dansen gik Døren op, og Hubert kom ind.

Phil stak sin Fløjte i Lommen og fordybede sig i en Avis; Amelung slap Kringlen og snurrede rundt; Petersen tog sit Lommetørklæde frem og begyndte at tørre sig over Panden.

„Her er meget varmt,“ bemærkede han anstrængt og med en Stemme, som om han lagde særlig Vægt paa, at denne Kendsgærning blev oplyst.

Hubert blev staaende et Øjeblik. Han saa’ sig om, sagde ingenting. Saa gik han ind paa sit Værelse og lukkede Døren efter sig.

„Jeg tror ogsaa, jeg vil gaa til Ro," sagde Petersen uden at henvende sig til nogen bestemt. „Jeg kan mærke, at jeg begynder at blive søvnig."

„Skal vi ikke danse mere?" spurgte Sukkerkringlen fortrydelig. „Hvorfor spiller De ikke, Hr. Statsmusikant!"

„Aa, De skal ikke bede ham om at spille," sagde Amelung. „Det nytter ikke noget. Naar han ikke vil, saa vil han ikke. — Forresten er Klokken vist bleven mange . . ."

„Ja," sagde den Lille. „Det er ganske morsomt: men vi er virkelig alle sammen pludselig bleven søvnige."

„Gudbevars!" sagde Sukkerkringlen. „Man skal endelig ikke lade sig opholde for min Skyld. Nu gaar jeg. Farvel og mange Tak . . ."

Hun gik. Amelung lyste hende ud og kom tilbage.

„Det er en kedelig Historie," sagde han.

„Ja," svarede Phil. „Det er Deres Skyld. Hvorfor opfordrede De mig til at spille!"

„Naa, igrunden er der jo ingenting sket. Hvorfor skal vi tage det paa den Maade. Vi maa naturligvis tale med Hubert, vi maa forklare ham —."

„Lad det hellere være til imorgen," foreslog Petersen. „Og hvis han ikke selv taler derom, finder jeg det unødvendigt, at vi begynder. Amelung har Ret: igrunden er der jo ingenting sket. Paa den anden Side vil jeg ikke netop paastaa, at dette hørte med til Programmet. Lad os give hver-

andre Haanden paa, at det ingensinde skal gentage sig herefter."

De tre Mænd rakte hverandre Haanden og bød Godnat. Kristian Frederik og Amelung forlod Værelset. Petersen slukkede Lampen og blev staaende et Øjeblik i Tanker. —

En Dør knirkede sagte, og det puslede i Stuen bag ham. Han vendte sig og saa' den Lille, paaklædt til at gaa ud, liste sig paa Taaspidserne over Gulvet.

Petersen rømmede sig:

„Aa, hør lidt," sagde han.

Hun standsede.

„Jeg vil sige Dem noget," vedblev han. „Og saa kan De forresten gøre, hvad De vil. Der er ingen, som forbyder Dem at gaa til Dans i „Aftenstjærnen". Men alting kan overdrives. Og jeg vil forud underrette Dem om, at hvis De gaar herfra i Aften, saa skal De ikke bryde Dem om at komme her imorgen. Vi kan ikke have alt dette Ramasjang herefter. Undskyld, at jeg siger det. Jeg er ikke vred, men jeg er meget bedrøvet; og jeg vilde ønske, at De dog tog noget Hensyn dertil. Tillige vil jeg anbefale Dem at erindre, at De ikke er optaget i „Hypatia" for at faa saa mange Fornøjelser som muligt ud af Tilværelsen, men for at tilegne Dem vore Idealer og til Deres eget Bedste lære at skelne mellem Ret og Uret. — Godnat, Frøken."

XXVII.

„Jeg tror, Hubert har noget for,“ sagde Phil, da de Aftenen efter sad samlet omkring Bordet. „Jeg saa' ham i Eftermiddags, da jeg et Øjeblik var herhjemme; han havde næppe Tid til at hilse, da han gik gennem Stuen. Jeg er bange for, at der meget snart vil ske Forandring.“

„Lad Frøken Hansen tale,“ sagde Amelung og vendte sig imod hende. „Har De bemærket noget særligt ved Huberts Væsen i Dag? Fortæl os, hvad De ved.“

„Jeg ved ikke det mindste,“ erklærede den Lille. „Hr. Hubert gik ud imorges og kom igen en Timestid efter. Han sagde ingenting, og jeg fik det Indtryk, at han tænkte over noget, som han ikke ønskede at omtale. I Eftermiddags gik han atter ud, og siden har jeg ikke set ham.“

Petersen rystede paa Hovedet.

„Blot vi ikke maa komme til at fortryde vor Letsindighed,“ sagde han.

I det samme blev Døren aabnet, og Hubert kom ind. Han hilste og tog Plads ved Bordet.

Den Lille skænkede Theen og skød Koppen hen til ham.

Hubert drak sin The ud og saa' op.

„Mine Venner,“ sagde han. „Jeg har noget at tale med Dem om.“

Petersen bankede i Bordet:

„Vær stille!“

„Naa," sagde Amelung. „De behøver ikke at fare saadan op."

Hubert rejste sig og begyndte at gaa frem og tilbage over Gulvet.

„Hør efter," sagde han. „Hvad jeg vil sige Dem nu, har jeg overvejet nøje. Allerede længe har jeg indset, at jeg maatte tage en Bestemmelse, og de seneste Begivenheder har kun fremskyndet den: Jeg ønsker ikke at være Medlem af „Hypatia" herefter, og jeg trækker mig derfor tilbage."

„Det har De ikke Lov til!" udbrød Amelung. „Jeg protesterer! Vi protesterer alle!"

„Det er mig ganske ligegyldigt. Jeg gaar min Vej, og jeg vil se, hvorledes De vil forhindre det."

„Kære Hubert, det er ikke Deres Mening," sagde Petersen. „Hvad skal der saa blive af os? Vi kan sletikke undvære Dem. Tænk paa vore Formaal, paa vort hele sociale Arbejde. Det er sandt, og vi vil ikke forsøge at benægte det, at vi næppe er uangribelige i vore Handlinger. Vi har undertiden fejlet; men vore Forsætter er de bedste, vore Idealer er de samme som før, vor Stræben er uforandret. Husk dog, at vi er Brødre, og at vor første Grundsætning er denne: Du skal elske din Næste som dig selv."

„De erindrer det endnu," sagde Hubert. „Jeg antog, at man her for længe siden havde glemt disse Ord. Imidlertid, jeg er træt og ked af det hele. Jeg tror endnu paa vore Idealer, men jeg tror ikke, at vi er de rette Mænd. Det forekommer

mig, at vi i det halve Aar, der er gaaet, har haft ganske andre Formaal end de, for hvis Skyld vi stiftede det nye Samfund. Jeg henvender mig til Dem, Amelung: Hvor ofte har De ikke udtalt, at vi skulde være Eksemplet, Lyset, der skinnede? Jeg saa' Dem i Aftes her, dansende med en Pige fra Gaden —."

„En stakkels Kvinde!" sagde Amelung. „En beklagelsesværdig Skabning, som vilde have gaaet tilgrunde, uden at Livet havde skænket hende et Smil!"

„Naa," bemærkede Phil. „Det forekommer mig dog, at hun smilte ganske monumentalt, da De killede hende paa Ryggen."

„Det er en Misforstaaelse," svarte Amelung. „Hun havde paa en eller anden Maade tabt et Stykke Sukker ned under Kjolelivet, og jeg vilde hjælpe hende med at faa det op. Det er det hele. Men De er fjendsk imod mig, fordi jeg har afsløret Deres Forhold til Frøken Hansen; det forstaar jeg godt."

„Hvadfornoget! Hvad mener De med det!" sagde den Lille. „Tag Dem lidt i Agt! Det vil jeg bare sige Dem."

„Ja," sagde Phil. „Jeg synes, De skulde betænke Dem to Gange, før De krænker en Dame, en Ligestillet, en Broder, med Hentydninger, som kunde misforstaas."

Amelung blev vred.

„Nej, hør nu!" sagde han. „Det gaar for vidt.

Jeg har hidtil ladet som ingenting; men naar De virkelig vil spille den Forargede, saa maa jeg ialtfald have Lov til at bemærke, at det er en underlig Tid, De vælger til at holde Foredrag paa for Frøknen."

„Jeg forstaar Dem ikke," svarede Phil. „Lad os holde op; vi vil dog ikke komme til nogen Forstaaelse."

„Javist saa!" udbrød Amelung. „Nu trækker De i Land. Men jeg fastholder min Udtalelse; det er en højst mærkelig Tid, paa hvilken De holder Foredrag for Frøknen! Om Natten, hvad!"

„Om Natten . . ."

„Hvorfor bliver De rød i Ansigtet?"

„Jeg bliver aldeles ikke rød i Ansigtet," sagde Phil og rejste sig. „Som sagt, jeg synes, vi skulde holde op. Spørg De Frøknen selv, saa vil De faa at vide, at jeg aldrig nogensinde har holdt Foredrag for hende om Natten."

„Naa," sagde Hubert. „Alt dette vedkommer mig ikke. Maa jeg blot, forinden jeg gaar, give Dem nogle Meddelelser om „Hypatia"s Forhold i Almindelighed."

„Det er altsaa Deres bestemte Hensigt at forlade os," spurgte Petersen. „Vel! saa gaar jeg ogsaa."

„Naar De begge trækker Dem tilbage, gør jeg det samme," sagde Amelung. „Vi vil saa lade Kristian Phil og Frøknen overtage Forretningen."

„Javist!" sagde Phil. „Det kunde De lide: at

jeg alene skulde hæfte for alle Forpligtelser! En smuk Tanke, nydelig udtænkt. Men det bliver der ikke noget af. Naar De alle gaar, saa gaar jeg med! Det kan jeg forsikre Dem."

„Ja, jeg vil virkelig ikke blive alene tilbage," sagde den Lille. „Det ved Gud jeg ikke vil! Men hvad der er mit, det vil jeg have med mig. Og jeg har vel ogsaa Part i det øvrige, naar vi skal til at gøre op."

„Hør lidt!" udbrød Petersen. „Hør lidt: jeg faar en Ide!"

„Lad os høre," sagde Amelung.

„En udmærket Ide! Hør efter: „Hypatia" er jo i dette Øjeblik faktisk ophævet, eftersom alle Medlemmerne er udtraadt. Det nye Samfund eksisterer altsaa ikke mere. Jeg vil ikke dvæle ved Aarsagerne til denne sørgelige Kendsgærning. For endel maa man vistnok give Hubert Ret: Aarsagen til Forfaldet laa i Medlemmernes Uduelighed, deres Trættekærhed, deres forkastelige Hang til intetsigende Demonstrationer. Med saadanne Medlemmer maatte det ende, som det endte. Ingen vil overraskes ved at erfare Udfaldet. „Hypatia" er død, men Ideen lever; og før eller senere vil der komme nogen, som tager den op. Min Tanke er den: Vi bør ikke tillade nogen at tage den op. Vi bør selv træde til. To Grunde taler derfor: for det første har vi indvundet endel Erfaringer, som bedre sætter os istand til at bedømme Forhold og Mennesker; og for det andet ejer vi „Hypatia"s Efter-

ladenskaber, Lokaler, Inventar, Effekter og alt øvrigt. Hvad er naturligere, end at netop vi forsøger at gennemføre, hvad „Hypatia“ ikke evnede? Jeg taler udfra et ideelt Standpunkt, og jeg vil se den, som vil trække sig tilbage under disse Omstændigheder.“

„Aldrig!“ udbrød Amelung. „Det maa saa gaa, som det vil; men man skal ikke sige om os, at vi i et afgørende Øjeblik satte Hensynet til os selv over Hensynet til det højeste.“

„Nej,“ sagde Phil. „Det skal man ikke. Det vil vi ikke taale. Hvor ofte vi end skuffes, har vi dog Ret til at bevare Haabet!“

„Hvad siger De, Hubert?“

„Jeg siger, at jeg vilde være mere tillidsfuld, hvis ikke de, som nu saa ivrigt ønske at opretholde Ideen, var just de samme, som fornægtede den saa ofte før.“

„Men vi er jo netop ikke de samme!“ udbrød Petersen. „De tager Fejl. Vi har Erfaring, vi har været i Ilden, vi har lært at tage os i Agt. — Mellem os og hine, som for et halvt Aar siden stiftede „Hypatia“, ligger der et svælgende Dyb!“

Hubert tav. Han gik lidt frem og tilbage i Tanker.

„Nuvel; jeg vil være med,“ sagde han. „Men paa een Betingelse.“

„Bravo! Lad os høre Deres Betingelse.“

„De erindrer, at da vi i sin Tid stiftede „Hypatia“, vedtog vi visse Grundsætninger, visse Regler,

som udtrykte, at det nye Samfund var et anarkistisk. Vi forbeholdt os imidlertid at revidere disse Regler engang senere. Dette er just min Betingelse: Jeg ønsker, at Reglerne revideres saaledes, at det anarkistiske bortfalder. Jeg indrømmer, at dette er en Forringelse af Idealet; men det er ialtfald en Forringelse, som jeg ikke har nødvendiggjort."

„Naa, saaledes," sagde Amelung. „De vil være Diktator!"

„Det ved De godt, jeg ikke vil. Men det er sandt, at jeg ønsker at hidføre en Forandring. Det hjælper ikke, at vi fordømmer et fordærvet Kultursamfund, saalænge vi selv endnu ved vor Opførsel og vore Vaner godkender det. For at give Eksemplet, maa man begynde med sig selv. Enten-Eller! Enten maa man holde sig til den Kultur, som man ikke kan undvære, og i saa Fald kan vi godt gaa hver til sit. Eller man maa bryde med alt, kuldkaste de Begreber, vore Opdragere har indpodet os og søge at nærme sig Naturen. Noget tredje gives ikke. Hvad foretrækker man?"

„De taler om at nærme sig Naturen," svarte Amelung. „Men det kan dog umulig være Deres Mening, at vi skal gaa klædt i Skind, nære os af Urter og Honning og selv rulle de Cigarer, vi ryger!"

„Alt dette er det underordnede," sagde Hubert. „Naar jeg siger, at vi bør nærme os Naturen, mener jeg, at vi bør tilegne os simplere Livsvaner, mere ligefremme Anskuelser, en enklere Moral.

Intet i Verden er saa indviklet, at man ikke skulde kunne træffe en Afgørelse alene ved Hjælp af de oprindelige Begreber: Ret og Uret. Hvad behøves der mere?"

„Det er rigtigt," udbrød Petersen. „Deres Tanke er uforlignelig, og jeg billiger den. Vil De vente et Øjeblik . . ."

Og han tog et Papir frem og begyndte at skrive.

XXVIII.

„Er det Meningen, at vi ikke maa drikke Kaffe herefter?" spurgte den Lille.

„Nej, vist ikke," sagde Amelung. „Kaffe er et Naturprodukt. Kom De kun med Deres Mokka."

Phil vendte sig til Petersen:

„Hvad er det, De skriver der?" spurgte han.

„De skal straks faa det at vide. — Sig mig, har man noget imod, at vi beholder Navnet „Hypatia" for den nystiftede Forening?"

„Nej," svarte Amelung. „Navnet er godt nok. Lad os kun beholde det."

Petersen lagde Pennen fra sig.

„Vel. Vil De saa høre," sagde han.

Og han læste:

Vi undertegnede Stiftere af „Hypatia" afgiver herved følgende

ERKLÆRING.

Det er en uimodsigelig Kendsgærning, at Naturen har medgivet ethvert Væsen Selvopholdelsesdrift, der hos Mennesket ytrer sig som Trangen til Lykke. Men Lykken bestaar fornemmelig deri, at vi er i Harmoni med os selv og vore Omgivelser. Denne Harmoni erhverver vi i samme Grad, som vi lever i Overensstemmelse med Naturen, d. v. s.: naar vi følger de Anlæg og Anvisninger, som Naturen oprindelig har udstyret os med. I samme Grad, som vi fjærner os fra disse og søger Lykken ad kunstig Vej, vil vi erfare, at vor Stræben er omsonst: Harmonien opløser sig i Disharmonier, og Lykken, som vi jager efter, bortflygter.

Naturen er Menneskets eneste rette Opdrager. Ethvert Forsøg paa at unddrage sig dens Forskrifter vil ufejlbarlig ende med Fortrydelse og Skam.

Egenskaber som Dyd, Velvilje, Kærlighed, Uegennytte, Opofrelse, Medlidenhed er Oprindeligheder, som Naturen har indpodet os. Falskhed, Misundelse og Ufordragelighed er de Støtter, hvorpaa Samfundet hviler.

„Hypatia", der er stiftet som en Protest mod Samfundet, har til Program Tilbagevenden til Naturen og vil virke for Udbredelse af de Ideer, der tjener til Genoprettelse af Harmonien.

„Det er udmærket!“ sagde Amelung. „Vi maa bringe den Erklæring i næste Nummer af „Faklen“. Den er ganske udmærket.“

„Synes De?“ spurgte Phil. „Ved De hvad: jeg tror, at hvis man ønskede at opsætte et Aktstykke, som ikke Djævelen selv kunde hitte Rede i, saa skulde man overlade til vor Ven Petersen at forfatte det. — Hvad mener De, Hubert?“

„Aa,“ svarede Hubert. „De ved, hvor ringe Betydning jeg tillægger sligt. Jeg vil hellere se, at man lever fornuftigt, end at man opsætter Programmer. — Imidlertid, der er noget andet, som jeg ønsker at tale om, nogle Forandringer, jeg vil foreslaa, og som jeg haaber, De vil billige.“

„Lad os høre,“ sagde Petersen.

„Vel. Der er først dette med Fælleskassen — jeg finder det ikke formaalstjenligt, at man som hidtil udenvidere kan tage af Beholdningen uden at aflægge Regnskab. Jeg ønsker, at man herefter henvender sig til mig, naar man behøver Penge; og jeg vilde derfor anmode Dem om at overlade mig Deres Nøgler.“

„Hvadfornoget?“ udbrød Sprællen. „Vil De sætte os under Formynderskab! Det er for galt!“

„Som De vil. Men hvis man ikke mener at kunne gaa ind paa dette, vil man snart erfare noget andet. Situationen er alvorligere, end De tror. Som Sagerne staar i Øjeblikket, er „Hypatia“ ved at gaa fallit.“

„Hvad sagde De! Er det Deres Alvor?“

„Mit ramme Alvor. De maa altsaa enten føje mig i dette eller være forberedt paa at lukke en af Dagene."

„Men — kære Hubert! Det overrasker mig . . ."

„Virkelig. Men De indser formodentlig, at naar der skal være Penge til Hattefjær, Portierer, Palmer og Billeder, Vin, Cigarer, Mapper, Papir til Erklæringer og Protester, til Omkostninger ved Trykning af Bladet og til hundrede andre Ting, saa kan der kun blive faa tilrest til de nødvendige Udgifter."

„Om Forladelse," sagde Sprællen. „Maa jeg gøre opmærksom paa, at Bladet til Dato har givet Overskud: Syv Kroner og treogtyve Øre. Og det vil blive bedre efterhaanden."

„Jaja; men det var Nøglerne?"

„Hvad siger Frøken Hansen?" spurgte Phil.

„Hubert har Ret," sagde den Lille. „Jeg synes, man skulde give ham Nøglerne uden videre Snak. Desværre har jeg været saa uheldig at tabe min. Men jeg tror, jeg ved, hvor den er at finde; og naar jeg har fundet den, skal jeg bringe den med det samme."

„Det er godt," svarede Hubert. „Det er ikke fordi jeg mistror et eneste Menneske under Solen. Men hvad der gælder den ene, maa ogsaa gælde den anden."

„Men hvorledes?" spurgte Amelung. „Er „Hypatia" ikke længer noget socialt Samfund?"

„Jovist!" svarede Petersen. „Hvor kan De tvivle!

Nu som før er det vor Pligt at give Eksemplet. Just idet vi henholder os til Naturen, fordømmer vi jo Samfundet!"

„Hvad vil det egentlig sige, at vi henholder os til Naturen?" spurgte Phil.

„Forstaar De ikke det! Alt, hvad der er naturligt, er fornuftigt; alt, hvad der er unaturligt, er ufornuftigt. For at tale eksempelvis, saa er det en naturlig Moral, at jeg, hvis jeg ejer to Frakker, giver den ene bort til den, der ingen har."

„Men De ejer jo virkelig to Frakker!"

„Ganske vist. En Vinterfrakke og en Sommerpaletot. For imidlertid at vise Dem, at jeg mener det oprigtigt, vil jeg, saasnart der kommer Varme i Vejret, skænke min Vinterfrakke bort til den første Fattige, jeg møder paa Gaden."

„Ja," sagde Amelung. „Det kan De gøre, fordi De selv allerede har gaaet med den i fire Aar."

„Om Forladelse. Frakken er meget god. Og naar den faar nyt For og en anden Krave, vil den endog være ganske præsentabel."

„Det er muligt. Men for at være konsekvent burde De selv bekoste Istandsættelsen, før De giver den bort."

„Det vil jeg gøre, hvis jeg til den Tid faar Raad dertil. Men De selv — føler De Dem ikke opfordret til at handle ligesaa?"

„Naturligvis. — Forresten maa jeg bemærke, at Velgørenhed næppe er vor Opgave."

„De tager Fejl," sagde Hubert. „Theorier og

Idealer kan være gode nok; men at hjælpe dem, der trænger, er bedre. Jeg haaber, at vi herefter vil anstrænge os noget mere end hidtil i den Henseende. Tro De mig, naar Menneskene lærer at hjælpe hverandre, er igrunden alle sociale Spørgsmaal løst. — Imidlertid, for Øjeblikket gælder det for os om at komme over de Vanskeligheder, som formørker vore Udsigter. Vi maa derfor alle indskrænke os. Det er ikke alene naturligt, det er tillige nødvendigt."

„Jeg vil sige Dem noget," sagde Phil. „De ved, at jeg i mit Liv har prøvet forskelligt og drevet mangeslags Haandteringer; foruden meget andet har jeg saaledes ogsaa forsøgt mig baade som Snedker og Maler. De omtalte, at de to Lejligheder, vi har staaende ledige, trænger til en Hovedreparation, forinden vi kan leje dem ud. Jeg vil gøre dette for at bidrage mit til, at vi kan komme igennem uden altfor store Udgifter. Desuden tilbyder jeg at barbere Dem alle to Gange om Ugen, eller iøvrigt naarsomhelst De maatte ønske det."

„Nej Tak!" sagde Amelung. „Jeg holder ikke af at komme under Deres Ragekniv."

„Naa," svarede Phil. „De har maaske til Hensigt at indskrænke Dem paa andre Omraader? For Eksempel med Hensyn til Deres Cigarforbrug? Det skulde De gøre. I Deres Sted vilde jeg helt afskaffe Cigarerne og istedetfor ryge Pibe, som er langt billigere."

„De har altid travlt med mine Cigarer," sagde

Amelung fortrædelig. „Cigarer er for mig en Livsbetingelse. Kan man forlange, at jeg skal afskaffe en Livsbetingelse! Desuden vil jeg gøre opmærksom paa, at Cigarrygning er det naturlige, hvorimod Piben er et Kulturprodukt. Har De maaske nogensinde set en Haleneger med Pibe? Lad mig altsaa være fri for Deres Bemærkninger; de passer sig ikke, naar vi skal se Sagen fra den naturlige Side."

„Jeg tror, man her er tilbøjelig til at forveksle to Ting," sagde Hubert. „Naar vi ønsker at være naturlige, vil det ikke sige det samme som, at vi tilsigter at nærme os den Vildes Standpunkt. Den naturlige Moral, som vi anerkender, er ikke Hottentottens eller Siux-Indianerens, men en saadan, som foruden alle Theorier alene har sit Udspring i det ædle Sindelag. Det er derfor en Fejltagelse at mene, at alt, hvad der er naturligt, udenvidere skulde være tilladt. Dette er paa ingen Maade Tilfældet."

XXIX.

Det var en Aften nogen Tid derefter.

Petersen, Amelung, Kristian Phil og Frøken Hansen sad omkring Bordet. En almindelig Misfornøjelse syntes i Øjeblikket at have kastet sin Skygge over Forsamlingen.

„Naar jeg skal være oprigtig," bemærkede Amelung, „saa forekommer det mig, at siden vi begyndte med denne naturlige Moral, er „Hypatia" bleven et mindre hyggeligt Opholdssted. Det er ialtfald ikke det, jeg havde tænkt mig."

„Hvorledes mener De?" spurgte Petersen. „Lad os engang høre, hvad De har at indvende."

„Jeg har det at indvende, at siden denne saakaldte naturlige Moral har faaet Indpas, er alting her bleven vanskeligere. Der er hundrede Ting, jeg kunde beklage mig over. For at nævne en enkelt: Hvad er det for Retter, man byder os til Middagen nu? Ærter, Vandgrød, Suppe, Labskovs! Og jeg kan ikke fordrage Vandgrød; jeg faar ondt blot ved Lugten af gule Ærter! Jeg siger Dem, jeg vil ikke finde mig deri! Det er ikke fordi, jeg sætter Pris paa kunstige og krydrede Maaltider; men jeg er heller ingen Svinetønde, i hvilken man kan hælde alt!"

„Hovedsagen er, at man bliver mæt. Vore Maaltider er baade gode og sunde. Og desuden ved De jo, at vi maa spare."

„Ja, spare! Kalder De det at spare, at vi skal bespise alle Kvarterets Fattige! Frøken Hansen fortæller, at der hver Eftermiddag mellem fire og fem stiller et halvt Dusin Kvindemennesker i Køkkenet og faar Middagsmad gratis udleveret. Atter et af Huberts Paafund! Man fremmer ikke Initiativet hos Folk ved at give dem gratis Middagsmad. Det ender Gud hjælpe mig med, at man vil forlange at

spise ved Bordet her, og saa kan vi andre indtage vore Maaltider i Køkkenet! Nej, der er Maade med alting."

„Ja, ved De," sagde den Lille. „Jeg tror virkelig, det er Huberts Hensigt at ville foranstalte en Slags offentlig Bespisning her om Eftermiddagen."

„Naturligvis! Hvorfor ikke? Lad os kun omdanne „Hypatia" til Asyl! Jo før, des bedre. Det skal slet ikke undre mig, om vi ogsaa faar arrangeret Vuggestue om en lille Tid. — Nej, jeg siger Dem, at den naturlige Moral fører os Fanden i Vold med det allerførste. Det er min Mening."

I det samme blev Døren aabnet, og Hubert traadte ind. Han var ledsaget af et Kvindemenneske, som havde med sig et Barn, en lille Pige. Kvinden var fattigt klædt, havde et Sjal over sig og syntes under Sjalet at bære noget, som hun omhyggelig trykkede tæt op til sig.

„Naa, kom kun frem i Stuen," sagde Hubert. „Sæt Dem."

„Det er for galt; det er min Salighed for galt," mumlede Amelung forarget. Han rejste sig og begyndte at gaa frem og tilbage.

Kvinden traadte tøvende nærmere; hun blev staaende og saa' hastig fra den ene til den anden.

„Sæt Dem nu," vedblev Hubert. „Se her — lad, som om De er hjemme . . ."

Den Lille rejste sig:

„Jeg tror ikke, vi har noget Middagsmad," sagde

hun bestemt. „Det, der blev tilovers, gav jeg bort i Eftermiddags."

„Kom med, hvad De har," sagde Hubert.

Amelung vedblev at gaa frem og tilbage. Han standsede:

„Hvor har De fundet det Fruentimmer?" spurgte han.

„Stakkels Tøs! Hun gik herhenne i Gaden. Hun er sulten," svarede Hubert.

Kvinden satte sig. Hun blev siddende ubevægelig og saa' ned i Gulvet, sløv og ligegyldig. Den lille Pige trykkede sig sky op til hende. Inde under Sjalet lød i det samme nogle spæde Klynk.

„Naa, Tak!" mumlede Amelung. „Der er een til! Det er nydeligt. Hun er rimeligvis næppe tyve Aar, efter hendes Udseende at dømme, og har allerede to Børn! Det lader til, at vi alle her hylder den naturlige Moral."

Den Lille kom ind fra Køkkenet og satte en Tallerken med Smørrebrød paa Bordet.

„Værsgod," sagde hun.

Kvinden tog et Stykke Mad og rakte det til Pigebarnet, som straks begyndte at spise.

Amelung var kommen nærmere; han stod og saa' paa dette.

„Naa, det lader til, at det smager hende," sagde han. „Hvor gammel er Stumpen?"

„Fem Aar," sagde Moderen.

„Jeg kan godt lide Smaabørn. De er søde i den Alder. Men hvorfor spiser De ikke? Spis bare væk!

Vi har mere derude. — Aa, Frøken Hansen; jeg tror, De kommer til at skære et Par Stykker til."

„Det synes næsten, som om vor Ven Amelung for Øjeblikket lader ude af Betragtning, at det ikke er Velgørenhed, Samfundet trænger til," bemærkede Petersen.

„Aldeles ikke!" svarede Sprællen. „Aldeles ikke! Jeg staar ved, hvad jeg har sagt. Og naar jeg tilfældigvis handler anderledes, gør jeg det med al Reservation og under Protest."

„Naturligvis. Ønsker De Protesten protokolleret?"

„Aa, De skal sletikke gøre Forsøg paa at være morsom," sagde Amelung. „Tro De mig, i den Retning er De saa sagesløs som Manden i Maanen."

Petersen vendte sig til Kvinden:

„Har De ingen Steder at være?" spurgte han.

Hun rystede paa Hovedet:

„Jeg ved ikke," sagde hun. „Ikke før imorgen . . ."

„Det forstaar jeg ikke. Naa, det er ogsaa det samme. — Jeg antager, at jeg kan sove inde hos Dem, Phil; saa kan hun benytte mit Værelse denne Nat."

„Det er nu alligevel ubetænksomt," sagde Sprællen, da Kvinden var gaaet til Ro. „Hvad skal vi nu gøre imorgen tidlig? Naturligvis har hun intet Tilholdssted; og vi kan dog formodentlig ikke saadan uden videre jage hende ud. Der har vi Skandalen! Og hvad er hun for En? Hvor kommer

hun fra? Og saa disse Børn! Det er i højeste Grad betænkeligt."

„Jaja, lad os tale derom imorgen," sagde Petersen. „Men jeg synes, at vor Ven Hubert ser saa alvorlig ud. Hvad er der ivejen for Dem, kære Ven?"

„Det skal jeg sige Dem," svarede Hubert. „Der mangler fem og fyrretyve Kroner i Fælleskassen."

„Hvordan mener De?"

„Forleden, da jeg opgjorde Regnskabet, var der tyve Kroner for lidt. Jeg nævnede intet derom, fordi der maaske kunde være indløbet Udgifter, som jeg ikke i Øjeblikket erindrede. Men iforgaars manglede der atter femten, og i Morges, da jeg talte efter, savnede jeg i alt fem og fyrretyve Kroner."

„Ja, jeg har ikke taget en eneste rød Øre; det tør jeg sværge paa!" sagde den Lille. „Det haaber jeg heller ikke, De tror om mig."

„Er De vis paa, det forholder sig, som De siger?" spurgte Phil.

„Naturligvis."

„Vi maa lade Sagen undersøge af Politiet," sagde Amelung.

„Nej," svarede Hubert. „Vi har ikke her noget med Politiet at gøre. Og forresten, det er jo heller ikke udelukket, at Pengene kommer tilveje. Lad os se Tiden an . . ."

XXX.

Tidlig den næste Morgen ventede man forgæves paa den Lille, som ellers præcis plejede at servere Morgenkaffen.

„Maaske hun er syg," sagde Phil og bankede paa hendes Dør. Da ingen svarede, lukkede han op og kiggede ind:

„Hun er her ikke. Saa er hun formodentlig blot løbet hen til Bageren."

„Her ligger et Brev," sagde Petersen. „Det er til Hubert. Jeg synes, jeg genkender Frøknens Skrift."

Han rakte Brevet til Hubert, som brød det og læste Underskriften.

„Ja, det er fra Frøken Hansen," sagde han.

„Hvad skriver hun?"

„Jeg skal læse det for Dem."

Hr. Hubert.

Hvis De tror, at jeg vil være Medlem af Deres Forening og være mistænkt for at stjæle af Kassen, tager De Fejl. Jeg vil ikke finde mig i alting, og jeg er ikke noget Fikserbillede. Og jeg er for længe siden ked af alt det Vrøvl, som jeg har faaet nok af, og derfor gaar jeg min Vej. Farvel og Tak.

Ærbødigt

Sofie Hansen.

„Naa," sagde Sprællen og vendte sig til Phil. „Dette her har De ikke rigtig haft Held med."

Phil blev højrød i Ansigtet og lod, som om han smilte. Straks efter blev han arrig.

„Hvad skal det sige?" spurgte han. „Hvad kommer det mig ved."

„Jeg mener: med Hensyn til Foredragene. Jeg er bange for, at De fra Begyndelsen har anlagt dem for skematisk. Eller De har været for vidtløftig. Tror De ikke?"

Phil sagde ingenting.

„Hvad gør vi nu?" spurgte Petersen. „Ja, foreløbig maa vi vel spise ude, indtil vi paa en eller anden Maade kan faa en Ordning paa Forholdene."

„Hør lidt!" udbrød Amelung. „Kvindemennesket fra i Aftes —! Hun maa dog i alt Fald kunne lave en Taar Kaffe til os."

„De siger noget!" sagde Petersen. „Hun maa op med det samme."

Han bankede paa Døren. Ingen svarede. Han bankede stærkere.

„De skal se: hun er saamænd ogsaa forduftet!" bemærkede Amelung.

Petersen aabnede forsigtig Døren og gik ind.

Et Øjeblik efter kom han farende ud, forvildet og bestyrtet.

„Naa, skynd Dem!" sagde Sprællen. „Er hun død? Eller hvad?"

„Hun er væk!"

„Er det det Hele? Og straks behager De at arrangere Panik!"

„Men Barnet! Barnet! Den mindste — den ligger derinde!"

„Hvad siger De! Det er umuligt!"

Alle styrtede ind. Petersen lettede ved Tæppet.

„Naa," sagde han. „Hvad mener De?"

De stod der omkring Sengen. Ingen af dem sagde noget.

„Det er en Pige," bemærkede Phil om en Stund.

„Maaske kommer Moderen tilbage om lidt," sagde Hubert.

„Om lidt!" udbrød Petersen. „Nej, hun kommer saamænd aldrig tilbage. Aldrig!"

„Det er oprørende!" sagde Amelung. „Saadant et Fruentimmer!"

„Naa," sagde Hubert. „Hun har jo været fortvivlet, ude af sig selv. Hun har ikke set nogen Udvej, og hun har sagt til sig selv, at Barnet her var hos Folk, som kunde tage sig af det . . ."

„De betragter det maaske ovenikøbet som en Kompliment, skal vi se!" udbrød Sprællen. „Men det siger jeg Dem: Barnepige vil jeg ikke være!"

„Hvor gammel tror De, den er?" spurgte Petersen. „Et Aar? Halvandet? To?"

„Ja, saadan noget," mente Hubert.

„Hvor vil De hen?" sagde Phil. „Enhver kan jo se, at det er et Pattebarn."

„Mon den har lært at gaa?"

„Vi maa forsøge," sagde Sprællen. Han satte Barnet ned paa Gulvet, løftede det under Armene og førte det frem i Stuen.

„Pas paa," sagde han. „Bevæger hun Benene?"

De stod der og passede paa.

„Jeg synes ikke, hun flytter Fødderne rigtig," sagde Hubert.

„Nej," bemærkede Phil. „Hun flytter dem begge paa een Gang."

„De maa jo selv kunne mærke, om hun støtter paa Benene," sagde Petersen.

„Hvordan Pokker skulde jeg kunne mærke det!" svarede Sprællen arrigt. Han var mørkerød i Ansigtet af Anstrængelse. „Tror De, hun falder, hvis jeg slipper hende?"

Han slap i det samme. Barnet faldt om paa Gulvet og gav sig til at skrige højt.

„Det er ikke til at holde ud at høre paa," sagde Sprællen. Han tog den Lille og lagde hende op i Sengen igen.

„Ja, det er godt nok," bemærkede Petersen. „Men hvad gør vi nu?"

„Aa, hun skriger naturligvis, fordi hun er sulten," sagde Phil. „Alle Børn skriger, naar de er sultne."

„Hvad skal vi give hende at spise?" spurgte Hubert. „Hvad har vi i Køkkenet?"

„Vi har Ost, Flæsk, røget Skinke, Tvebakker, Biskuit, Rugbrød og Franskbrød."

„Har vi ikke Mælk?"

„Det tror jeg ikke; men vi har Fløde.“

„Lad os prøve at give hende Fløde og Franskbrød.“

Phil gik ud i Køkkenet og kom tilbage med Flødekanden, en Tallerken og et Franskbrød.

„Hvordan har De tænkt at arrangere det?“ spurgte han.

„Det er let nok,“ sagde Sprællen. „Lad mig ...“

Han hældte Fløden i Tallerkenen og smuldrede Franskbrødet i Fløden.

„Tror De, hun kan taale det,“ sagde Petersen. „De maa vist komme mere Fløde i.“

„Lad De bare mig derom,“ svarede Amelung. „Jeg er ikke færdig endnu. Naar jeg er færdig, kan De anbringe Deres Bemærkninger. — Sesaa, kom her med Tøsen.“

Hubert rakte ham den Lille. Han satte hende paa Knæet og begyndte at made hende.

„Det gaar jo storartet!“ sagde Petersen.

„Ikkesandt! Hvad vilde De gøre, hvis jeg ikke var her? Naar hun nu har spist, skal hun sove et Par Timers Tid, og vi kan saa i Fred aftale, hvorledes vi skal forholde os. De maa nemlig ikke tro, at jeg har i Sinde vedblivende herefter at tage mig af Ungen.“

Han lagde Barnet hen i Sengen; det lukkede Øjnene og faldt straks efter i Søvn. De gik ud af Stuen, og Amelung trak forsigtig Døren i efter sig.

„Det er frygteligt med saadan En!“ bemærkede Petersen.

„Jeg sagde det iforvejen!“ udbrød Phil. „Lad os aldrig faa Kvinder ind i „Hypatia“! Og nu har vi faaet den, der er værre end alle de andre!“

„Hør nu,“ sagde Hubert. „Jeg foreslaar, at vi opsætter til i Aften at tage Bestemmelse om dette Barn. Jeg tror endnu, at Moderen vil komme. Lad os ialtfald se Dagen an.“

„Jeg skal gærne blive herhjemme i Formiddag og holde Øje med hende,“ sagde Phil.

„Det er godt,“ svarede Amelung. „Jeg kommer hjem idag Klokken tre; saa skal jeg afløse Dem. — Men hør! Skriger hun ikke derinde? Aa, Phil, se efter, om hun er vaagen; men gaa stille over Gulvet.“

Phil gik ind og kom tilbage med den Lille i Favnen.

„Jeg ved ikke, hvad vi skal gøre,“ sagde han. „Dette her er meget vanskeligt. Saavidt jeg kan forstaa, trænger hun til at gøres i Stand.“

„Naa, ja,“ sagde Sprællen. „Intet er lettere. De maa have et Fad med varmt Vand, en Svamp og et Haandklæde.‘

„Det kan jeg ikke indlade mig paa. Jeg er ganske ukendt med den Slags. Forresten er det Deres Skyld; De kunde have ladet være med at give hende saa meget at spise. — Vil De ikke tage hende?“

„Undskyld," sagde Sprællen. „Jeg skal gaa nu; jeg har travlt . . ."

„Hør lidt! Nu ved jeg det!" sagde Petersen. „Vi sender Bud til Madam Jensen, som bor oppe paa Kvisten!"

„Ja, det er udmærket! Maaske vil vi kunne faa hende til at tage Barnet i Pleje indtil videre," sagde Hubert. „Vil De løbe op og bede hende komme herned med det samme."

„O ja! Og skynd Dem!" sagde Phil.

XXXI.

„Oprigtig talt," begyndte Amelung, da de om Aftnen sad sammen. „Oprigtig talt, saa finder jeg ikke, at de Resultater, vi opnaar, staar i Forhold til vore Anstrængelser. Alle bedrager os, alle bebyrder os med Vanskeligheder. Det er godt nok, at vi er istand til at kunne hjælpe adskillige, som henvender sig til os; det er godt nok, siger jeg; men der er heller ingen Mening i, at vi skal arbejde for andre."

„Ganske vist," svarede Hubert. „Naar De ikke selv finder nogen Tilfredsstillelse derved, saa er der ingen Mening deri for Deres Vedkommende."

„De misforstaar mig. Det er ikke Mangel paa Følelse for andre, der bringer mig til at tale saa-

ledes. Tværtimod; jeg finder netop, at vi ikke udretter tilstrækkeligt."

„De har vist et eller andet, De vil foreslaa," bemærkede Petersen.

„Jeg vil opfordre til, at vi lader vort Lys skinne stærkere. Vore Idealer gaar for Lud og koldt Vand. Lad os aldrig glemme, at vi ikke er neutrale. Vi befinder os i Krig. Den bedste Maade at føre Krig paa, er at angribe. Jeg foreslaar, at vi indbyder til et stort, offentligt Møde i „Hypatia", hvorved vi vil faa Lejlighed til at fremsætte vore Anskuelser for Folket."

„Ja," sagde Petersen. „Det er udmærket! Jeg billiger Deres Ide. Hvorfor skal vi arbejde i Mørket og i Blinde? Vor Kritik maa sættes i System. Vi kan ikke liste os gennem Konsekvenserne. Enten er vi Oprørere, eller vi er det ikke! Det er ogsaa det, jeg har imod vort Blad, at det er ikke tilstrækkelig oprørsk."

„Undskyld," svarede Amelung. „Bladet bragte dog i sidste Nummer en Undersøgelse af Begrebet Myndigheder, og denne Undersøgelse sluttede med en Opfordring til at udslette det hele Begreb."

Petersen trak paa Skulderen.

„Skal det kaldes Oprør at opfordre til at udslette Begreber! Havde De endda opfordret til at udslette Personerne, som repræsenterer disse Begreber, det vilde have været en anden Sag. — Men lad os tale om Mødet."

„Et Øjeblik!" sagde Hubert. „Det var Bladet:

Jeg maa meddele, at vort Budget ikke kan bære dette Foretagende. Vi maa ophøre med Udgivelsen."

„Hvad sagde De! — Ophøre!"

„Som jeg siger. Vi har ikke Raad til at udgive noget Blad."

Amelung rejste sig; han var ophidset, men tvang sig til at være rolig:

„Kære Ven — jeg formoder, at det er Deres Spøg."

„Paa ingen Maade. „Faklen" har i sidste Maaned givet et Underskud af seks og halvtredsindstyve Kroner. Det er formeget."

„Seks og halvtredsindstyve Kroner!" udbrød Amelung. „Og det vil De tale om! Tænker De ikke paa Idealerne? Regner De ikke med den Sum af Kultur, af Kundskab og Oplysning, som vort Blad bringer ud til Folket?"

„De tager fejl," svarede Hubert. „Her er ikke Tale om Folket. Vor Abonnementsprotokol udviser, at „Faklen" holdes af seks og tredive Mennesker, siger og skriver seks og tredive, hvoraf de tyve endnu skylder for to Maaneder."

„Vel! Meget vel! Altsaa seks og tredive. Jeg sætter, at alene de tredive af disse er Familiefædre med Kone og to voksne Sønner hver. Det giver straks hundrede og tyve Personer, som ved os paavirkes til selvstændig Tænkning! Sætter vi endvidere, at af de tredive blot ti har hver to Sønnesønner, bliver det et hundrede og firsinds-

tyve. Regner vi dernæst Venner og Bekendte af disse hundrede og firs, kan vi uden Overdrivelse sige, at mindst fem hundrede Mennesker gennem vort Blad opøves til aandelig Modenhed, til Retfærdighed og Trods. Ved De, hvad fem hundrede Mennesker, som stræber efter Retfærdighed, betyder i et Samfund! Vorherre vilde spare Sodoma, hvis der i Byen havde været blot syv Oprigtige. Og De — De vil inddrage „Faklen", slukke Lyset for fem hundrede, som hungrer og tørster efter Sandhed! Hvorfor? For seks og halvtredsindstyve Kroners Skyld! Lumpne seks og halvtredsindstyve Kroner! Til at opretholde Ideen har vi ikke Raad, men vel til alt andet! Vi har Raad til gratis at bespise et hundrede Mennesker om Ugen, til at samle Folk op fra Gaden, til at adoptere Fremmedes Unger og holde dem i Pleje — Ved den hellige Nemesis: Jeg sætter Dem i Bladet!"

Det bankede paa Døren. Kristian Phil gik hen og lukkede op:

„Aa, Amelung — her er en Politibetjent, som spørger efter Dem."

„En Politibetjent — Hvordan? Det er en Misforstaaelse. Hvad vil den Mand? Jeg er ikke hjemme."

Phil lukkede og kom tilbage:

„Her er en Seddel, som jeg modtog af ham; den er til Dem."

Amelung tog Sedlen og læste. Han sad lidt.

„Det er en Tilsigelse," sagde han. „Jeg skal møde hos Politidirektøren imorgen mellem to og fire."

„Er det virkelig sandt!" udbrød Petersen. „Det er jo udmærket! Formodentlig er det i Anledning af Artiklen i „Faklen". Kan De se: Vi kommer os! Vi tiltvinger os Opmærksomhed!"

„Ja Tak! Men enhver Ting kan ses fra flere Sider, og jeg tilstaar, at det tiltaler mig ikke at komme i Spjældet — selv om jeg forud er sikker paa Deres Beundring."

„Hvorledes! Det forekommer mig virkelig, at De er nervøs?"

„Jeg — hvor vil De hen!"

„Har De i Sinde at efterkomme Tilsigelsen?"

„Naturligvis."

„Naturligvis, siger De! Hør lidt: Deres Praksis er Pokkers langt borte fra Deres Theori — ialtfald hvad angaar Begrebet Myndigheder".

„Aa, kære Ven, gør mig den Tjeneste at udtrykke Dem lidt mindre ligefremt. Her er ikke Tale om Begreber, men om, at en Mand maa tage sit Ansvar."

„De er ikke egentlig begejstret ved at tage det?"

„Begejstret! Jeg ved ikke, hvad det skal til med alle disse Bemærkninger. Jeg har lidt Hovedpine i Aften; det er det hele. Forresten tror jeg, at jeg vil gaa ind og lægge mig. Jeg trænger til Søvn."

„Men De glemmer Mødet!“

„Naa, det er sandt. Lad os tale derom imorgen Aften. — Godnat, mine Venner . . .“

XXXII

„Det var ganske rigtig min Artikkel i Bladet,“ oplyste Amelung Aftenen efter. „Man fandt ikke, at den var formaalstjenlig, og man ønskede at henlede min Opmærksomhed derpaa. Jeg forsøgte at debatere Æmnet, men naturligvis fandt jeg ingen Forstaaelse.“

„De meddelte vel, at „Faklen“ vilde gaa ind,“ bemærkede Phil.

„Jeg nævnede det i Forbigaaende, ja. — Men hør, det var Mødet, vi skulde tale om!“

„Hvorfor i det hele taget holde Møde?“ spurgte Hubert.

Amelung for op:

„Nej, ved De — Nu kan det være tilstrækkeligt! De inddrager mit Blad, De bestemmer egenmægtig alt, behandler som Undergivne Mænd, der i enhver Henseende er Deres Lige! Jeg siger: Mødet skal afholdes! Jeg vil ikke nu være med til at diskutere forfra Motiver og Hensigter. Ikke Diskusion, men Arbejde skal herefter være vor

Devise. Hvis man ikke vil lade mig raade i denne Sag, gaar jeg min Vej med det samme."

„De behøver ikke at tage det saaledes," sagde Hubert. „Naar De saameget ønsker at foranstalte dette Møde, vil jeg ikke trætte imod. — Men hvad er der ivejen med vor Ven Petersen i Aften? Hvorfor taler De ikke?"

Petersen, som havde siddet hensunken i Tanker, saa' op.

„Aa, det er ingenting," sagde han adspredt.

„Jovist. Lad os høre. Jeg kan forstaa, at De har noget paa Hjærte."

„Nu, ja; det er sandt. Jeg har virkelig noget paa Hjærte; og De vil blive forundret, naar De hører, hvad det drejer sig om."

Han rejste sig:

„Mine Venner — jeg vil betro Dem det: Jeg er det lykkeligste Menneske i Verden."

„Hvordan!" spurgte Sprællen. „De tænker vel ikke paa at gifte Dem? Det maa De ikke!"

„De har truffet det! — Ja, mine Venner . . ."

„Nej, holdt! Er De gal! Vil De svigte Idealerne for et Fruentimmers Skyld? Foretrækker De virkelig det aandløse og fordummende Samliv med en Kvinde fremfor at følges med os i Arbejdet for den hele Menneskehed? Det er umuligt! Jeg tror det ikke!"

„Lad mig tale —."

„Tal! Retfærdiggør Dem! Hvad har De at sige?"

„Hør mig, mine Venner. Ja, det er virkelig saaledes: Jeg tænker paa at gifte mig. Jeg har truffet en Kvinde —."

„Det er ingen Undskyldning," sagde Sprællen. „Det har De ikke Lov til. Det er imod Vedtægterne. — Og desuden skal De være Ordstyrer ved Mødet."

„For Pokker! Lad mig tale, siger jeg. Denne Kvinde, siger jeg Dem, har jeg kun set nogle faa Gange, men jeg ved med Bestemthed, at jeg elsker hende. Ogsaa hun elsker mig —."

Phil rystede paa Hovedet:

„De er naiv," sagde han.

„Hvad er det for en Kvinde?" spurgte Sprællen. „Jeg tør sværge paa, at De endnu ikke aner, om hun deler vore Anskuelser eller ikke!"

„Nej, derom ved jeg ganske vist intet, men —."

„Der har vi det! Og det byder De os! De generer Dem saamænd ikke! Hun er maaske ovenikøbet formuende, skal vi se? Ja, naturligvis. Med andre Ord: Den Kvinde, De kaster Dem i Støvet for, er en Bourgeoisidame, et af disse Væsner, som udmærket kan leve og more sig i et Samfund, hvor Millioner gaar til Grunde af Mangel paa Ernæring! Og De vil være Reformator! En nydelig Maade at reformere Samfundet paa!"

„Deres Bemærkninger er ugrundede," svarede Petersen. „Jeg har ikke sagt, at den unge Dame har Midler. Og jeg vil ikke finde mig i Deres

Spydigheder. Jeg svigter ikke nogen eller noget, fordi jeg elsker."

„Jo, De gør. I Stedet for Kærligheden til Menneskene i Almindelighed, sætter De Kærligheden til den Enkelte. Heri ligger det forkastelige, som jeg protesterer imod. De har ikke Lov til at gifte Dem uden videre. Der foreligger her et Tilfælde, som vi har glemt at tage i Betragtning, da vi stiftede „Hypatia". Vi maa nærmere undersøge Spørgsmaalet, og indtil det sker, maa De slaa denne Kærlighed af Hovedet. — Hermed foreslaar jeg, at vi gaar over til vort Æmne: det offentlige Møde."

„Nej, jeg forlanger, at man behandler min Sag først," sagde Petersen.

„Vi har ikke Tid til at beskæftige os med Deres Anliggender. Hvad der angaar den Enkelte, maa vige for Hensynet til det Almene. Her er det større Ting, det gælder. — Phil, vil De udtale Dem med Hensyn til Mødet."

„Lad os alligevel føje Petersen og undersøge, hvorledes vi bør stille os," foreslog Hubert. „Spørgsmaalet maa jo dog afgøres engang."

„Jeg ser det nok: man har ikke ret megen Interesse for mit Møde," sagde Sprællen. „Men som De vil! Lad os altsaa nærmere undersøge Spørgsmaalet, som er dette: Hvorvidt bør det billiges, at Kærligheden til en Kvinde tillader Manden at svigte tidligere indgaaede Forpligtelser."

Petersen protesterede:

„Det er ikke Spørgsmaalet,“ sagde han. „Jeg tilbageviser den Fornærmelse, som Deres Ord indeholder. Her er hverken Tale om Billigelse eller Tilladelse. Sagen er rent praktisk: Hvorledes ordnes paa den bedste Maade Forholdet mellem Mand og Kvinde i det kommende nye Samfund.“

„Jovist, det var Vand paa Deres Mølle: at vi skulde give os til at diskutere ganske hen i det Blaa! Nej, vi holder os til det foreliggende Tilfælde, som er det, der angaar os i Øjeblikket. Vi udgør her et Brodersamfund. Vort første Grundprincip er dette: Menneskene er Brødre. Ordet Brødre udelukker Kvinden. Det maatte ellers hedde: Menneskene ere Sødskende. Nuvel, den ene Broder bør ikke foretage sig noget, som strider mod de øvriges Velfærd. Men den Kærlighed, han ødsler paa en Kvinde, unddrager han sine Brødre, Samfundet og Ideen. Dette er utilbørligt. Jeg vil ikke hævde Klosterets Fortrinlighed; men jeg vil heller ikke illuminere for Ægteskabet. Vi befinder os i en Overgangstid og maa tage Hensyn til Forholdene. Jeg foreslaar følgende Erklæring ført til Protokols: Det er ikke stridende mod „Hypatia“s Program at elske en Kvinde; Spørgsmaalet om Ægteskab afvises som for Tiden udisputabelt og henstaar indtil videre.“

„Men dette er ingen Løsning paa Sagen,“ indvendte Hubert.

„Nej, og desuden er det min bestemte Hensigt at ægte den Kvinde, jeg elsker,“ erklærede Petersen.

„Virkelig! Men hvorledes saa med Hensyn til Deres Forhold til „Hypatia“. De ved, at alt her er fælles.“

„De gaar for vidt,“ sagde Hubert. „Fællesskabet gælder kun Ejendele, ikke Hustruen.“

„Ja, der ser De, hvilke Vanskeligheder der kan opstaa! Er maaske en Mands Hustru ikke hans Ejendom? Naa, og er en Broders Ejendom ikke ogsaa vor? Endvidere: Vil vedkommende Kvinde finde sig tilrette med vore Forhold? Vil hun anerkende den naturlige Moral? Vil hun arbejde for at fortjene sin Føde? Eller maaske har vor Ven tænkt sig at arrangere et Hjem ude i Byen og forøvrigt komme her engang imellem ved Lejlighed? Skal vi saa ikke hellere med det samme omdanne „Hypatia“ til en Klub, et Tilflugtssted for Ægtemænd, der er under Tøflen!“

„Hm,“ sagde Phil. „De tager dette saa voldsomt. Naar vor Ven ønsker at gifte sig, er vi dog ikke i Stand til at forhindre ham deri. Og jeg indser heller ikke, at det skulde kunne være nødvendigt.“

„Hvadfornoget! Det er Dem, der taler saaledes! Har De ikke hele Tiden selv været af den Mening, at Kvinden ødelægger alt? Men nu spiller De et andet Stykke paa Deres Fløjte, ikkesandt! Og hvorfor? Skal jeg sige det?“

„Hvad mener De? Jeg forstaar Dem ikke.“

„Aa, lad bare være! De forstaar mig saamænd godt nok. — Hvor var De henne igaar Nat?“

„Igaar Nat —?“

„Javel. Og iforgaars?“

„Naa, jeg begriber ikke —. Forresten laa jeg vel i min Seng, antager jeg.“

„Se, se; De antager det! Nej, De var i „Aftenstjærnen“, var De! Ja, netop. Og De dansede der til den lyse Morgen med Deres Donna, denne Frøken fra Gaden, hvem De forærede Palmetræer og Hat og hundrede andre Ting, saa Følgen blev, at „Faklen“ ikke udkommer mere! Jo, det er nydeligt! De svarer ikke? Nu antager jeg, at jeg har stoppet Munden paa Dem.“

„Tager De ikke fejl?“ spurgte Hubert.

„Om jeg tager fejl! Jeg siger Dem, Hubert, at fra det Øjeblik Deres fordømte naturlige Moral fik Indpas i „Hypatia“, er vi kommen sørgelig langt ned.“

„De skal ikke tro, hvad han fortæller,“ sagde Phil. „Han forsøgte i sin Tid forgæves at bedaare Frøken Hansen og benytter nu enhver Lejlighed til at bagtale hende. Det er simpelt. — Iøvrigt er det ganske sandt, at jeg var i „Aftenstjærnen“ forleden. Hvorfor skulde jeg nægte det? Men jeg var der i de redeligste Hensigter, som jeg skal forklare Dem: En ung Dame af mit Bekendtskab — af min Familie, vilde jeg sige — var bleven syg og laa for Døden; hun ønskede endnu engang at

se sin Søster, om hvis Opholdssted man var uvidende, og jeg lovede at opsøge hende —."

„Nej, det kalder jeg Frækhed!" udbrød Amelung. „Han gaar i „Aftenstjærnen" for at opsøge Søsteren til en Døende! Og det fortæller han os, der blandt vore første Leveregler har: Vær oprigtig i din Tale!"

„Naa, og hvorfor ikke i „Aftenstjærnen"! sagde Phil. „Men lad os vende tilbage til vort Æmne."

„Jeg vil sige Dem noget," sagde Sprællen og rejste sig. „De kan for mig diskutere Ægteskab, saalænge De har Lyst. Jeg er nu ked af dette og vil gaa mig en Tur. Men Lørdag Aften bliver der offentligt Møde her i Lokalet, hvor jeg vil tale om den næste Revolution, og Petersen skal være Dirigent."

XXXIII

Det var bleven bekendtgjort i Bladene, at der skulde være Møde i „Hypatia" Lørdag Aften Kl. otte præcis.

Henad Halvottetiden var Kristian Phil, Sprællen og Petersen netop blevne færdige med Forberedelserne.

Amelung gik frem og tilbage i Lokalet og læste sin Tale igennem.

„Jeg begriber ikke, hvor Hubert bliver af," bemærkede Petersen.

„Aa, Hubert er jo altid usynlig, naar det gælder Udbredelsen af vore Ideer," sagde Sprællen. „Men han skal se, at vi meget godt alene kan føre Sagen igennem."

„De maa først og fremmest lægge Dem paa Sinde, Amelung, ikke at blive hæftig og ikke lade Dem henrive til at bruge uovervejede Udtryk. Vi staar paa en Skillevej; meget afhænger af vor Optræden i Aften. Jeg tror, De skal bestræbe Dem for at gøre Deres Sprog populært af Hensyn til Tilhørerne."

Sprællen nikkede:

„Jeg vil betro Dem en Plan, som jeg har. Det var min Mening først at fremkomme med den, naar Øjeblikket var der; men det er rimeligvis det bedste, at De iforvejen ved Besked. Nuvel, det er min Agt, naar jeg slutter Talen, at opfordre til en Masseindmeldelse i „Hypatia". Vi maa have hundrede og atter hundrede af Medlemmer."

„Det er godt."

„Men jeg har langt videregaaende Hensigter, som skal gennemføres endnu i Aften, saaledes at Hubert, hvis han kommer, ikke faar Tid til at tale imod os. Jeg vil foreslaa Oprettelsen af en Organisationskommite, hvis Opgave skal være at forberede den næste Revolution. Denne Kommite skal have den videste Fuldmagt til at handle efter Situationen i Øjeblikket, og dens Befalinger skal adlydes ube-

tinget. Jeg har det hele i Hovedet. De skal være Præsident i Organisationskomiteen."

„Nej," sagde Petersen. „Jeg vil ikke være Præsident."

„Hvorfor! Hvis De ikke netop var forelsket, vilde De ikke frygte Ansvaret. Men naar De er bange for at være Deres Overbevisning bekendt, skal jeg nok selv ordne det. — Men hvorfor kommer der ingen? Klokken er jo otte. Jeg tror, vi skal aabne Døren ud til Gangen."

Kristian Phil gik hen og lukkede op. Der stod et Par Mænd udenfor; de kom ind og tog Plads længst nede. Noget efter kom der een til.

„Vi maa vente lidt," sagde Petersen.

Der gik et Kvarterstid. Saa kom der paa engang tre Mænd ind; de var oprømte og højrøstede. Den ene af disse var Organist Vestermann. Han satte sig og kaldte paa Kelneren.

„De tager fejl," sagde Petersen. „Her er ingen Kelner."

I Løbet af en halv Timestid kom der ialt elleve Mennesker.

I det Øjeblik, Phil lukkede, kom to unge Damer ind. De var meget lattermilde, og den ene især vakte Forsamlingens Opmærksomhed ved sin mægtige Hat med en alenlang Fjær, der vippede til Siden, hvergang hun bevægede Hovedet.

Da Phil havde lukket, kom han tilbage og tog Plads i Stilhed; han var lidt rød i Ansigtet.

„Har De set hende?" spurgte Petersen. „Den

Lille dernede? Det er jo Frøken Sofie! Og den anden er Sukkerkringlen!“

„Ti bare stille,“ sagde Phil.

Amelung besteg Forhøjningen og foreslog Valget af en Dirigent.

„Lad mig komme til!“ sagde Organisten.

Sprællen oplyste, at en Dirigent allerede var valgt. Petersen rejste sig og gav Ordet til Hr. Journalist Amelung. Denne skænkede et Glas Vand, stillede Glasset foran sig og begyndte:

„Mine ærede Tilhørere. Jeg vil i Aften tale om den næste Revolution. Alle tidligere Revolutioner har været Klassefrigørelse; een Klasse har rejst sig mod en anden, har udvidet sine Rettigheder, vundet Magt og Ligestillelse. Den næste Revolution vil adskille sig fra alle tidligere, idet Frigørelsen, den medfører, ikke vil være Frigørelse for en enkelt Klasse, men for Menneskeheden overhovedet. Jeg vil i Aften optrække Linierne, hvorefter denne Revolution vil danne sig.“

Der var en af Tilhørerne dernede, som havde medbragt et Spil Kort. Han blandede og gav. Organisten spillede ud.

„De maa ikke spille Kort her!“ sagde Petersen.

Vestermann tog Stikket hjem og meldte tyve.

„Hører De ikke!“

De tre Mænd spillede videre. Organisten lukkede og viste Trumfesset. Damen og Tien faldt. Han lagde Kongen op.

„Hvis De ikke øjeblikkelig lægger Kortene bort, hæver jeg Mødet,“ sagde Petersen.

Den Lille med Hatten sad og gjorde Tegn over til Kristian Phil, der lod, som om han ikke saa' det; nu og da, naar han troede sig ubemærket, sendte han hende et Blik og rystede advarende paa Hovedet.

Sukkerkringlen vinkede:

„Kan du ikke forstaa, dit Skvadderho'de, at vi vil tale med dig!“

„Mødet er hævet,“ sagde Petersen.

Organisten samlede Kortene sammen.

„Hvem skal give?“ spurgte han.

„Mødet er hævet!“

Amelung bankede i Bordet:

„Hører De ikke! De maa gaa nu!“

„Hvad er det for noget Sludder?“ sagde Sukkerkringlen. „Hvad skal det betyde? Vi er kommen for at høre Foredrag.“

„Vi vil ikke lade os smide ud,“ sagde den Lille. „Det manglede bare.“

Sprællen vendte sig til Petersen:

„Hvad skal vi gøre? Jeg kan ikke tale for disse Tilhørere; det er umuligt.“

Petersen tænkte sig om:

„Kan De ikke overspringe det mellemliggende og give Slutningen i Hast?“

„Nej, nej.“

„Jeg vilde ønske, vi havde disse Mennesker paa Porten, inden Hubert kommer,“ sagde Petersen.

Amelung nikkede.

„Hør lidt," vedblev Petersen. „Der bliver ikke andet for: De maa opfordre dem til at indmelde sig i „Hypatia". Naar de forstaar, at man her betragter dem som alvorlige Mennesker, vil det smigre dem, og de vil sætte en Ære i at optræde alvorligt."

„Tror De? Men hvis de nu efterkommer Opfordringen?"

„Nu ja — hvorfor ikke? Følg mit Raad; det er det eneste, der er tilrede i Øjeblikket. Hvis Hubert kommer, forinden her bliver Ro, vil jeg ikke svare for, hvad der kan hænde."

Amelung overvejede i en Hast og steg saa op paa Forhøjningen. Han udbad sig Tilhørernes Opmærksomhed. Da han opfordrede til at indmelde sig i „Hypatia", kastede Organisten Kortene og rejste sig.

„Jeg er med," sagde han.

„Jeg er ogsaa med," sagde den Lille og fægtede med en Haand over Hovedet.

„Vi er allesammen med!" raabte Sukkerkringlen.

Petersen slog op i Protokollen og indførte elleve nye Medlemmer — foruden Vestermann og de to Damer bl. a. Hr. Agent Arnt og Hr. Typograf Maggemand, Venner af Organisten.

Petersen lukkede sin Protokol.

„Næste Mødeaften Onsdag," meddelte han.

„Det er godt," sagde Organisten. „Men jeg synes, vi skulde fejre denne Aften."

„Paa ingen Maade," sagde Sprællen. „Det kan der ikke være Tale om."

„Jovist. Jeg vil bede de Medlemmer, som ønsker at deltage, om at række Haanden ivejret."

„De har ikke Lov til at henvende Dem til Forsamlingen," sagde Petersen. „Det er mig, der er Dirigent, og det er Hr. Amelung, som har Ordet."

„Ti De bare stille! Jeg ved meget godt, at der er ingen Dirigent i „Hypatia". Men vil man endelig have een, foreslaar jeg, at vi vælger Typograf Maggemand."

„Hr. Maggemand er valgt!" raabte den Lille. „Op med Maggemand!"

„Ja, op med ham!" sagde Sukkerkringlen.

Hr. Maggemand rejste sig og gav Ordet til Organisten.

„Mødet er hævet!" sagde Petersen. „Mødet er hævet! De maa gaa nu!"

Dirigenten meddelte, at et nyt Møde begyndte med det samme. Organisten henstillede at vælge en anden Bestyrelse og foreslog Hr. Agent Arnt til Formand. Denne takkede og erklærede sig villig til at modtage Valget. Han vilde foreslaa, at Hr. Organist Vestermann blev Viceformand.

„Nej, det er dog for galt!" sagde Sprællen og slog i Bordet: „Jeg maa gøre Forsamlingen opmærksom paa —."

„Det er ikke Dem, der har Ordet," sagde Dirigenten. „Naar Hr. Vestermann har talt, kan De komme til."

Hr. Vestermann vilde opfordre Medlemmerne til at stemme om, hvorvidt Kaffe og Cognak eller en Bolle Punsch var at foretrække. Da Spørgsmaalet skulde afgøres ved Haandsoprækning, viste det sig, at der var lige mange Stemmer for og imod, hvorefter Formanden forlangte skriftlig Afstemning. Petersen protesterede forgæves.

Stemningen blev livligere. Medens Stemmesedlerne blev omdelte, begyndte Formanden at nynne, og Dirigenten faldt ind:

Når som David spelda på sin Lyra,
da börja Saul at danse efter Takt,
så at Fan' kröp fram på alle fyra . . .

I det samme blev Døren aabnet, og Hubert kom ind.

XXXIV.

Han blev et Øjeblik staaende og saa' sig om. Saa gik han lige hen til Vestermann:

„Vil De være saa venlig at gaa Deres Vej," sagde han.

„Jeg er Viceformand her," oplyste Organisten.

„Hvad er det for en Mand?" spurgte Dirigenten. „Hvad vil han? Stemmer han for Kaffe eller Punsch?"

„Aa!" sagde den Lille og klappede i Hænderne. „Pas paa; nu gaar den af."

Hubert vendte sig til Phil og bad ham hente Gadebetjenten.

Sukkerkringlen rejste sig:

„Lad os nu skrubbe af,“ sagde hun.

Men Vestermann protesterede:

„Vi har ikke her noget med Politiet at gøre,“ sagde han. „Der staar i Vedtægterne, at „Hypatia“ er et frit Samfund. Jeg vil bede de Medlemmer, som holder paa Friheden, om at give Deres Mening tilkende.“

Phil aabnede Døren.

„Hvadbehager! De vil virkelig —! Det er altsaa paa den Maade, man her opfatter Ideen om Broderskabet!“

„Det kalder jeg en tarvelig Beværtning,“ sagde Formanden.

Forsamlingen brød op.

„Kommer du over i Stjærnen i Aften?“ spurgte den Lille og vinkede til Phil.

„Næste Mødeaften Onsdag!“ sagde Dirigenten og gik.

Phil lukkede omhyggelig Døren og kom tilbage. Det var ganske stille i Lokalet. Amelung havde taget sit Lommeuhr frem og var ifærd med at stille det; nu og da kastede han et Blik hen paa Hubert, som havde sat sig paa en Bænk og sad der og saa’ frem for sig i Tavshed. Petersen var beskæftiget med at ordne noget henne i Skabet.

Omsider blev Amelung færdig med sit Uhr; han stak det i Lommen og rejste sig.

„Gaar De?“ spurgte Hubert. „Vent lidt!“

Og han gik hen og fremtog i en Skuffe en Regnskabsbog, nogle smaa Notitsbøger og Pengekassen.

Han tog det lille Bord, der stod paa Forhøjningen, stillede det ned paa Gulvet og lagde Bøgerne derpaa.

„De maa ikke være vred paa os,“ sagde Petersen.

„Vi har handlet i de bedste Hensigter,“ tilføjede Amelung. „Forresten bemærker jeg, at jeg efter vore sidste Erfaringer er tilbøjelig til at mene, at den naturlige Moral alligevel er den bedste.“

„Det har jeg aldrig tvivlet om,“ sagde Phil.

„Det er godt,“ sagde Hubert. „For Øjeblikket er det hverken den naturlige eller nogen som helst anden Slags Moral, jeg ønsker at tale med Dem om. Jeg vil blot give Dem nogle Meddelelser angaaende vort Regnskab, som jeg anser for nødvendige. — I denne Bog finder De alt vedrørende Købet af Ejendommen her. Som De vil se, har vi udredet alle Udgifter indtil første Juli. I den ene af de smaa Bøger har jeg opført vor Indtægt fra Uge til Uge. Denne har ikke været tilstrækkelig til at dække de fornødne Udgifter, og jeg har derfor set mig nødsaget til at optage et Laan, stort seks hundrede Kroner, som tilbagebetales i Løbet af to Aar med fem Procent Rente. Jeg haaber, De godkender dette.“

„Naturligvis!“ sagde Sprællen. „Naturligvis! Ikkesandt, Petersen?“

„Ja, det forstaar sig.“

„Vel. Vore daglige løbende Udgifter finder De anført i den anden af de smaa Bøger. De vil se, at disse har været dalende i den sidste Tid. Endelig finder De paa Side seks og syv et Opgør over samtlige Poster, baade Indtægt og Udgift fra første November 1904 indtil Dato, hvoraf fremgaar, at „Hypatia“ i den samme Tid har haft et Underskud af halvandet hundrede Kroner, heri naturligvis fraregnet den stiftede Gæld.“

„Aa!“ udbrød Sprællen. „Halvandet hundrede Kroner er ikke meget!“

„Nej,“ sagde Hubert. „Jeg tror ogsaa, at man ved en fornuftig Økonomi skal kunne faa Foretagendet til at bære sig. — Maa jeg endnu bede Dem, Petersen, eftertælle Indholdet af Fælleskassen. Der skal efter Regnskabet være et hundrede Kroner og syvogfirs Øre.“

Petersen talte Pengene.

„Det stemmer,“ sagde han. „Et hundrede Kroner og syv og firs Øre.“

Hubert rejste sig.

„Vil De gaa?“ spurgte Phil.

„Ja,“ svarede Hubert. „Nu gaar jeg.“

„Men De kommer vel igen,“ sagde Sprællen.

„Nej; denne Gang kommer jeg ikke igen.“

„Hvad skal det sige! Hvor gaar De hen? De maa ikke gaa!“

Hubert svarede ikke. Han tog sin Overfrakke i Skabet.

„Det er sandt,“ sagde han. „En af Dagene flytter jeg min Cigarbutik, og De vil der faa et Lokale mere, som De kan udleje. Tillige maa jeg meddele Dem, at Lejligheden her ovenpaa blev udlejet igaar. Naar De vil være forsigtig med Indtægterne, tror jeg nok, at Deres Foretagende vil bringe Dem Overskud efterhaanden.“

„Er det Deres Alvor, at De vil forlade os!“ sagde Petersen. „Er det virkelig muligt, at De svigter Idealerne?“

„Det gør jeg ikke,“ sagde Hubert og rakte ham Haanden. „Men jeg er bleven træt af at varetage dem ogsaa for andre. — Farvel, Petersen. Farvel, Amelung. Farvel, Phil.“

Han gik hen imod Døren, men standsede, som om han pludselig kom i Tanker om noget.

„Hør lidt,“ sagde han. „Den lille Tøs, De ved, som vi den Morgen fandt derinde i Sengen — jeg vil bede Dem om at overlade hende til mig . . .“

Petersen saa' op og nikkede. Amelung og Phil sagde ingenting.

Hubert gik.

XXXV

„Hubert er gaaet,“ sagde Phil.

Petersen løftede Hovedet og saa' sig om.

„Ja," sagde han. „Nu falder det hele sammen."

„Aa!" udbrød Sprællen. „De skulde tale! De, som har en Bourgeoisidame at falde tilbage paa!"

„Det er Deres Skyld altsammen!" sagde Petersen. „Hvorfor i Alverden vilde De ogsaa holde dette Møde? De har jo ikke Begreb om at optræde!"

„De skal ikke give mig Skylden!" svarede Amelung ophidset. „De selv er den, som med al Deres Vidtløftighed har ødelagt Sagen. Det gør mig ondt at sige det, men Sandheden kan ikke skjules: De mangler Alvor."

„Undskyld, at jeg ler," sagde Petersen. Han lo forresten sletikke. „Hvad mener De med Vidtløftigheder? Jeg er ikke vidtløftig. Hvis det nye Samfund gaar til Grunde nu, vil der dog ialtfald være eet, som minder om dets Eksistens: mine Protester nemlig! Af otte og fyrretyve Protester mod fremmede Regeringer i Almindelighed har jeg alene dikteret de syv og tredive! Ni Protester af tolv mod fremmede Regeringer i særlige Tilfælde ere af mig! Sig ikke, at jeg har været lunken! Og vore Erklæringer, vore Manifester og Opraab —!"

„Aa," sagde Sprællen. „Hvad betyder alle Deres Proklamationer imod et eneste Nummer af „Faklen", som jeg redigerede!"

„De burde ikke tale derom. Det er en Kendsgærning, at „Faklen" var et daarligt Papir; men naar De havde Digte i Bladet, var det omtrent

ulæseligt. Ja, undskyld, at jeg siger det; men jeg siger det ikke for at smigre Dem."

Sprællen blev grov:

„Hold Deres Mund," sagde han.

„Jeg synes, De skulde tie stille nu," sagde Phil. „I Stedet for at kives om, hvem der har Skylden, burde vi tænke paa Fremtiden og overveje, hvad vi skal gøre herefter."

„De har Ret," svarte Petersen. „Altsaa: Skal vi opretholde „Hypatia"? Eller skal vi gaa hver til sit?"

„Naturligvis skal „Hypatia" vedblive at bestaa," sagde Amelung. „Jeg indser ikke, at vi behøver at indstille vor Virksomhed, fordi Hubert har meldt sig fra. Men maaske vilde det være klogt at lægge den lidt om. Alt i alt er vor Stilling jo ingenlunde ilde. Vi har Lokalerne her, vi har Møbler og Effekter. Og vi har Erfaringen. Hvorfor skulde vi ikke udnytte vore Aktiver? Vi skylder os selv ikke at tabe Modet."

„Jeg tror, De ser for fortrøstningsfuldt paa Sagen," indvendte Petersen. „De maa ikke overse, at Menneskene næppe er saa redelige, som vi troede engang. Jeg er tilbøjelig til at antage, at vi ikke formaar at indvirke synderlig paa den sociale Udvikling, og jeg deler Deres Opfattelse af vor fremtidige Virksomhed. Jeg tror, det vil være klogt at lægge den om — at give den en anden Form."

„Det gælder om at komme i Rapport til Folket,"

sagde Sprællen. „Det har været vor Fejl hidtil, at vi formeget har arbejdet i det skjulte. Men offentlige Møder har jeg ganske vist ingen Tiltro til."

„Nej," sagde Petersen. „Der maa findes en anden Maade, paa hvilken det lader sig gøre."

„Hør lidt!" udbrød Phil pludselig. „Jeg faar en Ide!"

„Det er umuligt," sagde Sprællen.

Phil lod, som om han ikke hørte, og rejste sig. Det var sjældent, at Phil rejste sig, naar han vilde tale, og de andre betragtede ham med nysgerrig Opmærksomhed.

„En Ide! En glimrende Ide! Hvad vil vi nemlig? Hvad er til syvende og sidst vort egentlige Formaal? At gøre Livet lidt lyst for Menneskene. Dette er i Virkeligheden vort Program. Men vi gør ikke Livet lyst for Menneskene ved idelig at henlede deres Opmærksomhed paa alt det, der er mørkt og trist i Samfundet. Det hjælper ikke, at vore Hensigter er de bedste — hvis vi vedbliver, som vi har begyndt, vil det ende galt. Menneskene er utaknemmelige og lidet dybttænkende. De foretrækker at le fremfor at beskæftige sig med Ideerne. Nuvel, lad dem le! Og lad os indrette os derefter. Kort og godt: jeg foreslaar, at vi omdanner „Hypatia" til Variété."

„Til Variété!"

„Naa, ja; jeg siger ikke, at det behøver at være nogen almindelig Variété. Tværtimod. Det skal

være en Variété, som forædler Menneskene. Og hvorfor skulde man ikke fra en Variétéscene kunne forfægte Idealerne? Ved Sang, Deklamation, Oplæsning af Digte —."

„Deres Ide er genial," sagde Sprællen. „Lad mig omfavne Dem!"

„Den literære Variété!" udbrød Petersen. „Det er udmærket: „Hypatia", den literære Variété!"

„Hvad mener De om den „social-literære?" spurgte Amelung.

„Udmærket! Ganske fortrinligt! Navnet alene vil være tilstrækkelig til at forskaffe os den ministerielle Tilladelse. — Vil De vente et Øjeblik . . ."

Petersen greb Pen og Papir og satte sig til at skrive. Lidt efter rejste han sig.

„Hør her," sagde han.

Og han læste:

ERKLÆRING

afgivet af Stifterne af „Hypatia", den social-literære Variété.

Ethvert Menneske har lige stor Ret til at være lykkelig.

Al Udvikling er betinget af, at man anerkender denne Ret.

Jo mere ubekymret Menneskene føler sig, jo mere tilfreds med Tilværelsen, des mere tilbøjelig vil de være til at indrømme andre samme Ret, som de kræver for sig selv.

„Hypatia“, som har til Formaal at fremelske Broderskabet mellem Menneskene, vil virke for Udbredelsen af Ideen ved at fremme Tilfredsheden, tilskynde til Glæde, dæmpe Misfornøjelse, Avind og Ufred.

„Det er godt!“ sagde Sprællen. „Det er udmærket!“

Phil sprang op paa en Bænk og svang Erklæringen over sit Hoved:

„Hurra!“ raabte han. „Længe leve „Hypatia“; den social-literære Variété!“

„Og saa det lange!“ sagde Amelung. „Hurra-a-a!“

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 05 05 05 013 8